

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียน
หลังการตรวจสอบคุณภาพ

นางชนกนาถ กัปตพล

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

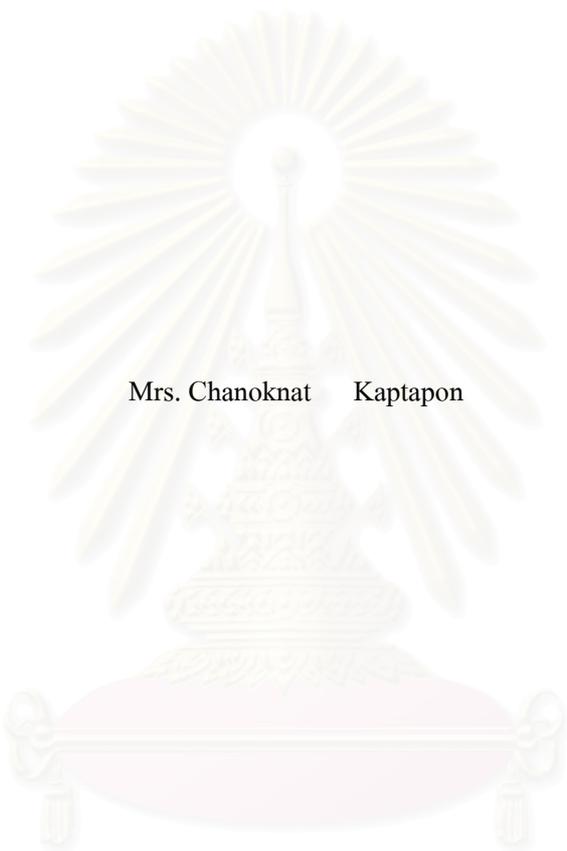
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A NEEDS ASSESSMENT FOR DEVELOPING SCHOOL IMPROVEMENT
PROCESS AFTER INSPECTION

Mrs. Chanoknat Kaptapon

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

ชนกนาถ กัปพล : การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ (A NEEDS ASSESSMENT FOR DEVELOPING SCHOOL IMPROVEMENT PROCESS AFTER INSPECTION) อ. ที่ปรึกษา: ศ.ดร. สุวิมล ว่องวาณิช, 141 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาตามตัวแปรด้านสังกัดและศึกษาระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอก (2) ศึกษากระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์หลังการประเมินคุณภาพภายนอก (3) เปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติจริงหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอกระหว่างโรงเรียนที่มีสังกัดและขนาดต่างกัน และพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกต่างกัน และ (4) ประเมินความต้องการจำเป็นของโรงเรียนด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียนจำนวน 15 โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา 1 จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ให้ข้อมูลคือครูในโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด จำนวน 218 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สถิติบรรยาย ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาของโรงเรียนทั้ง 3 สังกัดทั้งรอบแรกและรอบสองไม่แตกต่างกัน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ในจำนวน 14 มาตรฐานของการประเมินภายนอก พบว่าในรอบแรก มาตรฐานที่มีผลประเมินต่ำสุด คือ มาตรฐานที่ 3 “ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา” ส่วนรอบสอง คือ มาตรฐานที่ 5 “ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร” และพบว่าพัฒนาการที่เกิดขึ้นมากคือ พัฒนาการจากระดับดีเป็นระดับดี คิดเป็น 40 %

2. จากผลการสังเคราะห์เอกสารพบว่า กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่ การทำให้เกิดการยอมรับผลประเมิน การวิเคราะห์สาเหตุ การร่วมกันหาวิธีแก้ไข การมีส่วนร่วมในการแก้ไข การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การวางระบบกำกับติดตาม การตรวจสอบผลการพัฒนา การเผยแพร่ผลประเมิน การพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

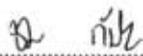
3. โดยเฉลี่ยโรงเรียนมีการดำเนินงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน 10 ขั้นตอน ได้คะแนนการปฏิบัติงานร้อยละ 97.67 ของงานที่ควรจะทำเพื่อให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินภายนอก และไม่ว่าจะเป็นสังกัดและขนาดใดต่างก็มีการปรับปรุงโรงเรียนอยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกกลุ่มโรงเรียนตามระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกจากรอบแรกและรอบสอง พบว่าการปรับปรุงโรงเรียนเกิดขึ้นมากในกลุ่มโรงเรียนที่มีพัฒนาการจากระดับพอใช้ในรอบแรกมาเป็นระดับดีในรอบสอง

4. ขั้นตอนการปรับปรุงโรงเรียนที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการมากที่สุด คือ ขั้นตอนการเผยแพร่ผลการประเมินและการวิเคราะห์สาเหตุ และเร่งปรับปรุงการดำเนินงานในมาตรฐานที่ 4 “ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์” ซึ่งพบว่ามีการปรับปรุงน้อยกว่ามาตรฐานอื่น

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....

สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2550.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

##4884212427:MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD : NEEDS ASSESSMENT / INSPECTION

CHANOKNAT KAPTAPON: A NEEDS ASSESSMENT FOR DEVELOPING SCHOOL
IMPROVEMENT PROCESS AFTER INSPECTION. THESIS ADVISOR : PROF. SUWIMON
WONGWANICH, Ph.D. 141 pp.

The purposes of this research were (1) to study compare external quality evaluation results of the case study schools based on jurisdictions variable and to study development level of the external quality evaluation results, (2) to study deserve development process of school after the external quality evaluation, (3) to compare improvement school development process after inspection of external quality of the schools between jurisdictions and sizes different and development external evaluation results, and (4) to assess needs of the schools development process external quality after inspection. The samples for this research were 15 schools in Educational Area 1, Samutprakan Province. Data providers were 218 teachers in 3 jurisdictions. Data were collected by questionnaires for developing school improvement process after quality inspection. Data were analyzed by descriptive statistics with SPSS program. The results were as follows

1. The first and the second rounds of external quality evaluation results of case study in 3 jurisdictions indifferent produced good level on average. For 14 standards of external evaluation, that the first round, the lowest evaluation result was the third standard "the students possess aesthetics, characteristics of art, music and sport". The second round was the fifth standard "the students had knowledge and skills required of the curriculum." And development that from good level to good level acquired 40 percent.

2. According to documents synthesis, there were 10 steps of school development process including production for evaluation results acceptance, cause analysis, co-operation for solution, involvement for solution, definition of development goals, supervision and monitoring systems, development performances audit, propagate of evaluation results, self-development and exchange of knowledge.

3. On average, the schools followed 10 steps of school development process and acquired 97.67 percent scores of the works which should be performed to produce quality in accordance with external evaluation standards. Any jurisdictions and sizes of the schools performed good level of school development. After classifying group of schools based on development level of external evaluation of the first and the second rounds, group of the schools with fair development level in the first round to good level in the second round.

4. The critical steps of schools development were accelerate of evaluation results, cause analysis and accelerating improvement of works in the fourth standard "the students had analytical thinking, synthetic thinking, discretion, constructive suggestions, reflective thinking and vision" which performed less improvement than other standards.

Department...Educational Research and Psychology.....

Field of Study..Educational Research.....

Academic Year.....2007...

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Chanoknat Kaptapon
Suwimon Wongwanich

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จจาก ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาดูแล เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำสั่งสอนความรู้ต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเริ่ม เข้ามาศึกษา ณ สถาบันแห่งนี้ จนกระทั่งผู้วิจัยได้ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ และ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียน และครูอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัย และให้ความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดช่วงเวลาที่ดำเนินการเก็บ ข้อมูลในโรงเรียน

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ สาขาวิจัยการศึกษาทุกคนที่ห่วงใย ถามไถ่ความเป็นไป ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และให้กำลังใจซึ่งกันและกันตลอดมา

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่ให้การสนับสนุนและเป็น กำลังใจให้ความรัก ความห่วงใยต่อผู้วิจัยตลอดมา นอกจากนี้ขอขอบคุณ คุณกิตติ ส่วนกุเป็ย คุณสุรลักษณ์ เต็มทัน และคุณวิทิตา ญัฐรินทร์ ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำ วิจัยด้วยดีตลอดมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 แนวคิดและความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น.....	6
1.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น.....	6
1.2 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น.....	7
1.3 วิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น.....	8
ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	9
2.1 ความเป็นมาของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	9
2.2 ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอก.....	10
2.3 หลักการของการประเมินคุณภาพภายนอก.....	11
2.4 วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก.....	11
2.5 ความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก.....	12
2.6 กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก.....	12
ตอนที่ 3 บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน.....	15
ตอนที่ 4 การประเมินโรงเรียนและมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินโรงเรียน.....	17
4.1 โมเดลประสิทธิผลของโรงเรียน.....	17
4.2 โมเดลการประเมินโรงเรียน.....	20

บทที่	หน้า
	4.3 องค์ประกอบที่ใช้ในการประเมินโรงเรียน.....20
	4.4 กระบวนการปรับปรุงโรงเรียน.....21
	ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....28
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....33
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....33
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....35
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....36
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....40
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....43
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของสถานภาพโดยทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....43
	ตอนที่ 2 ระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา.....45
	ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของ กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ.....48
	ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการพัฒนา โรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ.....61
5	สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....80
	การสรุปผลการวิจัย.....80
	การอภิปรายผลการวิจัย.....81
	ข้อเสนอแนะ.....87
	รายการอ้างอิง.....90
	ภาคผนวก.....92
	ภาคผนวก ก. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....93
	ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....97
	ภาคผนวก ค. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....107
	ภาคผนวก ง. ผลการทดลองเครื่องมือ.....111
	ภาคผนวก จ. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....113
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....141

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 โมเดลประสิทธิผลและระดับประสิทธิผลของโรงเรียน.....	18
2.2 กิจกรรมการประเมินผลภายในที่สัมพันธ์กับวงจรการทำงาน PDCA.....	23
3.1 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามสังกัดที่ใช้ในการวิจัยตามระดับผลการประเมิน.....	34
3.2 ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลวิจัย.....	38
3.3 จำนวนและร้อยละแบบสอบถามที่ตอบกลับของโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	39
4.1 สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	43
4.2 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกและรอบสอง จำแนกตามโรงเรียน/สังกัด.....	47
4.3 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน ตามรายมาตรฐาน (10 ขั้นตอน).....	49
4.4 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน จำแนกตามโรงเรียน/สังกัด.....	51
4.5 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน จำแนกตามสังกัด/ขนาด.....	53
4.6 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน จำแนกตามสังกัดและระดับพัฒนาการ.....	55
4.7 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนและระดับพัฒนาการ.....	57
4.8 กระบวนการปรับปรุงการปฏิบัติงานจำแนกตามมาตรฐานการศึกษา.....	58
4.9 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการทำงานของครูจำแนกตามสังกัด/ขนาด.....	60
4.10 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาระบบ การประเมินภายใน ตามกระบวนการ PDCA.....	62
4.11 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านหลักการที่โรงเรียน ใช้ในการพัฒนาโรงเรียน.....	63
4.12 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นการพัฒนามาตรฐานของโรงเรียน.....	64
4.13 ผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยวิธีดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น (PNI _{Modified}) ใน 10 ลำดับแรก แยกตามมาตรฐาน.....	66

ตาราง	หน้า
4.14 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน หลังการตรวจสอบคุณภาพจำแนกตามสังกัด.....	69
4.15 ผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยวิธีดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น (PNI _{Modified}) ใน 10 ลำดับแรกจำแนกตามสังกัด.....	75
4.16 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ในด้านการพัฒนาครูและด้านการพัฒนานักเรียน.....	77

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ.....	8
2.2 ความสัมพันธ์ของระบบย่อยในระบบการประเมินภายใน.....	27
2.3 กรอบความคิดในการวิจัยความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนา กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ.....	32

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาตรา 4 ที่กล่าวถึงการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม มีปัจจัยที่เกื้อหนุนที่จะให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง สถานศึกษาหรือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาในแต่ละแห่งซึ่งต้องมีคุณภาพที่จะจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญที่จะทำให้ทราบว่าสถานศึกษาใดมีคุณภาพหรือไม่มีคุณภาพในปัจจุบันสามารถดูได้จากผลผลิตที่ออกมาซึ่งหมายถึงนักเรียนนั่นเอง หากนักเรียนในสถานศึกษาใดมีคุณภาพดีก็หมายถึงว่าสถานศึกษานั้นจัดการกับระบบบริหารภายในของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี แต่หากว่าสถานศึกษาใดมีนักเรียนที่ขาดคุณภาพ สถานศึกษานั้นก็ต้องมีการปรับปรุงหรือการพัฒนากระบวนการจัดระบบบริหารการจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับมาตรฐานที่จะทำให้ทราบว่าสถานศึกษาในแต่ละแห่งมีคุณภาพหรือไม่ก็ต้องมีเกณฑ์ในการจัดระบบการศึกษาขึ้น ซึ่งหมายถึงต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา ดังปรากฏในหมวด 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก การวางระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและรองรับการประกันคุณภาพภายนอกต่อไป สำหรับการประกันคุณภาพภายนอกนั้นสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำการประเมินผลการจัดการศึกษา ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยมีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่มีการประเมินครั้งสุดท้าย

ตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ประกาศใช้ ทำให้สถานศึกษาในแต่ละแห่งเกิดการตื่นตัว มีการเตรียมพร้อมที่จะรับการประกันคุณภาพ ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกัน

คุณภาพภายนอก โดยเป้าหมายสำคัญที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องกำหนดคือ การทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น เก่งขึ้น และมีความรับผิดชอบมากขึ้น (สมศ., 2546)

ในปี พ.ศ. 2544 สถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาด้านการจัดการ (International Institute for Management Development : IMD) ได้จัดการศึกษาเป็น 1 ใน 5 องค์ประกอบของการจัดอันดับด้านประสิทธิภาพของรัฐ มีการคำนวณจากเกณฑ์ชี้วัดในเชิงปริมาณและคุณภาพรวม 13 เกณฑ์ ปรากฏว่าความสามารถด้านการศึกษาของไทยอยู่ในอันดับที่ 44 จาก 49 ประเทศ เป็นอันดับที่ต่ำกว่าสิงคโปร์ ใต้หวัน ญี่ปุ่น ฮองกง เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย แต่สูงกว่าอินโดนีเซีย จีน และอินเดีย เพื่อเป็นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพื่อให้กระบวนการศึกษาส่งเสริมให้คนไทยพัฒนาเต็มตามศักยภาพ รัฐบาลกำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมถึง การปฏิรูปหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลผู้เรียน การพัฒนาครู สื่อการเรียนรู้อะไรและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ (สกศ., 2545) ทั้งหมดนี้จะประสบความสำเร็จได้ก็ต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงและส่งผลไปสู่ผลผลิตคือนักเรียน

โดยที่การประเมินของ สมศ. เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงาน หรือการบริหารจัดการของสถานศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาทุกแห่ง และมีการดำเนินมาเป็นรอบที่ 2 ของการประเมินภายนอกแล้ว ผู้วิจัยสนใจศึกษากระบวนการปรับปรุงโรงเรียน หลังจากได้รับรู้ผลการประเมินภายนอกรอบแรกว่ามีการปฏิบัติในโรงเรียนอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้กำหนดความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังรับการตรวจสอบคุณภาพให้โรงเรียนในทิศทางที่พึงประสงค์ ผลวิจัยที่ได้คาดเดานำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมโรงเรียนให้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานดียิ่งขึ้นต่อไป

คำถามวิจัย

1. โรงเรียนที่มีสังกัดแตกต่างกันมีระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไรทั้งการประเมินรอบแรกและรอบสอง
2. กระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์หลังการประเมินคุณภาพภายนอกควรประกอบด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง
3. กระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติจริงหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่มีสังกัด ขนาด และระดับของผลการประเมินสองรอบที่แตกต่างกัน มีความต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. ความต้องการจำเป็นอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้กระบวนการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนเป็นไปตามสภาพที่ควรจะเป็น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาตามตัวแปรด้านสังกัดและศึกษาระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอก
2. เพื่อศึกษากระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์หลังการประเมินคุณภาพภายนอก
3. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติจริงหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอกระหว่างโรงเรียนที่มีสังกัดและขนาดต่างกัน และพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกต่างกัน
4. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของโรงเรียนด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอก

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะ โรงเรียนในจังหวัดสมุทรปราการที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสองรอบ
2. ตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอตัวแปรตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อดังนี้
  - วัตถุประสงค์ข้อที่ 1
    - ตัวแปรตาม คือ ผลการประเมินคุณภาพภายนอกและระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอก
    - ตัวแปรอิสระ คือ สังกัดโรงเรียน
  - วัตถุประสงค์ข้อที่ 2
    - ตัวแปร คือ กระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์
  - วัตถุประสงค์ข้อที่ 3
    - ตัวแปรตาม คือ กระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่ปฏิบัติจริง
    - ตัวแปรอิสระ คือ สังกัดโรงเรียน ขนาดโรงเรียน และพัฒนาการของผลการประเมินภายนอก
  - วัตถุประสงค์ข้อที่ 4
    - ตัวแปร คือ ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กระบวนการปรับปรุงโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนหลังได้รับผลการประเมินภายนอกจาก สมศ. ตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนด 10 ขั้นตอนตามกระบวนการของ PDCA ได้แก่ การยอมรับผลประเมิน การวิเคราะห์สาเหตุ การร่วมกันหาวิธีแก้ไข การมีส่วนร่วมในการ

แก้ไข การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การวางระบบติดตามกำกับการพัฒนา การตรวจสอบผลการพัฒนา การเผยแพร่ผลประเมิน การพัฒนาตนเอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติอยู่จริงยังไม่เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการที่ควรจะเป็น เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยวัดจากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานที่ควรจะเป็น และที่ปฏิบัติอยู่จริง โดยใช้สูตร $PNI_{Modified}$ ถ้ามีความแตกต่างของคะแนนสูง แสดงว่าโรงเรียนนั้นมีความต้องการจำเป็น ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในด้านนั้นสูง

พัฒนาการของผลการประเมินภายนอก หมายถึง ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลการประเมินภายนอกรอบแรกและค่าเฉลี่ยของผลการประเมินภายนอกรอบสอง ที่ประเมินโดย สมศ.

ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินภายนอก คำนวณมาจากคะแนนคุณภาพตามมาตรฐาน 14 มาตรฐานที่ สมศ. กำหนด ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับผลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาซึ่งมีความแตกต่างระหว่างสังกัดและพัฒนาการของผลการประเมิน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานต้นสังกัดได้ส่งเสริมการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนต่อไป

2. ทำให้ทราบกระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์หลังการประเมินคุณภาพภายนอกในประเด็นย่อยได้แก่ การกำหนดแผนและเป้าหมายการพัฒนา การกำหนดวิธีการพัฒนา การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลการพัฒนา ทำให้ได้ข้อมูลที่ช่วยให้โรงเรียนมีองค์ความรู้สำหรับการปฏิบัติงานของตนเองหลังการประเมินคุณภาพภายนอก

3. ทำให้ทราบความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนาโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพซึ่งเป็นประโยชน์ในการได้ข้อความรู้ว่า โรงเรียนมีความต้องการจำเป็นใดสำคัญที่สุด เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน และนำเสนอสาระสำคัญโดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แนวคิดและความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
- ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- ตอนที่ 3 บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน
- ตอนที่ 4 การประเมินโรงเรียนและมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินโรงเรียน
- ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดและความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

1.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็นเริ่มครั้งแรกโดยคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการศึกษา 8 ปี ที่ศึกษาความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่รับผิดชอบโครงการนี้คือ R.W. Tyler ต่อมาได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการประเมินผลทางการศึกษา ซึ่งโครงการนี้เป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้สังเคราะห์ความหมายของความต้องการจำเป็นในหลายมุมมองไว้ว่าดังนี้คือ มุมมองทางด้านจิตวิทยา เจ้าของทฤษฎีคือ Maslow ได้เสนอรูปแบบความต้องการจำเป็นไว้ 5 ลำดับด้วยกันคือ ความต้องการจำเป็นด้านกายภาพ ความต้องการจำเป็นด้านความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการจำเป็นด้านความรัก ความต้องการจำเป็นด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และความต้องการจำเป็นด้านการบรรลุจัดการแห่งตน สำหรับมุมมองทางด้านนักประเมินได้จำแนกความต้องการจำเป็นไว้ 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรก ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นว่าเป็น ความแตกต่าง (discrepancy) และความต้องการจำเป็นคือประโยชน์ที่ได้รับ (benefits) และนิยามความต้องการจำเป็นยังได้จำแนกออกเป็น 2 ประเภทด้วยกันคือ (1) นิยามตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Model) เป็นความแตกต่างหรือช่องว่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวังกับสิ่งที่เป็นอย่างจริง ความต้องการจำเป็นนี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาวะของการเกิดปัญหา นิยามลักษณะนี้ Scriven เรียกว่า performance needs (2) นิยามตามโมเดลการแก้ปัญหา หมายถึง สิ่งที่ต้องการและจำเป็นต้องทำให้ได้ หากไม่ได้รับจะทำให้เกิดสภาวะที่ไม่พึงประสงค์ โดยนิยามนี้เป็นตัวสะท้อนถึงการแก้ปัญหาในเรื่องนั้น Scriven เรียกโมเดล

การแก้ปัญหาที่ว่า treatment needs สำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) มีผู้ให้ความหมายดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2548) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง ให้ความแตกต่างของผลลัพธ์ (outcomes gaps) แล้วจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้นเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข

Robert (1995) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการสำรวจสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งสภาพเหล่านั้นโดยปกติแล้วจะต้องมีความสัมพันธ์กับองค์กรหรือการปฏิบัติของแต่ละบุคคล (http://alumnus.caltech.edu/~rouda/T2_NA.html)

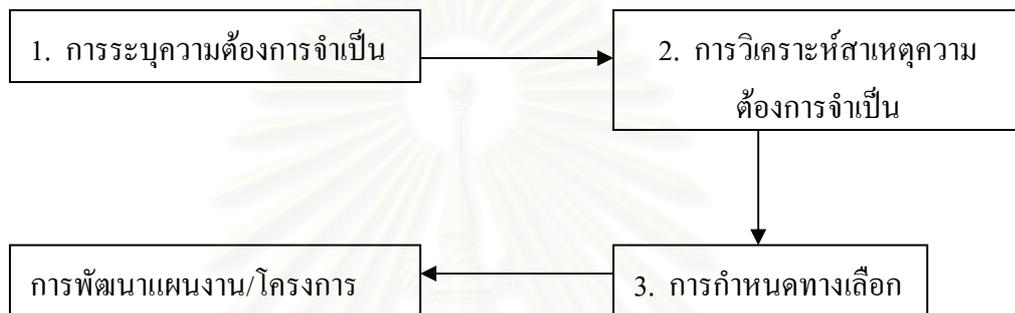
สรุปการประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบที่ใช้ในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาจากสภาพที่เป็นจริงไปยังสภาพที่พึงประสงค์ โดยมีการกำหนดความแตกต่างของสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นจริงแล้วทำการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างและเลือกสิ่งที่ต้องการจำเป็นที่สุดมาแก้ไข

1.2 ขั้นตอนที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

Robert (1995) กล่าวว่าขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น มี 4 ขั้นตอนคือ (1) วิเคราะห์หาความแตกต่าง ขั้นต้นแรกจะเป็นการตรวจสอบระบบขององค์กรและการจัดแย้งของมาตรฐานที่มีอยู่หรือมาตรฐานใหม่ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นสถานภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับเรื่องของทักษะ ความรู้ ความสามารถทั้งในปัจจุบันและอนาคต ประการที่สองคือความต้องการหรือความต้องการจำเป็น จะต้องมีวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นให้เป็นมาตรฐาน ต้องมีทักษะที่ดีมีความรู้และความสามารถที่จะทำให้ความต้องการนั้นสำเร็จ และต้องจำแนกให้ได้ว่าจะอะไรเป็นความต้องการจำเป็นจริง ๆ หรือเป็นเพียงความต้องการเท่านั้น (2) วิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญ ขั้นแรกจะเป็นการหารายการของความต้องการจำเป็นที่จะต้องพัฒนาในด้านการฝึกพัฒนาด้านอาชีพ พัฒนางค์กร ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบความสำคัญเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายขององค์กรทำให้รู้ถึงความต้องการที่แท้จริง (3) วิเคราะห์หาสาเหตุหรือหาโอกาสของปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้องรู้เกี่ยวกับความต้องการว่าเป็นอย่างไรและวิธีการแก้ปัญหาเหมาะสมที่จะใช้หรือไม่ มีคำถามในการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นสองประเด็นคือ มีอิทธิพลต่อการทำงานหรือไม่ และรู้วิธีการทำงานหรือไม่ สิ่งเหล่านี้จะต้องมีการสำรวจและวิเคราะห์เกี่ยวกับการทำงานของบุคคลและองค์กรซึ่ง

จะต้องมีความเหมาะสมและมีการเตรียมความพร้อมในอนาคตต่อไปและ (4) วิเคราะห์ปัญหาที่เป็นไปได้และโอกาสที่จะสามารถแก้ปัญหา

สำหรับขั้นตอนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของสุวิมล ว่องวานิช (2548) กล่าวว่าประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้คือ ขั้นตอนแรกเป็นการระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) ขั้นตอนที่สองคือการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (needs analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและขั้นตอนที่สาม การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น (needs solution) โดยเขียนกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นดังนี้

แผนภาพที่ 2.1 การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นอยู่บนพื้นฐานหลักการ 2 ประการด้วยกันคือ หลักความแตกต่างและหลักความสำคัญซึ่งในกระบวนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจำแนกได้ 5 ขั้นตอนด้วยกันคือ (1) เป็นการศึกษาสภาพที่มุ่งหวัง (what should be) (2) การศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (what is) (3) การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จาก (1) และ (2) แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น (4) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างในข้อ (3) และจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุที่ทำให้เกิดความจำเป็น และ (5) การศึกษาและกำหนดแนวทางเพื่อแก้ปัญหา

1.3 วิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

วิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นแบ่งได้ดังนี้คือ (1) การสำรวจ เป็นวิธีการที่ใช้กันมากในการรวบรวมข้อมูล แบ่งได้ 3 ลักษณะด้วยกันคือการใช้แบบสอบถาม เป็นการเน้นการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่และกว้าง ข้อมูลที่ได้จึงเป็นความรู้สึก ความคิดตามการรับรู้ของผู้ตอบ การสัมภาษณ์ ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลมากและผู้สัมภาษณ์ต้องมีทักษะในการซักถามความจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ และการสังเกตจะทำได้กับกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก ใช้วิธีนี้เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความจำเป็น (2) การวิจัยเพื่อระบุความต้องการจำเป็น วิธีการนี้

ประกอบด้วยเทคนิคที่นำมาใช้ดังนี้คือ เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ หลักการคือการสร้างฉันทามติในกลุ่มผู้เข้าร่วมกระบวนการซึ่งอยู่ห่างไกล ต่างสถานที่ ต่างเวลา ใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก การสร้างอนาคต (Scenario Development) ใช้อธิบายเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ วงล้ออนาคต (Futer Wheels) เป็นการแสดงความคิดเกี่ยวกับอนาคตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปัจจุบัน (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีในการประเมินความต้องการจำเป็นโดยวิธีการสำรวจ สำหรับเครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม เนื่องจากเป็นวิธีที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็ได้ และเป็นการถามถึงความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มตัวอย่าง จึงเลือกใช้วิธีการนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 ความเป็นมาของการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดถึงความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาที่ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี ทั้งนี้การประเมินภายนอกครั้งแรกสำหรับสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการภายใน 6 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติมีผลบังคับใช้ คือ ภายในเดือนสิงหาคม 2548

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า สมศ. เป็นหน่วยงานที่จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา โดยหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกสถานศึกษา เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งต้องเริ่มต้นจากการที่สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของตนเอง และมีระบบประเมินตนเองก่อนต่อจากนั้นจึงรับการประเมินคุณภาพภายนอกโดย สมศ. ซึ่งดำเนินการพิจารณาและตรวจสอบผลจาก

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกจึงควรสอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกัน เพราะต่างก็มุ่งสู่มาตรฐานหรือคุณภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน (สมศ. , 2546)

2.2 ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอก

Campbell & Rozsnyai (2002) กล่าวว่า การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพของกลุ่มที่ต้องการยกระดับให้สูงขึ้น โดยเลือกผู้เชี่ยวชาญที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มนั้นเป็นผู้ประเมิน

Harvey (2002) กล่าวว่า การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพของสิ่งที่อยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นการยกระดับ หรือรับรองให้ถูกต้องตามกฎหมาย

Scriven (1991 อ้างถึงใน Heikki K.Lyytinen, <http://ktl.jyu.fi/arkisto/verkkojulkaisuja/electronic/001/lyytinen.htm>) ได้ให้ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอกว่าเป็นการประเมินโดยผู้ประเมินที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับแผนงาน หรือโครงการที่จะต้องประเมินหรือเป้าหมายการทำงานของกลุ่มซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสังคมนั้น

The UNESCO (2004) ได้ให้ความหมายของการประเมินภายนอกไว้ว่า การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการยกระดับของกลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ตรวจสอบภายนอก มีแนวทางการปฏิบัติ 3 ข้อ คือ (1) วิเคราะห์ผลการรายงานตนเอง (2) การลงพื้นที่ และ (3) การร่างรายงานผลการประเมิน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), (2546) ได้ให้ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ว่า การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

2.3 หลักการของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักสำคัญ 5 ประการด้วยกันดังนี้

1. เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้เน้นการตัดสิน การจับผิด หรือการให้โทษ
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงและมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability)
3. มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษานโยบายชาติ ให้มีเอกภาพเชิงนโยบายที่หลากหลาย และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน
4. มุ่งเน้นเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการกำกับและควบคุม
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและการพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.4 วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก

1. เพื่อตรวจสอบ ยืนยัน สภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา เจาะใจของความสำเร็จและสาเหตุของปัญหา
3. เพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
4. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง
5. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2.5 ความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอก มีความสำคัญและมีความหมายต่อสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ดังนี้

1. เป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานและพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

2. เพิ่มความมั่นใจและคุ้มครองประโยชน์ให้ผู้รับบริการทางการศึกษาได้จัดการศึกษามุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุขเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3. สถานศึกษาและหน่วยงานที่กำกับดูแล รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่นมีข้อมูลที่จะช่วยตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นที่พึงพอใจของสังคมและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย มีข้อมูลสำคัญในภาพรวมเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาทุกระดับทุกสังกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก

การให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรเกี่ยวกับวิธีการประเมินขององค์กรภายนอก จะทำให้โรงเรียนทราบถึงขั้นตอนการประเมิน เอกสาร หลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการประเมิน จะช่วยให้สามารถจัดเตรียมเอกสารหลักฐาน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนมีความพร้อมมากยิ่งขึ้น

โครงสร้างสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก

โครงสร้างที่เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพ เกณฑ์การประเมินคุณภาพ หลักฐานเบื้องต้นของการประเมินคุณภาพและการเตรียมโครงสร้างของโรงเรียนและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน เพื่อเตรียมพร้อมสู่การประเมินคุณภาพภายนอก หลักฐานสำคัญที่จะต้องมิในรายงานการปฏิบัติงานของโรงเรียนมีดังนี้ คือ ผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน คุณภาพของการเรียนรู้ ประสิทธิภาพของโรงเรียน และการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน สำหรับองค์ประกอบที่จะมีส่วนช่วยในการอธิบายเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้คือ คุณภาพการสอนของครู การประเมิน การบันทึกและการรายงานผล คุณภาพของหลักสูตรรวมทั้งความเหมาะสมที่จะเป็นไปได้ของหลักสูตร (ระบบการจัดการหลักสูตรและการวางแผนหลักสูตร) การเตรียมนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องจำเป็นพิเศษ การบริหารและการจัดการทรัพยากรและการบริหารทรัพยากร สวัสดิภาพและการแนะแนวนักเรียน การประสานงานกับผู้ปกครอง หน่วยงานราชการและสถาบันที่เกี่ยวข้อง สำหรับวิชาในหลักสูตรและการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตรในการประเมินคุณภาพภายนอกประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน คุณภาพการเรียนรู้ คุณภาพการสอนของครู การประเมิน การบันทึกและการรายงานผล เนื้อหาในหลักสูตร คุณภาพของวิชา การเตรียมนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องจำเป็นพิเศษ การบริหารและการจัดการ ทรัพยากรและการบริหารทรัพยากร (David & Susan , 1994)

David & Susan (1994) กล่าวถึงมาตรฐานการศึกษาที่จะต้องมีการประเมินดังต่อไปนี้คือ

1. ด้านมาตรฐานและคุณภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวถึงเกณฑ์ที่ใช้เป็นมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้เกณฑ์การตัดสินดังนี้คือ ความรู้และความเข้าใจ ทักษะการเรียนรู้ การพูดและการฟัง การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การแก้ปัญหา
2. ด้านคุณภาพของการสอนและการเรียนรู้ ในเรื่องการสอนและการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินจะใช้การสังเกตและตัดสินจากคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ที่ดี โดยดูจากความสามารถของการเรียนรู้ การอ่าน การเขียน การคำนวณ และการฟัง
3. ด้านหลักสูตร สิ่งนี้เป็นหัวใจสำคัญของทุก ๆ โรงเรียน โดยทุก ๆ โรงเรียนจะต้องบรรจุเนื้อหาในหลักสูตรดังนี้คือ การจัดการและการวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะและความสำคัญ ความเหมาะสมและโอกาสที่จะเป็นไปได้ของหลักสูตร การเตรียมนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องจำเป็นพิเศษ ในด้านการศึกษา การศึกษาของบุคคลและสังคม หลักสูตรเกี่ยวกับอาชีพและหลักสูตรกิจกรรมพิเศษ ด้านการพัฒนาบุคลากรและพฤติกรรมของนักเรียน ผู้ประเมินจะทำการพิจารณา 3 ข้อด้วยกันคือ (1) การพัฒนาจิตใจ ค่านิยม สังคมและวัฒนธรรม (2) พฤติกรรมและระเบียบวินัย (3) การมีส่วนร่วมด้านการจัดการ การบริหารและประสิทธิภาพที่ได้

สำหรับแนวทางการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (นgram เศรษฐพานิช, 2543) มีดังนี้คือ

ก่อนตรวจเยี่ยม คณะตรวจเยี่ยมจะขอข้อมูลจากโรงเรียนทุกด้านตามความจำเป็น เช่น รายงานการประเมินตนเอง ข้อมูลพื้นฐาน แผนพัฒนาสถานศึกษา รายงานการประเมินตนเอง รายงานโครงการต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในการกำหนดขอบเขตการประเมิน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีรายละเอียดแตกต่างกันไป แล้วหลังจากนั้นก็จะมีนัดวันที่จะไปประเมิน

ระหว่างตรวจเยี่ยม เมื่อคณะตรวจเยี่ยมไปโรงเรียนวันแรก จะประชุมบุคลากรในโรงเรียนเพื่อทำความเข้าใจกันในสิ่งที่จะทำการประเมิน วิธีการที่ใช้ กำหนดการและรายละเอียดต่าง ๆ ที่จะต้องสร้างความเข้าใจกัน ต่อจากนั้นจะดำเนินการตามแผนที่วางไว้ การประเมินอาจใช้วิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสมของเรื่องที่จะประเมิน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครอง ครู กรรมการสถานศึกษาหรือศึกษาเอกสาร แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุป และนำผลการตรวจเยี่ยมด้วยวาจา ซึ่งเป็นการรายงานข้อมูลที่พบระหว่างการประเมิน จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา หากโรงเรียนเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวไม่ถูกต้อง โรงเรียนมีสิทธิ์ที่จะชี้แจงให้ทางคณะตรวจเยี่ยมทราบได้

หลังตรวจเยี่ยม เมื่อคณะตรวจเยี่ยมกลับจากโรงเรียนจะนำผลการตรวจเยี่ยมมาจัดทำรายงาน และนำมาทบทวนกับคณะตรวจเยี่ยมอีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นส่งไปให้โรงเรียนพิจารณา ถ้าโรงเรียน

พิจารณาเห็นว่ารายงานของคณะกรรมการเยี่ยมไม่ถูกต้อง โรงเรียนมีสิทธิชี้แจงข้อเท็จจริงตามประเด็นที่ คณะกรรมการเยี่ยมได้รายงานไว้ เพื่อให้คณะกรรมการเยี่ยมทบทวนและจัดทำเป็นรายงานเผยแพร่ต่อไป

การประเมินคุณภาพภายนอกมีกระบวนการที่สำคัญจะต้องทบทวนสองกระบวนการคือ กระบวนการแรกมีการเก็บรวบรวมหลักฐานจากภายนอกเพื่อที่จะเป็นส่วนช่วยให้ โรงเรียนมีการพัฒนาขึ้น เกณฑ์ของผู้ประเมินที่ใช้ในการตัดสินจะดูจากหลักฐาน สิ่งที่สามารถ สังเกตได้ทั้งหมด กระบวนการที่สองผู้ประเมินจะมีส่วนที่ช่วยในการนำทัศนะที่กว้าง ๆ มาใช้ในการ ตัดสิน จากนั้นทำการสังเกตและเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น

จากการศึกษารายงานการวิจัยการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา กรณีศึกษา นิวซีแลนด์ (สศท., 2544) พบว่าตัวบ่งชี้ที่สำนักงานตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษา (Education Review Office - ERO) ใช้ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษามีตัวบ่งชี้หรือวิธีการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีการประเมินความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนโดยทำเป็น standard entry assessment test เมื่อประเมินแล้วสถานศึกษาต้องระบุว่ามีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ครูมีการประเมินความรู้และพัฒนาการของเด็กเพียงใด ทำแผนการเรียนรู้ของเด็กส่วนบุคคลอย่างไร บันทึกการเรียนของเด็กตามแผนหรือไม่ ครูหรือสถานศึกษารู้ความก้าวหน้าของเด็กด้วยวิธีใด สำหรับ กรณีของระดับมัธยมศึกษา จะพิจารณานบันทึกการเรียนจากสถานศึกษาเดิม ประชุมร่วมกับเด็กนักเรียน ที่เข้าใหม่ และมีการทดสอบความก้าวหน้าของเด็ก (progressive test)

2. จริยธรรม คุณธรรมหลัก ๆ ที่ยึดถือกันในนิวซีแลนด์ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความ เชื่อมั่นในตนเอง ความเคารพตนเอง ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

3. ความปลอดภัย สุขภาพ และสภาพแวดล้อมของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่นำมาพิจารณาว่าจะ ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กหรือไม่นั้นมีดังนี้ เช่น ระดับของเสียงรบกวนจากภายนอก สิ่งกระตุ้นการ เรียนรู้ที่อยู่ในบริเวณสถานศึกษา ฝาผนังห้องเรียนมีสีต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด มีการแสดงผลงานของเด็กหรือไม่ แสงสว่างภายในห้องเรียน โดยพิจารณาว่าสถานศึกษาให้ ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เพียงใด และนอกจากนี้ต้องทราบด้วยว่า สถานศึกษามีการประสานกับกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือไม่

4. หลักสูตร มีการประเมินว่าหลักสูตรมีความสมดุลเหมาะสมที่จะใช้ (Balanced Curriculum)

5. การเรียนการสอน ดูวิธีการที่ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อการเรียน เป้าหมายการเรียนรู้ ของเด็กแต่ละคน (learning goal)

6. การดำเนินงานของครู ตัวบ่งชี้วัดเรื่องคุณภาพของครูจะดูกว้าง ๆ เช่น ครูมีการกำหนด วัตถุประสงค์ที่เหมาะสม มีการใช้เทคโนโลยีและทรัพยากรที่เหมาะสม

7. การบริหาร จุดเน้นของนโยบายว่านำไปสู่การปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด

8. การบริหารการเงิน คว้าสถานศึกษามีแผนการใช้จ่ายหรือไม่ และมีการใช้เงินเป็นไปตามแผนหรือไม่

ตอนที่ 3 บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

ในปี 1989 ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาได้จัดประชุมการศึกษานานาชาติขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายของการจัดประชุมดังนี้ (1) ในปี 2000 เด็กในอเมริกาจะต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ (2) อัตราการศึกษาจะต้องเพิ่มสูงขึ้นอย่างน้อย 90 % (3) นักเรียนที่เรียนในเกรด 4 เกรด 8 และเกรด 12 จะต้องเรียนวิชาที่สำคัญซึ่งประกอบด้วย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ โดยทุก ๆ โรงเรียนในอเมริกาจะมีการประกันการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อที่จะได้เตรียมผู้สั้สังคม เพื่อเข้าสู่อาชีพทางด้านเศรษฐศาสตร์ต่อไป (4) นักเรียนในสหรัฐอเมริกาจะต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอันดับหนึ่งในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (5) ผู้ใหญ่ทุกคนในอเมริกาจะต้องได้รับการศึกษา มีความรู้และทักษะที่ถูกต้องในการประสานงานติดต่อกับผู้อื่น และ (6) ทุก ๆ โรงเรียนในอเมริกาจะต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (Cheng, 1996) โดยจากจุดมุ่งหมายทั้ง 6 ข้อจะเป็นสิ่งที่เน้นถึงระบบการจัดการศึกษาเพื่อความเข้มแข็งของประเทศ และเพื่อการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำหรับกรณีของประเทศฮ่องกงได้กล่าวถึงการศึกษาไว้ว่า เป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนซึ่งมีสิ่งที่สนับสนุนในเรื่องนี้คือ (1) ทางด้านบุคคล ทุก ๆ โรงเรียนจะต้องมีการช่วยเหลือนักเรียนในด้านความสามารถ และรวมไปถึงการศึกษาพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพที่จะเป็นไปได้ให้มากขึ้นและรวมไปถึงหลักสูตรทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และ (2) ทางด้านสังคม การศึกษาของโรงเรียนจะต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของประชาชนเพื่อที่จะเป็นการช่วยเหลือพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของฮ่องกงให้ดีขึ้น

จากจุดมุ่งหมายของทั้งสองประเทศ สามารถจำแนกหน้าที่ของโรงเรียนได้ 5 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1. หน้าที่ทางด้านเศรษฐศาสตร์ เป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และความต้องการของแต่ละบุคคล สถาบัน การติดต่อสื่อสารทั้งในสังคมและระหว่างประเทศโดยโรงเรียนจะให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้เรียนรู้และมีทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตในสังคมสมัยใหม่ หรือการแข่งขันทางด้านเศรษฐศาสตร์ และเตรียมพร้อมในการฝึกงานและอาชีพ

2. หน้าที่ทางด้านสังคม การสนับสนุนของโรงเรียนทางด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความสัมพันธ์ของสังคม ที่มีระดับที่แตกต่างกันระหว่างสังคมนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงจุดมุ่งหมาย

การศึกษาทางด้านระดับบุคคล โรงเรียนจะพัฒนาในด้านสังคมและกายภาพและช่วยให้พวกเขาพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มความสามารถ

3. หน้าที่ทางด้านการเมือง โรงเรียนให้การสนับสนุนทางด้านการเมืองคือโรงเรียนช่วยเหลือนักเรียนด้วยการพัฒนาทัศนคติทางบวก และฝึกทักษะที่ถูกต้องในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ในระดับสังคมของนักเรียนจะมีด้านการเมืองเป็นปกติอยู่แล้ว มีค่านิยมและความเชื่อ หรือมีการวิจารณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองที่เป็นอยู่ บ่อยครั้งที่โรงเรียนกลายเป็นสถานที่ทางการเมืองของครู พ่อแม่ และนักเรียนที่สนับสนุนทางด้านการเมืองอย่างมั่นคง

4. หน้าที่ทางด้านวัฒนธรรม โรงเรียนจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และมีการตื่นตัวทางด้านสังคม ค่านิยมและความเชื่อทางสังคม โดยโรงเรียนมีหน้าที่ถ่ายทอดระบบทางด้านวัฒนธรรมไปยังรุ่นต่อ ๆ ไป

5. หน้าที่ทางการศึกษา โรงเรียนสนับสนุนในด้านการพัฒนาและการรักษาไว้ทางการศึกษาของสังคม ด้านประเพณีนิยม การศึกษาทำให้เกิดความเข้าใจไม่เพียงแต่ความสำเร็จทางด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม การศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา โดยการศึกษาได้กลายมาเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต มีสาระ ระบบ และโครงสร้างของการศึกษาที่จำเป็นจะต้องพัฒนาและรักษาไว้ โดยในระดับบุคคลโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้ซึ่งได้รับการช่วยเหลือจากครู

สำหรับหน้าที่ของโรงเรียนที่เคยปฏิบัติมาในอดีตมี 8 อย่างดังนี้ (ภิญโญ สาธร, 2519 อ้างถึงใน ถวิล มาตรฐาน, 2545)

1. สนับสนุนการพัฒนาประเทศด้านการเมือง มีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ให้นักเรียนมีประสบการณ์ และมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย
2. สนับสนุนและพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจ ให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ สร้างทัศนคติที่ดีในการใช้สินค้าไทย อุปนิสัยที่ดีเพื่อให้ออกไปประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ
3. สนับสนุนการพัฒนาประเทศทางสังคมและวัฒนธรรม ให้ความคิดที่ดีเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและฝึกความสามัคคี
4. สอนให้เคารพเหตุผล รู้จักคิด อภิปรายแสดงความคิดเห็น
5. ฝึกให้รับผิดชอบใช้อิสระเสรีในทางที่ถูกต้อง
6. มีการวางแผน เตรียมการล่วงหน้า
7. ยกย่องคนอื่นที่มีความสามารถทางสังคมไทย
8. ฝึกให้มีระเบียบวินัย

จากหน้าที่ของโรงเรียนดังที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่าหน้าที่ของโรงเรียนประกอบด้วยหน้าที่ทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และหน้าที่ทางการศึกษาที่ครอบคลุมไปถึงการมีระเบียบวินัย การมีความรับผิดชอบ และการรู้จักใช้เหตุผลในทางที่ถูกต้อง

ตอนที่ 4 การประเมินโรงเรียนและมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินโรงเรียน

4.1 โมเดลประสิทธิผลของโรงเรียน (Models of School Effectiveness)

ในฐานะที่โรงเรียนหรือสถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับประชากร สถานศึกษาต้องทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้มีคุณภาพ การประเมินว่าโรงเรียนมีคุณภาพหรือไม่ ต้องทำการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนแต่ละแห่งมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานต่างกันและมีสภาพบริบทหรือเงื่อนไขทางสังคมไม่เหมือนกัน การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนจึงต้องศึกษาโมเดลเชิงทฤษฎีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแปลความหมายประสิทธิผลของโรงเรียน Cheng เสนอโมเดลประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งปรับปรุงจากโมเดลของ Cameron (1984) มีทั้งหมด 8 โมเดลดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2543)

โมเดลที่ 1 โมเดลเป้าหมาย (Goal Model) นิยามคือ โรงเรียนสามารถดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายทุกข้อที่กำหนด เงื่อนไขของโมเดลนี้อยู่ที่ โรงเรียนต้องมีเป้าหมายของโรงเรียนชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ตัวบ่งชี้โมเดลนี้คือ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด

โมเดลที่ 2 โมเดลทรัพยากร - ปัจจัยป้อน (Resources - Input Model) นิยามคือ โรงเรียนหาทรัพยากรหรือปัจจัยป้อนที่มีคุณภาพ เงื่อนไขของโมเดลคือ มีความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรในการดำเนินงานกับผลผลิต ตัวบ่งชี้คือ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ทำได้

โมเดลที่ 3 โมเดลกระบวนการ (Process Model) นิยามคือ มีกระบวนการดำเนินงานภายในرابรื่น ตัวบ่งชี้คือ สภาพความเป็นผู้นำ วิธีการติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

โมเดลที่ 4 โมเดลความพึงพอใจ (Satisfaction Model) นิยามคือ โรงเรียนดำเนินงานให้เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย ตัวบ่งชี้คือ ความพึงพอใจของหน่วยงานหรือคณะกรรมการหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้อง

โมเดลที่ 5 โมเดลการดำเนินงานถูกต้องตามหลักการ (Legitimate Model) นิยามคือ โรงเรียนสามารถแข่งขันในการดำเนินงานในทุกวิถีทางที่ทำให้โรงเรียนอยู่รอดโดยไม่ผิดหลักการ เงื่อนไขอยู่ที่ความเปลี่ยนแปลงภายนอกที่กดดันโรงเรียน ตัวบ่งชี้คือ ภาพลักษณ์โรงเรียน ชื่อเสียง กิตติศัพท์

โมเดลที่ 6 โมเดลเน้นการดำเนินงานที่ยังไม่บรรลุผล (Ineffectiveness Model) นิยามคือ โรงเรียนดำเนินงานให้ปลอดจากคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ได้ เงื่อนไขไม่สามารถระบุได้ชัดเจน ตัวบ่งชี้คือ สภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ปัญหาและจุดอ่อนในสถานศึกษา

โมเดลที่ 7 โมเดลการเรียนรู้ขององค์กร (Organizational Learning Model) นิยามคือ โรงเรียนสามารถพัฒนาองค์กรให้เกิดการเรียนรู้ได้ เงื่อนไขคือการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอกที่กดดันโรงเรียน ตัวบ่งชี้คือ ความตระหนัก ความจำเป็นภายนอก กำกับติดตามวางแผนพัฒนา และประเมินการทำงานต่าง ๆ

โมเดลที่ 8 โมเดลการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management Model) นิยามคือ โรงเรียนสามารถบริหารจัดการโดยสนองความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและประสบผลตามเป้าหมาย เงื่อนไขคือต้องมีความสอดคล้องของเป้าหมายหรือความต้องการของทุกฝ่าย ตัวบ่งชี้คือ ความเป็นผู้นำ การบริหารจัดการ กระบวนการทำงานและผลงาน

จากทั้ง 8 โมเดลที่กล่าวมา การประเมินประสิทธิผลของโมเดลขึ้นอยู่กับสภาพเงื่อนไขของสถานศึกษาว่าควรใช้โมเดลใดในการประเมิน โดยทั่วไปโมเดลที่แตกต่างกันก็จะมีระดับการใช้ที่แตกต่างกันด้วย ดังเช่นโมเดลเป้าหมายก็จะมีระดับการใช้ 5 ระดับขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและระบบการวางแผนของโรงเรียน โมเดลทรัพยากร - ปัจจัยป้อน ขึ้นอยู่กับทรัพยากรที่ได้มาซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมากกับประสิทธิผลภายในซึ่งเป็นระดับสถาบันและระดับบุคคล โดยมีความคล้ายกันกับโมเดลกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับประสิทธิผลภายในหรือประสิทธิภาพในระดับบุคคลหรือระดับสถาบัน ถ้าต้องอาศัยความพึงพอใจของทุกวิธีก็จะใช้โมเดลความพึงพอใจทั้งหมด 5 ระดับด้วยกัน สำหรับโมเดลการดำเนินงานถูกต้องตามหลักการซึ่งเน้นทางด้านการอยู่รอดของโรงเรียนทางด้านการแข่งขัน และการรายงานด้านความต้องการด้านสิ่งแวดล้อม ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของชุมชน สังคมและระดับประเทศซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์โมเดล โมเดลเน้นการดำเนินงานที่ยังไม่บรรลุผล จะสนใจเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคภายใน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพภายในที่เกี่ยวกับระดับตัวบุคคลและระดับสถาบัน ทั้งโมเดลการเรียนรู้ขององค์กรและโมเดลการบริหารคุณภาพโดยรวมเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่เป็นความต้องการและอุปสรรคภายใน ความต้องการของสิ่งเหล่านั้นจะมีระดับที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงครอบคลุมทั้ง 5 ระดับของประสิทธิผลโรงเรียน

โดยสรุป โมเดลเป้าหมาย โมเดลการเรียนรู้ขององค์กร และโมเดลการบริหารงานคุณภาพโดยรวมจะมีศักยภาพที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนที่มีทั้ง 5 ระดับ โมเดลทรัพยากร - ปัจจัยป้อน โมเดลกระบวนการและโมเดลเน้นการดำเนินงานที่ยังไม่บรรลุผล จะเน้นที่ประสิทธิผลและประสิทธิภาพภายใน (เป็นระดับบุคคลหรือระดับสถาบัน) สำหรับโมเดลการดำเนินงานถูกต้องตามหลักการจะเหมาะสมกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพภายนอก (ระดับชุมชน ระดับสังคม และระดับระหว่างประเทศ)

ตารางที่ 2.1 เป็นตารางที่แสดงถึงโมเดลทั้ง 8 โมเดลว่ามีระดับของประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งภายในและภายนอกต่อระดับใดบ้าง โดยเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า โมเดลเป้าหมาย โมเดลความพึงพอใจ โมเดลการเรียนรู้ขององค์กรและโมเดลการบริหารคุณภาพโดยรวมเป็นโมเดลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งภายในและภายนอกต่อทุกระดับ สำหรับโมเดลทรัพยากร- ปัจจัยป้อน โมเดลกระบวนการและโมเดลเน้นการดำเนินงานที่ยังไม่บรรลุผล เป็นโมเดลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายในระดับบุคคลและระดับสถาบันเท่านั้น และโมเดลการดำเนินงานถูกต้องตามหลักการเป็นโมเดลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายนอกต่อระดับชุมชน สังคม และระหว่างประเทศ

ตารางที่ 2.1 โมเดลประสิทธิผลและระดับประสิทธิผลของโรงเรียน

ระดับ โมเดล	ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล ภายใน		ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล ภายนอก		
	ระดับบุคคล	ระดับ สถาบัน	ระดับ ชุมชน	ระดับ สังคม	ระดับ ระหว่าง ประเทศ
โมเดลเป้าหมาย	×	×	×	×	×
โมเดลทรัพยากร - ปัจจัยป้อน	×	×			
โมเดลกระบวนการ	×	×			
โมเดลความพึงพอใจ	×	×	×	×	×
โมเดลการดำเนินงานถูกต้อง ตามหลักการ			×	×	×
โมเดลเน้นการดำเนินงานที่ยัง ไม่บรรลุผล	×	×			
โมเดลการเรียนรู้ขององค์กร	×	×	×	×	×
โมเดลการบริหารคุณภาพ โดยรวม	×	×	×	×	×

Cheng, Y.C. (1996). **School Effectiveness and School – Based Development: A Mechanism for Development.** London: The Farmer Press, (p. 30)

4.2 โมเดลการประเมินโรงเรียน (Model for School Evaluation)

กระบวนการประเมินโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้อง 2 กระบวนการคือ การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจและการใช้เกณฑ์ตัดสินระดับความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียน แนวทางการประเมินในสหรัฐอเมริกา มี 4 รูปแบบดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2543)

1. แนวทางการประเมินเพื่อรับรองวิทยฐานะ เป็นกระบวนการที่บุคลากรในโรงเรียน ทำการศึกษาตนเอง (self - study) อิงเกณฑ์การประเมินที่กำหนด และมีการตรวจเยี่ยมโดยผู้ตรวจเยี่ยมภายนอก ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสมาคมระดับภาคหรือระดับรัฐ

2. แนวทางการประเมินโรงเรียนแบบรัฐบังคับ โรงเรียนต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม เกี่ยวกับผลการดำเนินการของตนเอง (school accountability report)

3. แนวทางการประเมินโรงเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นกระบวนการที่เสริมการประเมินแบบรัฐบังคับและสนองต่อข้อเรียกร้องของชุมชนในท้องถิ่น

4. แนวทางการประเมินโรงเรียนโดยกลุ่มบุคคลในท้องถิ่น รัฐและภูมิภาค เป็นการประเมินเฉพาะกิจ อาจดำเนินในรูปของคณะกรรมการหรือกลุ่มบุคคลที่สนใจอยากรู้คุณภาพของโรงเรียน

การประเมินโรงเรียนสิ่งสำคัญที่ต้องกำหนดคือ องค์กรประกอบที่ใช้ในการบ่งชี้คุณภาพของโรงเรียน ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ทางโรงเรียนต้องดำเนินการให้บรรลุผล และต้องขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนด้วย

4.3 องค์กรประกอบมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินโรงเรียน

มาตรฐานการศึกษาประกอบด้วยตัวบ่งชี้ซึ่งระบุถึงความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามความคิดของ Stufflebeam (1994, อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2543) ได้แบ่งองค์กรประกอบที่ใช้ในการประเมินโรงเรียนของประเทศสหรัฐอเมริกาไว้ 4 ประการคือ การสนองความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ความเท่าเทียมกันในการให้บริการ ความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการที่เหมาะสมและความเป็นเลิศเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุด โดยองค์กรประกอบที่สำคัญที่ใช้ในการประเมินโรงเรียนมี 8 องค์กรประกอบคือ องค์กรประกอบด้านหลักสูตร ด้านสภาพแวดล้อม/บรรยากาศในโรงเรียน ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรในการดำเนินงาน ด้านปรัชญาหรือนโยบายของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและด้านผลผลิต

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้จัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานทั้งหมด 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

1. มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน มี 12 มาตรฐาน 38 ตัวบ่งชี้ เน้นพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถตามศักยภาพและมีความสุข

2. มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ มี 6 มาตรฐาน 29 ตัวบ่งชี้ เน้นด้านกระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย มี 9 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้ เป็นการกำหนดคุณลักษณะและสภาพความพร้อมของผู้บริหาร ครู หลักสูตร อาคารสถานที่และชุมชน

ในการประเมินรอบแรก (พ.ศ.2543 - 2548) สมศ. ใช้รูปแบบกัลยาณมิตร สร้างความรู้ความเข้าใจแก่สถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สมศ. จะพิจารณาเพื่อยืนยันสภาพจริงไม่ได้ตัดสินได้ ตก ผ่าน ไม่ผ่าน ประเมินเป็นรายมาตรฐาน ผลการประเมินบอกถึงจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษานั้น ๆ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา สำหรับการประเมินรอบสอง (พ.ศ.2549 - 2553) เป็นการจำแนกผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าได้มาตรฐานหรือไม่พิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้คือ (1) การประเมินอิงเกณฑ์ พิจารณาตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาที่ สมศ. กำหนด จากนั้นสรุปผลการประเมินทั้งในระดับตัวบ่งชี้และระดับมาตรฐาน (2) การประเมินอิงสถานศึกษา พิจารณาจากการที่สถานศึกษาดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ สมศ. และพัฒนาการของคุณภาพสถานศึกษา ตลอดจนผลการดำเนินงานบรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายตามแผนของสถานศึกษา รวมทั้งมีความตระหนักในความสำคัญและความพยายามในการพัฒนาสู่มาตรฐานของสถานศึกษา (สมศ., 2549)

จากการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาในแต่ละตัวบ่งชี้ และการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพทั้งระดับตัวบ่งชี้และระดับมาตรฐาน จะเป็นประโยชน์ต่อการประเมินคุณภาพภายนอกและการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและของชาติโดยรวมต่อไป

4.4 กระบวนการปรับปรุงโรงเรียน

ระบบการประเมินผลภายใน หมายถึง องค์ประกอบการทำงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษา ยึดหลักการทำงาน ของระบบการทำงานแบบวงจร PDCA (สุวิมล ว่องวานิช, 2543)

กิจกรรมการประเมินผลภายในภายใต้วงจรการทำงาน PDCA

เพื่อให้การประเมินผลภายในเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ ผู้วิจัยจึงได้นำกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องดำเนินการในระบบการประเมินผลไปผูกติดกับระบบการบริหารงานแบบ PDCA ทำให้เห็นความเชื่อมโยงของกิจกรรมการประเมินผลภายในดังปรากฏในตารางที่ 2.2 คอลัมน์ที่ 1 แสดงขั้นตอนการทำงานตามวงจร PDCA คอลัมน์ที่ 2 เป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอน คอลัมน์ที่ 3 เป็นกิจกรรมย่อยของกิจกรรมหลัก และคอลัมน์ที่ 4 เป็นผลลัพธ์ที่มุ่งหวังให้เกิดหลังการทำงานสิ้นสุดในแต่ละขั้นตอน การดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสัมพันธ์กับแต่ละขั้นตอนของการทำงานในวงจรการทำงาน PDCA ดังนี้

1. **ขั้นการวางแผน (Plan)** สถานศึกษาต้องมีการกำหนดหรือวางแผนการทำงานที่จะทำใ้บุคลากรภายในสถานศึกษาเกิดความตระหนักที่จะทำการประเมินผลตนเอง มีความรู้ที่จะทำการประเมินผลภายในเป็น เกิดการทำงานร่วมกัน และมีการประเมินสภาพบริบทของสถานศึกษา ผลการดำเนินงานที่เป็นอยู่ย่นนำไปสู่กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาที่ต้องการบรรลุร่วมกัน สำหรับการวิจัยนี้เป้าหมายของสถานศึกษาคือมาตรฐานการศึกษาชาติ (ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีจำนวน 27 มาตรฐาน) จากนั้นมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยมีการออกแบบโครงสร้างของการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งตรงกับขั้น planning และ structuring ตามความคิดของ Stufflebeam

2. **ขั้นการปฏิบัติ (Do)** สถานศึกษามีการลงมือปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบตามแผนงานที่กำหนด และมีการตรวจสอบการทำงานในขั้นตอนนี้ไปในตัว โดยมีการประเมินอย่างไม่เป็นทางการทำงานในขั้นนี้ตรงกับขั้น Implementing ของ Stufflebeam

3. **การประเมินหรือการตรวจสอบการทำงาน (Check)** สถานศึกษามีการวางแผนการประเมินภายในอย่างเป็นทางการ (formal evaluation) และเป็นระบบ (systematic evaluation) โดยใช้กระบวนการ PDCA ซ้อนอีกชั้นหนึ่งดังนี้

3.1 **การวางแผนการประเมิน (Plan of Check)** การวางตัวบุคคลที่รับผิดชอบ การประเมินเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมิน ออกแบบระบบการประเมิน (กรอบการประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินและวิธีการประเมิน) ในขั้นตอนนี้ต้องมีการวางแผนเกี่ยวกับเครื่องมือประเมิน การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ระบบการรายงานผล

3.2 **การลงมือทำการประเมินตามแผนที่กำหนด (Do of Check)** โดยมีการสร้างเครื่องมือประเมิน เก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายผล การประเมินวางระบบฐานข้อมูล และจัดทำรายงานผลการประเมิน

3.3 **การตรวจสอบกระบวนการประเมินผลภายในที่ได้ปฏิบัติไป (Check of Check)** ในด้านความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของผลการประเมิน และวิธีการประเมินที่ใช้ถือเป็นขั้นของการประเมินงานประเมิน (meta-evaluation)

3.4 **การปรับปรุงกระบวนการประเมินในส่วนที่ยังไม่เหมาะสม (Action of Check)** เพื่อให้ผลการประเมินมีความถูกต้อง เชื่อถือได้มากที่สุด

4. **การปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Action)** สถานศึกษานำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานในจุดที่ยังดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยการเผยแพร่ผลการประเมินให้ทุกฝ่ายทราบ วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง หาสาเหตุของปัญหา หาวิธีการแก้ไข นำวิธีการแก้ไขไปปฏิบัติจริง แล้วตรวจสอบผลการดำเนินงานอีกครั้ง

การดำเนินงานในขั้นของการตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงการทำงาน (Action) นี้ตรงกับขั้น Recycling ของ Stufflebeam เป็นการตรวจสอบการทำงาน และปรับวิธีการหรือแก้ไขปัญหาด่าง ๆ เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด

ตารางที่ 2.2 กิจกรรมการประเมินผลภายในที่สัมพันธ์กับวงจรการทำงาน PDCA

วงจร PDCA	กิจกรรมหลักในการประเมินผลภายใน	กิจกรรมย่อยในการประเมินผลภายใน	ผลลัพธ์ที่มุ่งหวัง
การวางแผน (PLAN)	1.1 การพัฒนาความตระหนักเห็นคุณค่า 1.2 การพัฒนาความรู้ 1.3 การประเมินบริบท 1.4 การกำหนดเป้าหมายการทำงาน 1.5 การวางแผนการทำงาน	-	เป้าหมาย/มาตรฐานที่ต้องการบรรลุ
การปฏิบัติ (DO)	2.1 การลงมือปฏิบัติงานตามแผน 2.2 การตรวจสอบผลการดำเนินงานแบบไม่เป็นทางการ 2.3 การเตรียมวางแผนการประเมินอย่างเป็นทางการและระบบ	-	ผลงานระหว่างการปฏิบัติงาน
การประเมิน (ที่เป็นระบบ) (CHECK)	3.1 การวางแผนการประเมิน (Plan of Check)	3.1.1 กำหนดปัจจัยป้อน - ผู้ประเมิน - สิ่งอำนวยความสะดวก 3.1.2 กำหนดวางแผนการประเมิน (กรอบการประเมิน วิธีการประเมิน แผนการทำงาน)	- ปัจจัยการทำงาน - แผนการประเมิน
	3.2 การลงมือทำการประเมิน (Do of Check)	3.2.1 การทำตามแผนการประเมิน - สร้างเครื่องมือ - เก็บข้อมูล - วิเคราะห์ข้อมูล - วางระบบฐานข้อมูล 3.2.2 การทำรายงานผลการประเมิน	ผลการประเมิน

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

วงจร PDCA	กิจกรรมหลักใน การประเมินผลภายใน	กิจกรรมย่อยใน การประเมินผลภายใน	ผลลัพธ์ ที่มุ่งหวัง
	3.3 การตรวจสอบกระบวนการ/ผลการประเมิน (Check of Check)	3.3.1 การตรวจสอบความถูกต้อง/ความเชื่อถือได้ของผลการประเมิน/วิธีการประเมิน	ระดับความน่าเชื่อถือของผลประเมิน
	3.4 การปรับปรุงวิธีการประเมิน (Action of Check)	3.4.1 การปรับปรุงแก้ไขวิธีการประเมิน	คุณภาพของวิธีประเมิน
การปรับปรุงแก้ไข (ACTION)	4.1 การกำหนดวิธีการเผยแพร่ผลการประเมิน	-	ความเข้าใจตรงกันในผลการประเมิน
	4.2 การกำหนดวิธีการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนจากผลการประเมิน	-	จุดแข็งจุดอ่อน
	4.3 การกำหนดวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา	-	สาเหตุของปัญหา
	4.4 การกำหนดยุทธวิธีแก้ไขปัญหา	-	วิธีแก้ปัญห
	4.5 การแก้ปัญหตามแผน	-	ผลการแก้ไข
	4.6 การตรวจสอบผลที่ได้รับกับเป้าหมาย	-	ผลตามเป้าหมาย

กิจกรรมการดำเนินงานด้านการประเมินผลภายในที่สัมพันธ์กับขั้นตอนการทำงานตามวงจร PDCA จะมีความเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถานศึกษาในทุกขั้นตอนตามวงจร PDCA โดยสถานศึกษาจะเรียนรู้วิธีการประเมินตนเองในทุกขั้นตอน ทั้งการวางแผนการประเมิน การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล การทำรายงานผลการประเมิน ตลอดจนการนำวิธีการแก้ไขปัญหาไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงตนเอง

เมื่อสังเคราะห์กิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ จะพบว่าหากสถานศึกษาต้องออกแบบระบบการประเมินผลภายใน จะต้องมีการพิจารณาออกแบบระบบย่อยของการทำงานที่จะทำให้เกิดผลการประเมิน โดยระบบการประเมินผลภายในประกอบด้วยระบบย่อย 5 ระบบคือ ระบบการวางแผนและปฏิบัติงาน ระบบข้อมูลและประมวลผล ระบบการตรวจสอบการประเมิน ระบบการรายงานผลการประเมิน และระบบการใช้ผลการประเมิน และเพื่อให้ระบบการทำงานด้านการประเมินผลภายในเป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานที่กำหนด สถานศึกษาต้องมีระบบการกระตุ้นและกำกับการทำงาน และการสนับสนุนด้านปัจจัยการทำงานเป็นตัวผลักดันการทำงานของระบบประเมินผลภายใน

ในแผนภาพที่ 2.2 เป็นระบบการทำงานซึ่งประกอบด้วยระบบย่อย 5 ระบบที่ทำงานเชื่อมโยงกันในระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา ซึ่งพัฒนาจากการสังเคราะห์กิจกรรมการประเมินผลภายในภายใต้ระบบการทำงานที่เป็นระบบย่อยจะประกอบด้วย องค์ประกอบหรือกิจกรรมการดำเนินงานที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยแต่ละระบบของการทำงานมีองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ระบบการวางแผนและปฏิบัติงาน

- 1.1 การวางตัวและพัฒนาคณาจารย์ เพื่อให้คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการทำงานที่ต้องมีการประเมินตนเอง โดยมีการทำงานตามวงจร PDCA
- 1.2 การศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาซึ่งนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา
- 1.3 การจัดระบบและวางโครงสร้างของการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด
- 1.4 การลงมือปฏิบัติงานตามแผน
- 1.5 การวางแผนการประเมินเพื่อตรวจสอบผลการประเมินที่เป็นระบบ
  - 1.5.1 การตั้งคณะกรรมการประเมินผลภายใน
  - 1.5.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่จะประเมิน
  - 1.5.3 การกำหนดเกณฑ์การประเมิน
  - 1.5.4 การกำหนดกรอบการประเมิน/แผนการประเมิน

2. ระบบข้อมูลและประมวลผล

- 2.1 การกำหนดข้อมูลที่ต้องการจัดเก็บ
- 2.2 การกำหนดเครื่องมือประเมินผล
- 2.3 การกำหนดแหล่งข้อมูล
- 2.4 การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล
- 2.5 การกำหนดวิธีการประมวลผลข้อมูล
- 2.6 การวางระบบฐานข้อมูล

3. ระบบการตรวจสอบการประเมิน

- 3.1 การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.2 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการประเมิน
- 3.3 การตรวจสอบคุณภาพของวิธีการประเมินผลที่ใช้
- 3.4 การปรับวิธีการประเมินผลให้เหมาะสม

4. ระบบการรายงานผลการประเมิน

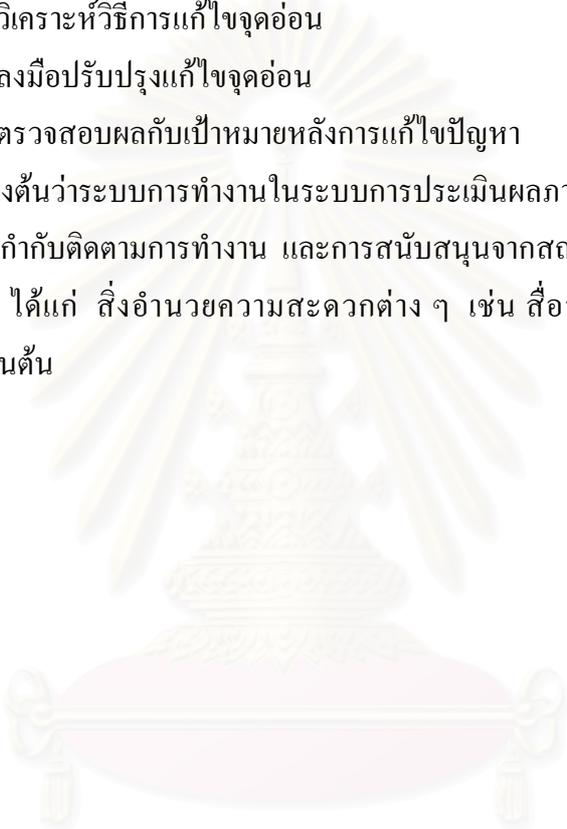
- 4.1 การกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมิน
- 4.2 การกำหนดเนื้อหาสาระในรายงานผลการประเมิน

- 4.3 การกำหนดรูปแบบการรายงานผลการประเมิน
- 4.4 การกำหนดช่วงเวลาของการรายงานผลการประเมิน
- 4.5 การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report)
- 4.6 การกำหนดรูปแบบการเผยแพร่ผลการประเมิน

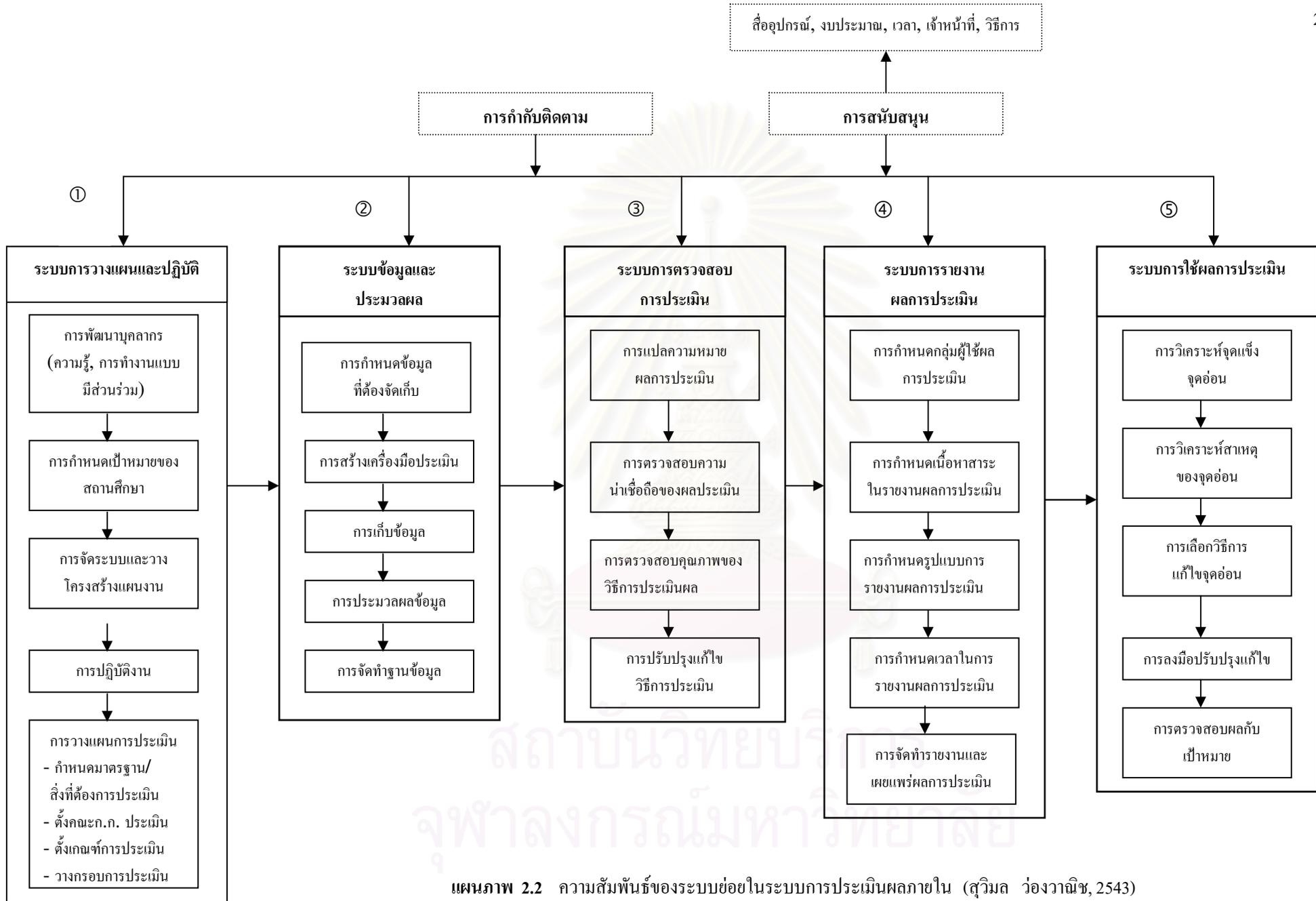
5. ระบบการใช้ผลการประเมิน

- 5.1 การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา
- 5.2 การวิเคราะห์หาสาเหตุของจุดอ่อน
- 5.3 การวิเคราะห์วิธีการแก้ไขจุดอ่อน
- 5.4 การลงมือปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน
- 5.5 การตรวจสอบผลกับเป้าหมายหลังการแก้ไขปัญหา

ดังที่กล่าวข้างต้นว่าระบบการทำงานในระบบการประเมินผลภายในทั้ง 5 ระบบจะดำเนินการได้จำเป็นต้องมีกลไกกำกับติดตามการทำงาน และการสนับสนุนจากสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยปัจจัยป้อนในการทำงาน ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น สื่ออุปกรณ์ สถานที่ เจ้าหน้าที่งบประมาณ เวลา เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพ 2.2 ความสัมพันธ์ของระบบย่อยในระบบการประเมินผลภายใน (สุวิมล ว่องวานิช, 2543)

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Tony and Jacky (อ้างถึงใน Peter, 1998 : p. 52-55) ได้ศึกษาอิทธิพลของการประเมินมาตรฐานคุณภาพภายนอกในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 315 คน อายุระหว่าง 4 - 11 ปี จำนวน 11 ชั้นเรียน จากผลการวิจัยได้ข้อสรุปว่าโรงเรียนได้ใช้ประโยชน์จากการประเมินคุณภาพภายนอกมาปรับปรุงในเรื่องที่สำคัญ 3 เรื่องดังนี้ (1) การพัฒนานักเรียนและมาตรฐานการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการออกแบบ ศิลปะและดนตรี ตลอดจนความเคร่งครัดทางการศึกษาของโรงเรียน (2) การปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรเพื่อที่จะปรับปรุงความก้าวหน้าของนักเรียน โดยการวางแผนระบบการจัดการการทำงานของแต่ละวิชา เพื่อที่จะเตรียมการในสิ่งที่คาดหวังของระดับการทำงานให้ครอบคลุม และ (3) การพัฒนาการใช้ผลประเมินของครูในวิชาคณิตศาสตร์ให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

Peter (1998) ได้กล่าวถึงผลตอบรับของโรงเรียนหลังรับการประเมินภายนอกจาก OFSTED (Office for Standards in Education) ในการประเมินโรงเรียนในอิงแลนด์และเวลส์ ซึ่งได้สำรวจผลตอบรับจากโรงเรียนมัธยมที่ได้รับการประเมินภายนอก พบว่าโรงเรียนได้รับการพัฒนาขึ้นตามลำดับ โดยจากข้อมูลที่รวบรวมมาในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาคือตั้งแต่ปี ค.ศ. 1994 ถึงปี ค.ศ. 1997 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบรับของโรงเรียนจากการประเมินภายนอก ได้สำรวจโดยการโทรศัพท์เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 55 โรงเรียน ในปี 1994 - 1996 ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในช่วงฤดูใบไม้ร่วงในปี ค.ศ. 1993 - 1996 และได้รับการตอบกลับมาประมาณ 60 - 80 เปอร์เซ็นต์ การวิจัยได้รับเงินทุนจาก กองทุน NUFFIELD ผู้ประเมินจะทำการประเมินโรงเรียนและมีทีมงานร่วมด้วย ทีมงานจะคอยดูแลและจะมีกระบวนการจัดการ มีการบันทึกการทำงานของครูในโรงเรียนระหว่างการประเมิน การสัมภาษณ์จะรวมถึงบุคคลที่อยู่ระหว่างการประเมินด้วย ขั้นตอนในการประเมินพบว่ากระบวนการทั้งหมดจะใช้เวลา 2 - 3 ปี และใช้เวลาในการประเมินประมาณ 1 สัปดาห์ ซึ่งพิจารณาได้จากขั้นตอนการทำงาน 6 ขั้นที่แสดงถึงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ถูกประเมินและผู้ประเมิน ดังนี้ (1) ก่อนการประเมินจะมีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า (2) บอกให้ทราบเกี่ยวกับวันที่จะมาประเมิน (3) ผู้ประเมินเขียนแผนการดำเนินการประเมิน (4) การเตรียมวิธีการประเมิน (5) หลังจากประเมินครั้งแรกแล้วก็จะหยุดชั่วคราว และ (6) มีการประเมินซ้ำอีกรอบ ในการประเมินโรงเรียนจะส่งเอกสารโครงการดำเนินงานของโรงเรียนในเวลา 2 - 4 ภาคการศึกษา สำหรับข้อคิดเห็นที่เกี่ยวกับผลตอบรับของโรงเรียนกับการประเมินมาตรฐานการศึกษามี 3 ประการ คือ (1) เพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนมีความเข้าใจถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง (2) โรงเรียนเกิดความพึงพอใจ ในการประเมินซึ่งโรงเรียนอาจจะได้รับความนิยมาจากสังคมมากขึ้น และ (3) การแข่งขันของโรงเรียน โรงเรียนจะได้รับประโยชน์จากการประเมินโดยทีมผู้ประเมินที่มีคุณภาพสูง ในการตรวจสอบจาก OFSTED ขั้นแรกที

เห็นได้ชัดเจนนคือเรื่องของการพัฒนา โรงเรียนจะมีการเตรียมพร้อมเพื่อที่จะรับการประเมิน ซึ่งมีเหตุผลหลายข้อที่เกิดจากการประเมินดังนี้ คือ โรงเรียนเกิดความกังวลใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นปกติ มีการใช้ทรัพยากรหลายอย่างทั้งทรัพยากรเวลา เงินและบุคคล โรงเรียนจะต้องมีการปรับโครงสร้าง และเกิดความกดดันในสังคมของโรงเรียนซึ่งจะกังวลเกี่ยวกับความเสียหายที่จะเกิดกับตัวบุคคลและชื่อเสียงที่สะสมมาซึ่งจะทำให้เกิดการวิจารณ์ตามมา การเตรียมการของจุดที่ด้อยที่สุดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จคือ โรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีการจูงใจนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีกว่าปกติในช่วงสัปดาห์ที่มีการประเมิน แต่ทางโรงเรียนก็ยังขาดการสนับสนุนเกี่ยวกับการได้มาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน และในทำนองเดียวกันผู้ประเมินที่มีคุณภาพต่ำก็ทำให้เกิดประโยชน์และโทษได้

การประเมินทำให้เกิดจุดมุ่งหมายสองอย่างคือ การประเมินเพื่อการรายงานและการประเมินเพื่อการพัฒนา ถ้าพิจารณาว่าการประเมินเป็นการตรวจสอบและเป็นการขอคำปรึกษาฟรี ก็จะเป็นโมเดลการพัฒนา แต่ถ้าพิจารณาในเรื่องการเสี่ยงของความล้มเหลวและความเป็นไปได้ก็จะเป็นโมเดลการตรวจสอบ โมเดลการพัฒนาจะแสดงจุดด้อยที่ได้จากผู้ประเมิน ขณะเดียวกันถ้ามองเห็นว่าการประเมินเป็นเรื่องของการตรวจสอบก็จะพยายามที่จะทำให้จุดด้อยนั้นกลายเป็นจุดดีขึ้นมา การประเมินโรงเรียนจาก OFSTED จะให้ผลออกมาได้ 2 องค์ประกอบที่กล่าวมา ที่เห็นได้ชัดคือการประเมินเป็นเรื่องของการตรวจสอบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) จากรายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา: กรณีศึกษานิวกซีแลนด์ (สกศ., 2544) พบว่า การจัดการศึกษาของประเทศนิวกซีแลนด์ มีคุณภาพดีเป็นที่ยอมรับของประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก อาจเป็นเพราะให้ความสำคัญกับการประเมินผล โดยให้มีระบบการติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ 3 ลักษณะคือ (1) การติดตามประเมินผลภายในแบ่งได้ 2 ระดับคือ ระดับกระทรวงและระดับสถานศึกษา (2) การติดตามประเมินผลภายนอก โดยสำนักงานตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษา (Education Review Office - ERO) และ (3) สำนักงานรับรองคุณวุฒิทางการศึกษาของนิวกซีแลนด์ (New Zealand Qualifications - NZQA) ทำหน้าที่รับรองคุณวุฒินักเรียน นักศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับมัธยมขึ้นไป การดำเนินงานของ ERO ในนิวกซีแลนด์ คล้ายกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลการศึกษา (สมศ.) ของไทยหลายประการคือ ลักษณะการทำงานเป็นการประเมินจากบุคคลภายนอก ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการประเมิน ดำเนินการอย่างโปร่งใส มีหลักฐาน ผลการประเมินต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน และหน่วยงานมีลักษณะการบริหารที่เป็นอิสระ แต่ต้องมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

Heikki (2001) ได้ศึกษาเรื่องประโยชน์ของการประเมินคุณภาพภายนอกในการประเมินตนเองของโรงเรียน พบว่าการประเมินคุณภาพภายนอกมีส่วนช่วยในกระบวนการพัฒนาโรงเรียน ดังนี้คือ (1) ด้านบทบาทการทำงานและความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน ผู้ประเมินภายนอกมีส่วนช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในธรรมชาติของการพัฒนาในสิ่งที่จำเป็น และความเป็นไปได้ในบริบทเหล่านั้นอย่างกว้าง ๆ (2) บุคคลต้องได้รับการเรียนรู้มากพอเกี่ยวกับเรื่องของการประเมิน ยกที่จะพัฒนางานเหล่านั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ นั่นหมายความว่าคำถามเหล่านั้นจะต้องได้รับการแปลความและหาข้อมูลมาให้เหมาะสม และผู้ประเมินภายนอกก็จะมีส่วนช่วยมองด้วยว่าสิ่งนั้นสำคัญมากหรือสำคัญน้อย (3) ประสิทธิภาพของความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกจำกัดข้อคิดเห็นที่รับมาโดยความคิดของผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ทำงานที่เต็มไปด้วยความหวาดระแวง บุคคลเหล่านั้นก็จะไม่แสดงความคิดเห็นออกมา ความคิดใหม่ ๆ ส่วนใหญ่จะได้รับการยอมรับถ้ามาจากผู้ประเมินนั้นก็หมายความว่า จะเกิดความมั่นใจระหว่างผู้ประเมินและบุคคลที่ทำงานร่วมกัน (4) โครงร่างในอนาคตของโรงเรียนและการตั้งวัตถุประสงค์ในการพัฒนา โดยให้ผู้ประเมินภายนอกมาเป็นส่วนช่วยในการเลือกทางที่เป็นไปได้ การคาดการณ์ในการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน มีขอบเขตในเรื่องของความสัมพันธ์กับทรัพยากรหรือเวลาที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องไม่ได้มาจากหน้าที่ (5) ความคิดและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาใหม่ ๆ ไม่ได้หมายถึงทุก ๆ สิ่งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง การประเมินตนเองของโรงเรียนและความคิดที่จะนำสิ่งที่มีค่าทางเจตคติมาคิดเป็นแบบฝึกที่สำคัญ วิธีการที่เป็นประโยชน์สามารถทำให้การพัฒนาโครงการและผู้นำทางการวางแผนก้าวหน้าขึ้นได้ กระบวนการในการพัฒนาจะเป็นการพัฒนาทางด้านความคิด การวางแผนหรือโครงการเพื่อที่จะนำไปสู่ลำดับขั้นของวิธีการ และผู้ประเมินภายนอกและสังคมทางโรงเรียนก็มีส่วนช่วยในการพิจารณาร่วมกัน มีการเลือกแนวทางการแก้ไขโดยมีผลตอบกลับ วิธีการ และการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น (6) ระดับของวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสามารถตัดสินใจได้โดยการประเมินตนเอง ถ้าวัตถุประสงค์ชัดเจนดีก็จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาวิธีการประเมินเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ (7) ในทางตรงกันข้ามวิธีการพัฒนาหมายถึงการย้ายจากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการพัฒนาจะเป็นกระบวนการใหม่ และมีคุณค่าอีกยาวนาน กระบวนการนี้จะยกต่อการประเมินถ้าปราศจากการแนะนำจากภายนอก

ดวงใจ กฤดากร (2545) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา หลังได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า (1) ความต้องการจำเป็นขั้นเตรียมการประกอบด้วย 2 ด้านคือ ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรมี 3 ลำดับ คือ การจัดให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและการจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบมี 3 ลำดับคือ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพของผู้ที่เกี่ยวข้อง การร่วมคิดร่วมทำของผู้บริหารและการให้บุคลากรทุกฝ่าย

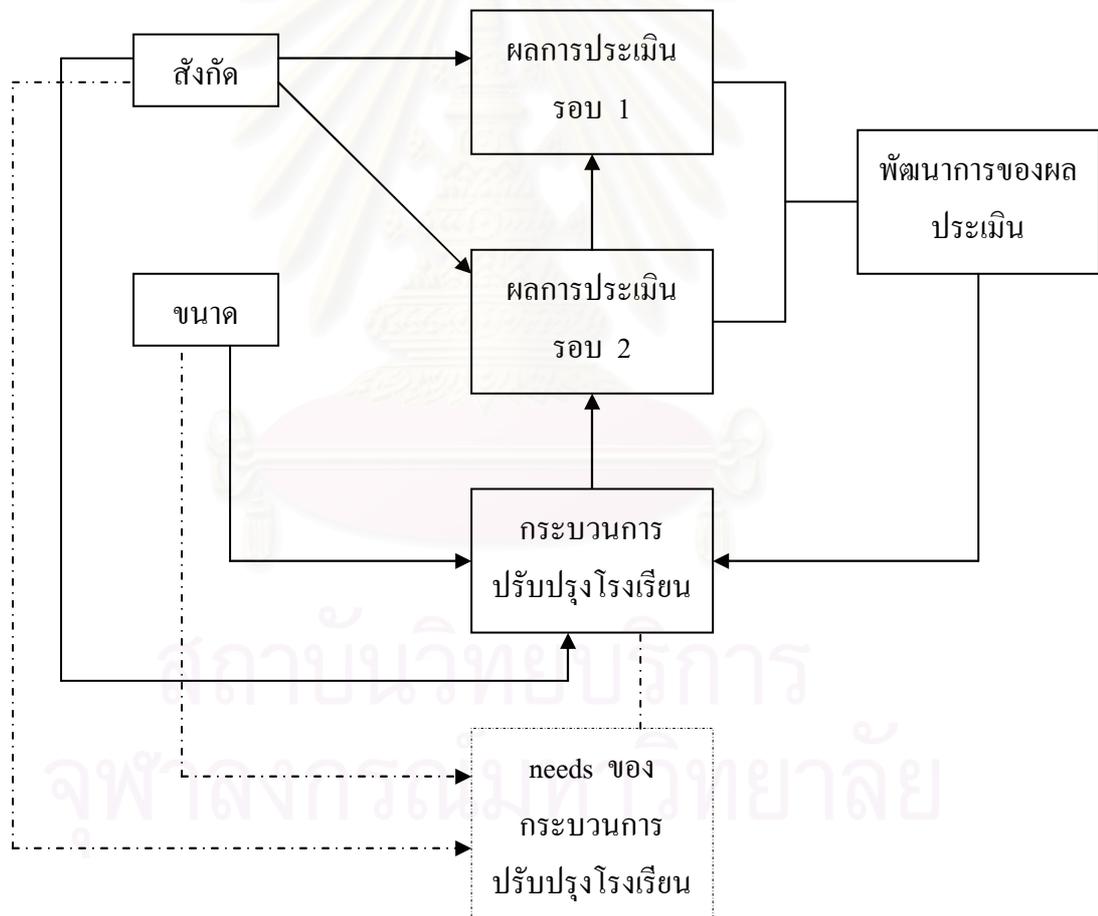
มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน (2) ความต้องการจำเป็นในขั้นการดำเนินการประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน มี 3 ลำดับคือ การศึกษาสังเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูล การร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และการจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย ด้านการปฏิบัติตามแผนมี 3 ลำดับ คือ การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากร การจัดวิทยากรให้การนิเทศ และการกำกับติดตามการดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบประเมินผลมี 3 ลำดับคือ การทดลองใช้เครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง การกำหนดรูปแบบวิธีในการวิเคราะห์และสรุปผล และการกำหนดกรอบการวิเคราะห์ข้อมูล และด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุงงานมี 3 ลำดับคือ ให้ผู้เกี่ยวข้องประเมินวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย หาสาเหตุแนวทางแก้ไข การนำผลประเมินมาพัฒนาเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ และนำเสนอผลการประเมินต่อบุคลากรในสถานศึกษา และ (3) ความต้องการจำเป็นในขั้นการรายงานประกอบด้วย การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี มี 3 ลำดับคือ การเขียนรายงานประเมินตนเอง การรวบรวมผลการดำเนินงาน และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรกมล แจ่มจันทร์ (2547) ได้ทำการศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) ด้านการเตรียมการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพ (2) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีการมอบหมายงานตามความถนัดส่งเสริมการทำงานร่วมกัน (3) ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ศึกษาและใช้มาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอก (4) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการจัดประชุมให้เข้าใจถึงความสำคัญของแผน (5) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติประจำปี (6) ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบประเมินตนเอง (7) ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินทำให้เห็นคุณภาพ ทำให้รู้ปัญหาอุปสรรคมากขึ้น (8) ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี มีการรายงานผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เผยแพร่คุณภาพการศึกษาประจำปีให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง (9) ด้านการผุดกระบวนกรประกันคุณภาพการศึกษา กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานไปวิเคราะห์และวางแผนให้ดีขึ้น (10) ด้านปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาพบว่าบุคลากรไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่เห็นความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศ มีชั่วโมงสอนมาก การจัดทำแผนขาดความรู้และประสบการณ์ ขาดการรวบรวมข้อมูลเพื่อเขียนรายงาน ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการประกันคุณภาพภายในคือ เรื่องบุคลากรและกระบวนการทำงาน

สำหรับเหตุผลที่เลือกศึกษาสังกัดของโรงเรียนเนื่องจากโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดที่แตกต่างกันจะมีการบริหารงานในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันไป ถ้าเป็นโรงเรียนสังกัดเทศบาล กระทรวงมหาดไทย การบริหารงานขึ้นอยู่กับสำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่น โดยงบประมาณที่นำมา

พัฒนาการศึกษาได้จากการเก็บภาษีของท้องถิ่นนั้น ๆ ความคล่องตัวในการบริหารงานก็ขึ้นอยู่กับท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนสังกัด สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ งบประมาณที่นำมาจัดการบริหาร การศึกษาจะได้จากรัฐบาล การบริหารการจัดการต้องรอคอยงบประมาณจากรัฐบาลจึงอาจมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการต่ำ และโรงเรียนเอกชน ส่วนใหญ่แล้วจะมีงบประมาณเป็นของตัวเอง แต่ก็ยังคงต้องพึ่งพาอาศัยภาครัฐอยู่ การบริหารการจัดการมีความคล่องตัวสูงกว่าทั้งสองสังกัด ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษากับสังกัดของโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาตัวแปรอิสระเพิ่มอีกคือ ขนาดโรงเรียน และระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกระหว่างรอบแรกและรอบสอง เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการพัฒนาโรงเรียนว่ามีการดำเนินการแตกต่างกันหรือไม่

จากการศึกษาเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบซึ่งนำมาเป็นกรอบความคิดในการวิจัยดังแผนภาพที่ 2.3

แผนภาพที่ 2.3 กรอบความคิดในการวิจัยความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาตามตัวแปรด้านสังกัดและศึกษาระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอก (2) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์หลังการประเมินคุณภาพภายนอก (3) เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติจริงหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอกระหว่างโรงเรียนที่มีสังกัดและขนาดต่างกัน และพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกต่างกัน และ (4) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของโรงเรียนด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอก วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามแก่ครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร สำหรับประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. ในจังหวัดสมุทรปราการทั้งสองรอบ โดยมีโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพรอบสองทั้งหมดจำนวน 114 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา 1 จำนวน 76 โรงเรียน และโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา 2 จำนวน 38 โรงเรียน เป็นโรงเรียนสังกัด สพฐ. จำนวน 74 โรงเรียน สังกัดเทศบาลจำนวน 6 โรงเรียนและโรงเรียนสังกัดเอกชนจำนวน 34 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือโรงเรียนจำนวน 15 โรงเรียน (โรงเรียนที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษาจำนวน 18 โรงเรียน แต่เก็บได้จริงตามเกณฑ์เพียง 15 โรงเรียน) ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกโดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1. การเลือกเขตพื้นที่การศึกษา ผู้วิจัยเลือกเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่เหมาะสม มีจำนวนโรงเรียนในแต่ละสังกัดและจำนวนครูมากพอที่ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลในการวิจัยได้

2. การคัดเลือกประเภทโรงเรียนตามสังกัดและขนาดโรงเรียน ใช้การเลือกแบบเจาะจง โดยเกณฑ์การคัดเลือกคือ เป็นโรงเรียนในสังกัด สพฐ. สังกัดเทศบาล และสังกัดเอกชน ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองจาก สมศ. แล้ว และมีขนาดโรงเรียนที่ใกล้เคียงกัน

3. การคัดเลือกโรงเรียน เลือกโรงเรียนในแต่ละสังกัด โดยเกณฑ์การพิจารณาผู้ที่ผลการประเมินคุณภาพของแต่ละสังกัด เลือกแบบสุ่มให้มีค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพการประเมินคุณภาพภายนอกแรกที่แตกต่างกัน ระดับคุณภาพที่ สมศ. กำหนดไว้มีดังนี้

ได้มาตรฐาน สมศ.

ระดับดี หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐานมากกว่า 2.50 และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง

ไม่ได้มาตรฐาน สมศ.

ระดับพอใช้ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐานอยู่ในช่วง 1.75 ถึง 2.50 หรือค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐานมากกว่า 2.50 แต่มีบางมาตรฐานอยู่ในระดับปรับปรุง

ระดับปรับปรุง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐานต่ำกว่า 1.75

ตารางที่ 3.1 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามสังกัดที่ใช้ในการวิจัยตามระดับผลการประเมิน

ขนาด รร. ผลการประเมิน	ขนาด รร.			รวม
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
สพฐ	2	2	2	6
พอใช้	1	1	1	3
ดี	1	1	1	3
เทศบาล	1	2	1	4
พอใช้	1	1	-	2
ดี	-	1	1	2
เอกชน	2	2	1	5
พอใช้	1	1	-	2
ดี	1	1	1	3
รวม	5	6	4	15

หมายเหตุ ผู้วิจัยกำหนดให้โรงเรียนมีขนาดและสังกัดเท่ากัน แต่ในทางปฏิบัติพบว่าโรงเรียนเทศบาลขนาดเล็กมีเพียงโรงเรียนเดียวที่มีผลประเมินระดับพอใช้ สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่มีผลการประเมินระดับดีเท่านั้น และโรงเรียนเอกชนที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่มีผลการประเมินระดับพอใช้ จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 โรงเรียน จากที่กำหนด 18 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพโดยใช้มาตรฐานทั้ง 3 ด้านคือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านครู และมาตรฐานด้านผู้บริหารมาใช้ในการกำหนดกิจกรรมที่ทางโรงเรียนควรมีการปฏิบัติ นอกจากนี้ในขั้นตอนของกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนยังใช้หลักการของกระบวนการ PDCA มาร่วมด้วยซึ่งก็ได้แก่ (1) การวางแผนการทำงาน (Plan) (2) การลงมือปฏิบัติงาน (Do) (3) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check) และ (4) การแก้ไขปรับปรุงการทำงาน(Action) ในด้านของการประเมินความต้องการจำเป็นใช้หลักการของการพัฒนาระบบการประเมินภายใน หลักการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาโรงเรียน การพัฒนามาตรฐานด้านครู การพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียนและการพัฒนามาตรฐานด้านผู้บริหาร

ลักษณะของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 10 ข้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ แบ่งออกตามมาตรฐานทั้ง 14 มาตรฐาน ใช้กระบวนการของ PDCA มาร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประเมินความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ มีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 14 ข้อ ตามมาตรฐานการประเมินโรงเรียนของ สมศ. ซึ่งแต่ละมาตรฐานได้นำขั้นตอนหรือกระบวนการให้ครูได้ตรวจสอบว่าได้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามรายการที่กำหนดไว้ ในส่วนนี้ได้ใส่ผลการประเมินโรงเรียนของ สมศ. ลงด้วย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ โดยหลังจากที่ทราบผลการประเมินแล้วบุคลากรในโรงเรียนได้ปฏิบัติตามรายการที่กำหนดหรือไม่ มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 15 ข้อ ใช้กระบวนการของ PDCA มาร่วมในการตั้งคำถาม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการในเรื่องของการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งมีระดับที่ควรจะเป็นและระดับที่ปฏิบัติจริง ลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 39 ข้อ โดยมีความหมายดังนี้

1	น้อยที่สุดหรือไม่มี	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น 0 % - 20 %
2	น้อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น 21 % - 40 %
3	ปานกลาง	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น 41 % - 60 %
4	มาก	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น 61 % - 80 %
5	มากที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น 81 % - 100 %

และสุดท้ายเป็นลักษณะคำถามเกี่ยวกับกระบวนการที่โรงเรียนได้ทำการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนหลังจากที่ทราบผลการประเมิน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสม ความครอบคลุมของโครงสร้างเนื้อหา จำนวนข้อรายการและความชัดเจนด้านภาษา ความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยยึดกรอบสาระของกระบวนการ PDCA ที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

การนำแบบสอบถามไปทดลองใช้

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในการทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 1 สัปดาห์ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 (ผลการทดลองใช้เครื่องมือแสดงในภาคผนวก ง)

ผลจากการดำเนินการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน พบว่าครูส่วนใหญ่สามารถตอบแบบสอบถามได้อย่างเข้าใจ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เช่น ความชัดเจนของตารางแบ่งช่องการประเมิน ความชัดเจนของขนาดตัวอักษร จากนั้นนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากโรงเรียนทั้ง 15 แห่งอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือการวิจัยจากทางมหาวิทยาลัยถึงหน่วยงานต้นสังกัดและโรงเรียน พร้อมทั้งวางแผนและเตรียมการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด คือ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประสานไปยังโรงเรียนในสังกัดตามรายชื่อที่แนบ พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงผู้บริหาร โรงเรียนโดยตรงด้วย เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเข้าไปเก็บข้อมูลในโรงเรียนได้ก่อนที่หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัยจากต้นสังกัดจะไปถึงโรงเรียน

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพส่งให้ครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากจำนวนครูในแต่ละโรงเรียน เป็นโรงเรียน สพฐ. 6 โรงเรียน จำนวน 101 ฉบับ โรงเรียนเทศบาล 4 โรงเรียน จำนวน 95 ฉบับ และโรงเรียนเอกชน 5 โรงเรียน จำนวน 152 ฉบับ รวมทั้งหมด 348 ฉบับ

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการส่งแบบสอบถามแล้ววันนี้จะมาเก็บแบบสอบถาม โดยให้แต่ละโรงเรียนใช้เวลาในการทำแบบสอบถามประมาณ 1 สัปดาห์ เนื่องจากว่าผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้ไม่ครบภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงต้องทำการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลาหลายเดือน ทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 16 มีนาคม 2550 ถึงวันที่ 17 สิงหาคม 2550 ได้แบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด 218 ฉบับ (ร้อยละ 62.64) จากโรงเรียนทั้ง 15 โรงเรียน รายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนแต่ละสังกัดแสดงดังตาราง 3.2

ตารางที่ 3.2 ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลวิจัย

ลำดับที่	โรงเรียน	มีนาคม/วันที่				เมษายน/วันที่				มิถุนายน/วันที่				กรกฎาคม/วันที่				สิงหาคม/วันที่				รวม (ครั้ง)
		สัปดาห์ 1	สัปดาห์ 2	สัปดาห์ 3	สัปดาห์ 4	สัปดาห์ 1	สัปดาห์ 2	สัปดาห์ 3	สัปดาห์ 4	สัปดาห์ 1	สัปดาห์ 2	สัปดาห์ 3	สัปดาห์ 4	สัปดาห์ 1	สัปดาห์ 2	สัปดาห์ 3	สัปดาห์ 4	สัปดาห์ 1	สัปดาห์ 2	สัปดาห์ 3	สัปดาห์ 4	
1	สพฐ. 1		16	22	29							26	2,6	10								7
2	สพฐ. 2		16	22								28	6									4
3	สพฐ. 3											28	6									2
4	สพฐ. 4											28	6									2
5	สพฐ. 5		16	22	29													6	15			5
6	สพฐ. 6																	6	17			2
7	เทศบาล1			21	28							26		10								4
8	เทศบาล2				30	6						25	2									4
9	เทศบาล3											25	2									2
10	เทศบาล4											25	2									2
11	เอกชน 1			19	28,30							27	4									5
12	เอกชน 2											27	4	9								3
13	เอกชน 3											27	4	9								3
14	เอกชน 4											26	5									2
15	เอกชน 5																	6	15,17			3

สำหรับจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปยังโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าโรงเรียนสังกัด สพฐ. ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามกลับคืนมา (ร้อยละ 75.25) รองลงมาคือโรงเรียนสังกัดเทศบาล (ร้อยละ 65.26) และโรงเรียนสังกัดเอกชน (ร้อยละ 52.63) ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 3.3 จำนวนและร้อยละแบบสอบถามที่ตอบกลับของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สังกัดโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถามที่รับ	ร้อยละ
สพฐ. 1	7	7	5	71.43
สพฐ. 2	15	15	12	80.00
สพฐ. 3	10	10	10	100.00
สพฐ. 4	33	33	26	78.79
สพฐ. 5	10	10	7	70.00
สพฐ. 6	29	29	16	55.17
รวม	101	101	76	75.25
เทศบาล 1	8	8	7	87.50
เทศบาล 2	20	20	11	55.00
เทศบาล 3	25	25	13	52.00
เทศบาล 4	42	42	31	73.81
รวม	95	95	62	65.26
เอกชน 1	19	19	9	47.37
เอกชน 2	18	18	14	77.78
เอกชน 3	33	33	19	57.58
เอกชน 4	46	46	28	60.87
เอกชน 5	36	36	10	27.77
รวม	152	152	80	52.63
รวมทั้งหมด	348	348	218	62.64

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงของตัวแปร

2. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตอบคำถามวิจัยดังนี้

คำถามวิจัยที่ 1 โรงเรียนที่มีสังกัดแตกต่างกันมีระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไรทั้งรอบ 1 และรอบ 2

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารผลการประเมินสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานรอบแรก (พ.ศ. 2544 – 2548) และรอบสอง (พ.ศ. 2549 – 2553) จาก สมศ. โดยการหาค่าเฉลี่ยของผลการประเมินทั้ง 2 รอบ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

คำถามวิจัยที่ 2 กระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์หลังการประเมินคุณภาพภายนอกมีอะไรบ้าง

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติกิจกรรมด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

คำถามวิจัยที่ 3 กระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติจริงหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่มีสังกัด ขนาดและระดับของผลการประเมินสองรอบที่แตกต่างกันมีความต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาผลรวม หาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

คำถามวิจัยที่ 4 ความต้องการจำเป็นอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้กระบวนการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนเป็นไปตามสภาพที่ควรจะเป็น

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล จัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยโดยวิธี Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) ซึ่งเป็นดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่างและเป็นสูตรที่ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช ได้ปรับสูตรคำนวณมาจากค่าดัชนี PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพการดำเนินการที่คาดหวัง (I) และค่าสภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D) ($I - D$) แล้วหารด้วยด้วยค่าสภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) มีสูตรในการคำนวณดังนี้

	$PNI_{Modified}$	=	$(I - D)/D$
เมื่อ	$PNI_{Modified}$ หมายถึง		ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
	I หมายถึง		ค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินการที่คาดหวัง
	D หมายถึง		ค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินการปัจจุบัน

การให้นำหนักคะแนนพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

1. กระบวนการ 10 ขั้นตอน ถ้าทำได้ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน คิดเป็น 100 %
2. การปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน 14 มาตรฐาน แต่ละมาตรฐานมีคะแนนตามขั้นตอน 10 คะแนน คิดเป็น 100 %
  - คะแนน 100 % แปลว่า ทำทุกขั้นตอน
  - คะแนน 50 % แปลว่า ทำเพียงครึ่งหนึ่งของขั้นตอนที่ควรทำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการดังนี้ (1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาตามตัวแปรด้านสังกัดและศึกษาระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอก (2) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์หลังการประเมินคุณภาพภายนอก (3) เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติจริงหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอกระหว่างโรงเรียนที่มีสังกัดและขนาดต่างกัน และพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกต่างกัน และ (4) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของโรงเรียนด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอก ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้ครูทั้ง 3 สังกัดและศึกษาเอกสารเกี่ยวกับผลการประเมินรอบแรก (พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2548) และรอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553) โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก สมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าว โดยแยกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพของโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด
- ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้นำประกอบด้วย ผลการแจกแจงความถี่และร้อยละของสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ สังกัดโรงเรียน ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน วิชาที่สอน ประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับการประเมินภายนอก และการนำผลการประเมินภายนอกมาใช้ รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามของโรงเรียนสังกัด สพฐ. โรงเรียนสังกัดเทศบาล และโรงเรียนสังกัดเอกชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.05, 83.87 และ 88.75 ตามลำดับ ครูโรงเรียนเอกชนมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 93.75) รองลงมาคือโรงเรียนสังกัด สพฐ. และโรงเรียนสังกัดเทศบาล (ร้อยละ 88.16 และ 85.48) ระดับชั้นที่สอนทั้งโรงเรียนสังกัด สพฐ. โรงเรียนสังกัดเทศบาล และโรงเรียนสังกัดเอกชนส่วนใหญ่สอนระดับชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 77.63, 75.81 และ 66.25) ตามลำดับ สอนหลายวิชา (ร้อยละ 60.53, 41.94 และ 40.00) ตามลำดับ ครูในโรงเรียนสังกัด สพฐ. และโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีประสบการณ์การสอนมากกว่า 20 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 67.11 และ 48.39) สำหรับโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี (ร้อยละ 36.25)

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของโรงเรียนทั้ง 3 สังกัดทราบว่าโรงเรียนมีการประเมินภายนอก (ร้อยละ 100.00) ส่วนใหญ่ทราบผลประเมินของโรงเรียน (ร้อยละ 98.68 98.39 และ 95.00) ตามลำดับ นอกจากนี้ผู้ตอบของโรงเรียนทั้ง 3 สังกัดคิดว่าการประเมินช่วยให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาระดับมาก เป็นโรงเรียนสังกัดเทศบาลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.58 รองลงมาคือโรงเรียนสังกัด สพฐ. (ร้อยละ 63.16) และโรงเรียนสังกัดเอกชน (ร้อยละ 53.75) ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลส่วนใหญ่คิดว่าผลการประเมินใช้ปรับปรุงโรงเรียนในระดับมากเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.81 รองลงมาคือโรงเรียนสังกัด สพฐ. (ร้อยละ 65.79) และโรงเรียนสังกัดเอกชน (ร้อยละ 62.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	สพฐ.		เทศบาล		เอกชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ						
ชาย	22	28.95	10	16.13	9	11.25
หญิง	54	71.05	52	83.87	71	88.75
รวม	76	100.00	62	100.00	80	100.00
2. ระดับการศึกษา						
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	1	1.32	1	1.62	1	1.25
ปริญญาตรี	67	88.16	53	85.48	75	93.75
ปริญญาโท	8	10.52	8	12.90	4	5.00
รวม	76	100.00	62	100.00	80	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวแปร	สพฐ.		เทศบาล		เอกชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับชั้นที่สอน						
อนุบาล	1	1.32	2	3.23	16	20.00
ประถมศึกษา	59	77.63	47	75.81	53	66.25
มัธยมศึกษา	16	21.05	13	20.96	11	13.75
รวม	76	100.00	62	100.00	80	100.00
4. วิชาที่สอน						
ภาษาไทย	7	9.21	7	11.29	8	10.00
คณิตศาสตร์	4	5.26	5	8.06	7	8.75
วิทยาศาสตร์	4	5.26	5	8.06	6	7.50
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2	2.63	7	11.29	4	5.00
สุขศึกษา และพลศึกษา	2	2.63	1	1.61	5	6.25
ศิลปะ	3	3.95	2	3.23	4	5.00
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	1	1.32	2	3.23	10	12.50
ภาษาอังกฤษ	7	9.21	7	11.29	4	5.00
สอนหลายวิชา	46	60.53	26	41.94	32	40.00
รวม	76	100.00	62	100.00	80	100.00
5. ประสบการณ์การสอน						
1 - 5 ปี	11	14.47	16	25.81	29	36.25
6 - 10 ปี	4	5.26	8	12.90	23	28.75
11 - 15 ปี	3	3.95	7	11.29	13	16.25
16 - 20 ปี	7	9.21	1	1.61	7	8.75
มากกว่า 20 ปี	51	67.11	30	48.39	8	10.00
รวม	76	100.00	62	100.00	80	100.00
6. ผู้ตอบทราบว่าโรงเรียนมีการประเมิน						
ทราบ	76	100.00	62	100.00	80	100.00
ไม่ทราบ	-	-	-	-	-	-
รวม	76	100.00	62	100.00	80	100.00
7. ผู้ตอบทราบผลประเมินของโรงเรียน						
ทราบ	75	98.68	61	98.39	76	95.00
ไม่ทราบ	1	1.32	1	1.61	4	5.00
รวม	76	100.00	62	100.00	80	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวแปร	สพฐ.		เทศบาล		เอกชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. การประเมินช่วยให้โรงเรียนเกิดการพัฒนา						
น้อยที่สุด	1	1.32	-	-	-	-
น้อย	2	2.63	-	-	3	3.75
ปานกลาง	12	15.79	9	14.52	16	20.00
มาก	48	63.16	45	72.58	43	53.75
มากที่สุด	13	17.10	8	12.90	18	22.50
รวม	76	100.00	62	100.00	80	100.00
9. ผลการประเมินใช้ปรับปรุงโรงเรียนในระดับ						
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-	-
น้อย	2	2.63	-	-	3	3.75
ปานกลาง	16	21.05	12	19.35	19	23.75
มาก	50	65.79	47	75.81	50	62.50
มากที่สุด	8	10.53	3	4.84	8	10.00
รวม	76	100.00	62	100.00	80	100.00

ตอนที่ 2 ระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

สำหรับตอนนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาโดยได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) ระดับผลการประเมินตามมาตรฐานของ สมศ. มีดังนี้คือ

ผลการประเมินรอบแรก (คะแนนเต็ม 3.00 คะแนน)

ได้มาตรฐาน สมศ.

ระดับดี หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐานมากกว่า 2.50 และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง

ไม่ได้มาตรฐาน สมศ.

ระดับพอใช้ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐานอยู่ในช่วง 1.75 ถึง 2.50 หรือค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐานมากกว่า 2.50 แต่มีบางมาตรฐานอยู่ในระดับปรับปรุง

ระดับปรับปรุง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลประเมินทั้ง 14 มาตรฐานต่ำกว่า 1.75

ผลการประเมินรอบสอง (คะแนนเต็ม 4.00 คะแนน)

ระดับปรับปรุง	หมายถึง	ผลการประเมินทั้ง 14 มาตรฐานอยู่ในระดับต่ำกว่า 1.75
ระดับพอใช้	หมายถึง	ผลการประเมินทั้ง 14 มาตรฐานอยู่ในระดับ 1.75 – 2.74
ระดับดี	หมายถึง	ผลการประเมินทั้ง 14 มาตรฐานอยู่ในระดับ 2.75 – 3.49
ระดับดีมาก	หมายถึง	ผลการประเมินทั้ง 14 มาตรฐานอยู่ในระดับ 3.50 – 4.00

ตารางที่ 4.2 แสดงผลประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกและรอบสองจำแนกตามโรงเรียน/สังกัด พบว่าโดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของผลประเมินคุณภาพภายนอกทั้งรอบแรกและรอบสองอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานของผลการประเมินรอบแรก มาตรฐานที่มีระดับผลการประเมินต่ำสุดใน 14 มาตรฐานคือมาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา (คะแนนเฉลี่ย 2.22) และมาตรฐานที่มีระดับผลการประเมินต่ำสุดในรอบสองคือ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (คะแนนเฉลี่ย 2.68)

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละสังกัดจากผลการประเมินรอบแรกพบว่า มาตรฐานที่มีระดับผลการประเมินต่ำทั้ง 3 สังกัดทั้งโรงเรียนสังกัด สพฐ. โรงเรียนสังกัดเทศบาล และโรงเรียนสังกัดเอกชนคือมาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา (คะแนนเฉลี่ย 2.00, 2.25 และ 2.22) ตามลำดับ สำหรับผลการประเมินรอบสอง ระดับผลการประเมินที่ค่อนข้างต่ำของโรงเรียนสังกัดเทศบาลคือ ระดับผลการประเมินในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (คะแนนเฉลี่ย 2.03)

เมื่อพิจารณาตามระดับพัฒนาการ สามารถแบ่งโรงเรียนทั้ง 3 สังกัดตามระดับพัฒนาการได้ดังนี้

ระดับพัฒนาการพอใช้ - ดี ประกอบด้วย 4 โรงเรียน (คิดเป็น 26.67 %) เป็นโรงเรียนสังกัด สพฐ. 2 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาล 1 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดเอกชน 1 โรงเรียนคือ โรงเรียน สพฐ. 1 โรงเรียน สพฐ. 2 โรงเรียนเทศบาล 2 และโรงเรียนเอกชน 1

ระดับพัฒนาการพอใช้ - ดีมาก ประกอบด้วย 3 โรงเรียน (คิดเป็น 20.00 %) เป็นโรงเรียนสังกัด สพฐ. โรงเรียนสังกัดเทศบาล และโรงเรียนสังกัดเอกชนสังกัดละ 1 โรงเรียน คือ โรงเรียน สพฐ. 6 โรงเรียนเทศบาล 1 และโรงเรียนเอกชน 2

ระดับพัฒนาการดี - ดี ประกอบด้วย 6 โรงเรียน (คิดเป็น 40.00 %) เป็นโรงเรียนสังกัด สพฐ. โรงเรียนสังกัดเทศบาล และโรงเรียนสังกัดเอกชน สังกัดละ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียน สพฐ. 3 โรงเรียน สพฐ. 5 โรงเรียนเทศบาล 3 โรงเรียนเทศบาล 4 โรงเรียนเอกชน 3 และโรงเรียนเอกชน 4

ระดับพัฒนาการดี - ดีมาก ประกอบด้วย 2 โรงเรียน (คิดเป็น 13.33 %) เป็นโรงเรียนสังกัด สพฐ. และโรงเรียนสังกัดเทศบาลสังกัดละ 1 โรงเรียน คือ โรงเรียน สพฐ. 4 และโรงเรียนเอกชน 5

ตารางที่ 4.2 ผลประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกและรอบสองจำแนกตามโรงเรียน/สังกัด

สังกัด	รอบ	มฐ. 1	มฐ. 2	มฐ. 3	มฐ. 4	มฐ. 5	มฐ. 6	มฐ. 7	มฐ. 8	มฐ. 9	มฐ. 10	มฐ. 11	มฐ. 12	มฐ. 13	มฐ. 14	คะแนนเฉลี่ย	พัฒนาการ
สพฐ 1	1	3	2	2	2	2	3	2	3	3	3	2	2	3	2	2.43	พอใช้
	2	3.16	3.20	3.01	2.88	1.18	3.05	3.13	3.80	3.79	3.88	3.83	3.67	3.60	3.84	3.31	ดี
สพฐ 2	1	2	2	2	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	2	2.43	พอใช้
	2	3.76	3.78	3.18	2.91	2.19	3.58	3.67	3.20	2.88	3.09	3.52	3.89	3.60	3.60	2.91	ดี
สพฐ 3	1	3	2	2	2	3	3	3	2	3	2	3	2	3	3	2.57	ดี
	2	3.79	3.80	3.77	3.54	3.64	3.58	3.77	3.14	2.96	3.38	3.42	3.20	3.50	3.30	3.40	ดี
สพฐ 4	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2.86	ดี
	2	3.64	3.72	3.62	3.62	3.67	3.72	3.69	3.89	3.86	3.95	3.72	3.78	3.80	4.00	3.76	ดีมาก
สพฐ 5	1	3	2	2	2	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	2.64	ดี
	2	3.69	3.67	3.59	2.88	2.85	2.88	3.54	3.80	3.03	3.95	3.33	3.48	3.10	3.64	3.25	ดี
สพฐ 6	1	3	2	1	2	2	3	3	2	3	3	3	2	2	2	2.36	พอใช้
	2	3.52	3.70	3.75	3.38	3.12	3.51	3.63	3.82	3.57	3.82	3.85	3.87	3.55	3.80	3.64	ดีมาก
เฉลี่ย สพฐ	1	2.83	2.17	2.00	2.17	2.50	3.00	2.67	2.50	3.00	2.83	2.83	2.00	2.83	2.33	2.55	ดี
	2	3.59	3.65	3.49	3.20	2.78	3.39	3.57	3.61	3.35	3.68	3.61	3.65	3.53	3.70	3.38	ดีมาก
เทศบาล 1	1	3	2	1	2	3	3	3	2	2	2	2	3	2	2	2.29	พอใช้
	2	3.69	3.72	3.80	2.36	2.44	3.44	3.57	3.52	3.46	3.84	3.59	3.66	3.80	3.47	3.52	ดีมาก
เทศบาล 2	1	3	2	2	2	3	3	3	2	3	2	3	2	3	2	2.50	พอใช้
	2	3.72	3.84	3.63	3.64	1.69	3.02	3.56	3.25	3.09	3.70	3.82	3.76	3.75	3.60	3.43	ดี
เทศบาล 3	1	3	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2.86	ดี
	2	3.08	3.14	3.03	3.00	1.75	3.00	3.03	3.41	3.05	3.13	3.24	3.16	3.05	3.13	3.05	ดี
เทศบาล 4	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2.93	ดี
	2	3.77	3.81	3.78	3.06	2.22	3.08	3.18	3.97	3.22	3.81	3.80	3.76	3.05	3.13	3.40	ดี
เฉลี่ย เทศบาล	1	3.00	2.25	2.25	2.25	3.00	3.00	3.00	2.50	2.50	2.50	2.75	2.75	2.75	2.50	2.65	ดี
	2	3.57	3.63	3.56	3.02	2.03	3.14	3.34	3.54	3.21	3.62	3.61	3.59	3.41	3.33	3.35	ดีมาก
เอกชน 1	1	3	1	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3	2	2.57	พอใช้
	2	3.12	3.10	3.05	3.07	3.42	3.04	3.00	3.33	3.04	3.02	2.94	3.19	3.05	3.34	3.22	ดี
เอกชน 2	1	3	2	2	2	3	3	3	3	1	3	2	3	3	2	2.50	พอใช้
	2	3.83	3.84	3.82	3.50	3.71	3.75	3.76	3.91	3.74	3.82	3.93	3.91	3.75	3.64	3.77	ดีมาก
เอกชน 3	1	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2.93	ดี
	2	3.50	3.60	3.50	3.40	3.62	3.57	3.40	3.97	3.57	3.64	3.73	3.80	3.05	3.80	3.41	ดี
เอกชน 4	1	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2.86	ดี
	2	3.84	3.86	3.70	3.62	1.76	3.67	3.40	3.40	3.63	3.77	3.11	3.80	3.05	3.14	3.46	ดี
เอกชน 5	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3.00	ดี
	2	3.74	3.80	3.73	3.54	3.72	3.56	3.70	3.93	3.72	3.89	3.68	3.80	3.80	3.64	3.75	ดีมาก
เฉลี่ย เอกชน	1	3.00	2.40	2.40	2.60	3.00	3.00	3.00	2.60	2.60	3.00	2.80	2.80	3.00	2.60	2.77	ดี
	2	3.61	3.64	3.56	3.43	3.25	3.52	3.45	3.71	3.54	3.63	3.48	3.70	3.34	3.51	3.52	ดีมาก
เฉลี่ย รวม	1	2.94	2.27	2.22	2.34	2.83	3.00	2.89	2.53	2.70	2.78	2.79	2.52	2.86	2.48	2.66	ดี
	2	3.59	3.64	3.54	3.21	2.68	3.35	3.45	3.62	3.36	3.64	3.57	3.64	3.43	3.51	3.42	ดี

หมายเหตุ คะแนนเต็มรอบแรก 3.00 คะแนน

คะแนนเต็มรอบสอง 4.00 คะแนน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน หลังการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐาน

ในตอนนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพโดยแยกออกเป็น 10 ขั้นตอนคือ การยอมรับผลประเมินการวิเคราะห์สาเหตุ การร่วมกันหาวิธีแก้ไข การมีส่วนร่วมในการแก้ไข การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การวางระบบกำกับติดตาม การตรวจสอบผลการพัฒนา การเผยแพร่ผลประเมิน การพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนตามมาตรฐาน (10 ขั้นตอน) โดยภาพรวมพบว่า โรงเรียนทั้ง 3 สังกัดมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉลี่ยทั้ง 14 มาตรฐานใกล้เคียงกัน (โดยได้คะแนน 97.67 %) โรงเรียนสังกัดเทศบาลมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉลี่ยมากที่สุด (99.11 %) รองลงมาคือโรงเรียนสังกัด สพฐ. และโรงเรียนสังกัดเอกชน (97.45 % และ 96.78 %) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามรายมาตรฐาน พบว่ามาตรฐานที่โรงเรียนมีการปรับปรุงการดำเนินงานน้อยที่สุดคือมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 9.68)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนตามมาตรฐาน (10 ขั้นตอน)

สังกัด	มฐ. 1	มฐ. 2	มฐ. 3	มฐ. 4	มฐ. 5	มฐ. 6	มฐ. 7	มฐ. 8	มฐ. 9	มฐ. 10	มฐ. 11	มฐ. 12	มฐ. 13	มฐ. 14	รวม (140)	เฉลี่ย	ร้อยละ
สพฐ 1	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	140.00	10.00	100.00
สพฐ 2	9.92	9.92	9.92	9.92	9.92	9.92	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	139.52	9.97	99.66
สพฐ 3	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	140.00	10.00	100.00
สพฐ 4	9.81	9.77	9.69	9.35	9.81	9.65	9.85	9.65	9.73	9.58	9.65	9.88	9.77	9.81	136.00	9.71	97.14
สพฐ 5	9.86	10.00	1.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	130.86	9.35	93.47
สพฐ 6	9.91	9.38	9.06	9.00	9.75	9.38	9.25	9.44	9.56	9.56	9.56	9.38	9.63	9.31	132.17	9.44	94.41
เฉลี่ย สพฐ	9.92	9.85	9.78	9.71	9.91	9.83	9.85	9.85	9.88	9.86	9.87	9.88	9.90	9.85	136.43	9.75	97.45
เทศบาล 1	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	8.86	9.86	9.29	10.00	10.00	10.00	10.00	138.01	9.86	98.58
เทศบาล 2	9.91	9.91	9.91	10.00	9.73	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	139.46	9.96	99.61
เทศบาล 3	9.85	9.92	10.00	9.23	10.00	9.38	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	138.38	9.88	98.84
เทศบาล 4	9.90	9.90	9.90	9.77	9.90	9.90	10.00	10.00	10.00	10.00	9.97	9.97	9.97	10.00	139.18	9.94	99.41
เฉลี่ย เทศบาล	9.92	9.93	9.95	9.75	9.91	9.82	10.00	9.72	9.97	9.82	9.99	9.99	9.99	10.00	138.76	9.91	99.11
เอกชน 1	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	140.00	10.00	100.00
เอกชน 2	10.00	10.00	9.93	9.79	9.93	10.00	10.00	9.71	9.93	9.79	10.00	10.00	10.00	10.00	139.08	9.93	99.34
เอกชน 3	8.79	8.53	8.63	8.21	8.11	8.32	8.47	8.21	8.37	8.11	8.63	9.11	8.95	7.95	118.39	8.46	84.56
เอกชน 4	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	140.00	10.00	100.00
เอกชน 5	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	140.00	10.00	100.00
เฉลี่ย เอกชน	9.76	9.71	9.71	9.60	9.61	9.66	9.69	9.58	9.66	9.58	9.73	9.82	9.79	9.59	135.49	9.68	96.78
เฉลี่ยรวม	9.86	9.82	9.81	9.68	9.81	9.77	9.84	9.72	9.83	9.76	9.85	9.89	9.89	9.80	136.74	9.77	97.67

หมายเหตุ คะแนนเฉลี่ยแต่ละมาตรฐานได้มาจากการคำนวณพฤติกรรมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน 10 ขั้นตอน

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนจำแนกตามโรงเรียน/สังกัด โดยภาพรวมพบว่าโรงเรียนทั้ง 3 สังกัดมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนทั้ง 10 ขั้นตอน ได้แก่ การยอมรับผลประเมิน การวิเคราะห์สาเหตุ การร่วมกันหาวิธีแก้ไข การมีส่วนร่วมในการแก้ไข การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การวางระบบติดตามกำกับการพัฒนา การตรวจสอบผลการพัฒนา การเผยแพร่ผลประเมิน การพัฒนาตนเอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใกล้เคียงกันโดยได้คะแนน 97.96 % ของงานที่ควรทำเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการประเมินทุกมาตรฐาน

เมื่อพิจารณาในแต่ละสังกัด พบว่าโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนทั้ง 10 ขั้นตอนโดยเฉลี่ยมากที่สุด (99.24 %) รองลงมาคือโรงเรียนสังกัด สพฐ. (98.18 %) และโรงเรียนสังกัดเอกชน (96.71 %) ตามลำดับ โรงเรียนสังกัด สพฐ. โรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ โรงเรียน สพฐ. 6 (93.62 %) โรงเรียนสังกัดเทศบาล มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันสำหรับโรงเรียนเอกชน โรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ โรงเรียนเอกชน 3 (84.28 %)

สำหรับขั้นตอนที่มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนน้อยที่สุดคือ ขั้นตอนการเผยแพร่ผลประเมิน (ค่าเฉลี่ย 13.54) รองลงมาคือขั้นตอนการวิเคราะห์สาเหตุ (ค่าเฉลี่ย 13.64)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนจำแนกตามโรงเรียน/สังกัด

สังกัด	ยอมรับ	วิเคราะห์	แก้ไข	มีส่วนร่วม	กำหนดเป้าหมาย	วางระบบ	ตรวจสอบ	เผยแพร่	พัฒนาตนเอง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้	รวม	เฉลี่ย	ร้อยละ
สพฐ 1	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
สพฐ 2	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	11.58	14.00	14.00	137.58	13.76	98.27
สพฐ 3	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
สพฐ 4	13.65	13.42	13.46	13.85	13.54	13.58	13.54	13.65	13.96	13.46	136.11	13.61	97.22
สพฐ 5	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.86	139.86	13.99	99.90
สพฐ 6	13.38	12.94	13.06	13.19	13.13	13.06	13.06	13.38	13.06	12.81	131.07	13.11	93.62
เฉลี่ย สพฐ	13.84	13.73	13.75	13.84	13.78	13.77	13.77	13.44	13.84	13.69	137.45	13.75	98.18
เทศบาล 1	13.86	14.00	13.86	13.71	13.86	13.86	13.71	13.57	13.86	13.71	138.00	13.80	98.57
เทศบาล 2	13.73	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.73	139.46	13.95	99.61
เทศบาล 3	14.00	13.69	14.00	14.00	13.85	13.69	13.54	13.62	14.00	14.00	138.39	13.84	98.85
เทศบาล 4	14.00	13.97	13.84	13.97	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	139.78	13.98	99.84
เฉลี่ย เทศบาล	13.90	13.92	13.93	13.92	13.93	13.89	13.81	13.80	13.97	13.86	138.93	13.89	99.24
เอกชน 1	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
เอกชน 2	14.00	13.93	13.86	13.64	14.00	14.00	14.00	13.93	13.86	13.79	139.01	13.90	99.29
เอกชน 3	12.47	10.68	11.68	11.42	12.63	12.16	12.11	11.42	11.42	12.00	117.99	11.80	84.28
เอกชน 4	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
เอกชน 5	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
เฉลี่ย เอกชน	13.69	13.32	13.51	13.41	13.73	13.63	13.62	13.47	13.46	13.56	135.40	13.54	96.71
เฉลี่ยรวม	13.81	13.64	13.72	13.72	13.80	13.76	13.73	13.54	13.74	13.69	137.15	13.72	97.96

หมายเหตุ คะแนนเฉลี่ยแต่ละขั้นตอนนี้ได้มาจากการคำนวณพฤติกรรมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับมาตรฐานต่าง ๆ 14 มาตรฐาน

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนจำแนกตามสังกัด/ขนาด พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉลี่ยมากที่สุด (99.49 %) รองลงมาคือโรงเรียนขนาดใหญ่ (98.43 %) และโรงเรียนขนาดกลาง (96.73 %) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนภายใต้สังกัดพบว่า สังกัด สพฐ. โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนทั้ง 10 ขั้นตอนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกัน (99.95 % และ 99.14 %) โรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉลี่ยน้อยที่สุด (95.44 %) สังกัดเทศบาล พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกัน (98.57 % 99.25 % และ 99.84 %) ตามลำดับ และสังกัดเอกชน พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉลี่ยสูงสุด (100.00 %) สำหรับโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉลี่ยน้อยที่สุด (91.81 %)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนจำแนกตามสังกัด/ขนาด

สังกัด	ยอมรับ	วิเคราะห์	แก้ไข	มีส่วนร่วม	กำหนดเป้าหมาย	วางระบบ	ตรวจสอบ	เผยแพร่	พัฒนาตนเอง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้	รวม	เฉลี่ย	ร้อยละ
 สพฐ 	13.84	13.73	13.75	13.84	13.78	13.77	13.77	13.44	13.84	13.69	137.45	13.75	98.18
เล็ก	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.93	139.93	13.99	99.95
กลาง	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	12.79	14.00	14.00	138.79	13.88	99.14
ใหญ่	13.52	13.18	13.26	13.52	13.34	13.32	13.30	13.52	13.51	13.14	133.61	13.36	95.44
เทศบาล	13.91	13.94	13.90	13.89	13.93	13.90	13.83	13.79	13.95	13.86	138.90	13.89	99.21
เล็ก	13.86	14.00	13.86	13.71	13.86	13.86	13.71	13.57	13.86	13.71	138.00	13.80	98.57
กลาง	13.87	13.85	14.00	14.00	13.93	13.85	13.77	13.81	14.00	13.87	138.95	13.90	99.25
ใหญ่	14.00	13.97	13.84	13.97	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	139.78	13.98	99.84
เอกชน	13.75	13.44	13.59	13.51	13.77	13.69	13.69	13.56	13.55	13.63	136.18	13.62	97.27
เล็ก	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
กลาง	13.24	12.31	12.77	12.53	13.32	13.08	13.06	12.68	12.64	12.90	128.53	12.85	91.81
ใหญ่	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
เฉลี่ยรวม	13.83	13.70	13.75	13.75	13.83	13.79	13.76	13.60	13.78	13.73	137.52	13.75	98.23
เล็ก	13.95	14.00	13.95	13.90	13.95	13.95	13.90	13.86	13.95	13.88	139.29	13.93	99.49
กลาง	13.70	13.39	13.59	13.51	13.75	13.64	13.61	13.09	13.55	13.59	135.42	13.54	96.73
ใหญ่	13.84	13.72	13.70	13.83	13.78	13.77	13.77	13.84	13.84	13.71	137.80	13.78	98.43

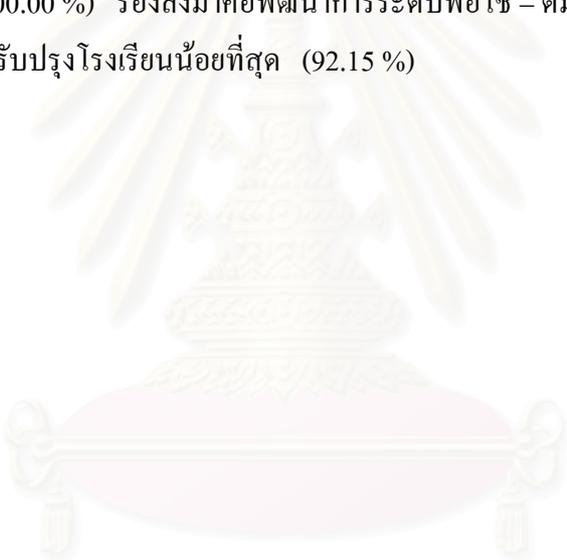
หมายเหตุ คณะกรรมการแต่ละชั้นตอนได้มาจากการคำนวณพฤติกรรมกรปฏิบัติงานเกี่ยวกับมาตรฐานต่าง ๆ 14 มาตรฐาน

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนจำแนกตามสังกัด และระดับพัฒนาการ เมื่อเปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนตามตัวแปรด้านสังกัดและ พัฒนาการ พบว่าโรงเรียนทั้ง 3 สังกัดมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนทั้ง 10 ขั้นตอน โดยเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

สังกัด สพฐ. พัฒนาการระดับดี – ดี มีการปรับปรุงโรงเรียนมากที่สุด (ได้คะแนน 99.95%) รองลงมาคือพัฒนาการระดับพอใช้ – ดี (99.14 %) พัฒนาการระดับดี – ดีมาก (97.22 %) และ พัฒนาการระดับพอใช้ – ดีมาก มีการปรับปรุงโรงเรียนน้อยที่สุด (93.62 %)

สังกัดเทศบาล พัฒนาการระดับพอใช้ – ดี และพัฒนาการระดับดี – ดี มีการปรับปรุงโรงเรียนใกล้เคียงกัน (99.61 % และ 99.26 %) ตามลำดับ รองลงมาคือพัฒนาการระดับพอใช้ – ดีมาก (98.57 %) สำหรับการปรับปรุงโรงเรียนในพัฒนาการระดับพอใช้ – ดีมาก ไม่พบในสังกัดนี้

สังกัดเอกชน มีการปรับปรุงโรงเรียนสูงสุดในพัฒนาการระดับพอใช้ – ดี และพัฒนาการระดับดี – ดีมาก (100.00 %) รองลงมาคือพัฒนาการระดับพอใช้ – ดีมาก (99.29 %) และพัฒนาการระดับดี – ดี มีการปรับปรุงโรงเรียนน้อยที่สุด (92.15 %)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนจำแนกตามสังกัดและระดับพัฒนาการ

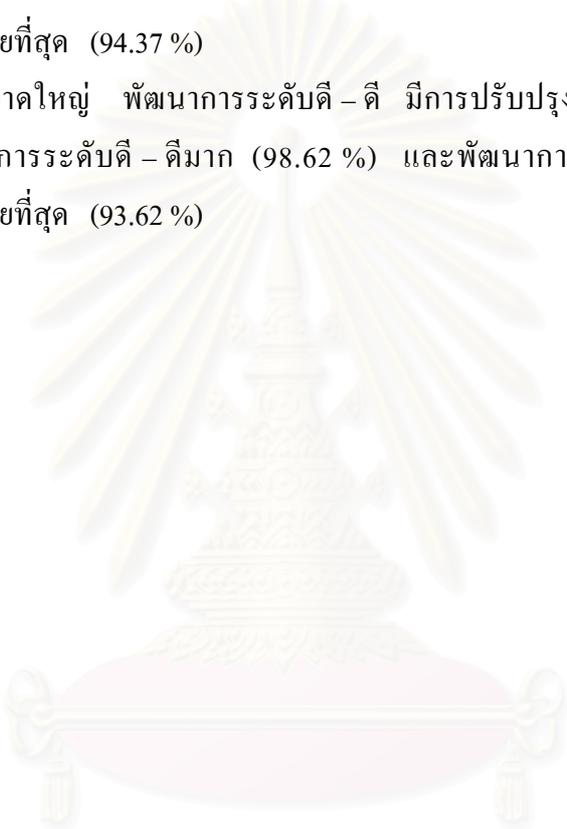
สังกัด/ พัฒนาการ	ยอมรับ	วิเคราะห์	แก้ไข	มีส่วนร่วม	กำหนด เป้าหมาย	วางระบบ	ตรวจสอบ	เผยแพร่	พัฒนา ตนเอง	แลกเปลี่ยน เรียนรู้	รวม	เฉลี่ย	ร้อยละ
สพฐ.	13.76	13.59	13.63	13.76	13.67	13.66	13.65	13.46	13.76	13.55	136.49	13.65	97.49
พอใช้-ดี	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	12.79	14.00	14.00	138.79	13.88	99.14
พอใช้-ดีมาก	13.38	12.94	13.06	13.19	13.13	13.06	13.06	13.38	13.06	12.81	131.07	13.11	93.62
ดี-ดี	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.93	139.93	13.99	99.95
ดี-ดีมาก	13.65	13.42	13.46	13.85	13.54	13.58	13.54	13.65	13.96	13.46	136.11	13.61	97.22
เทศบาล	13.86	13.94	13.93	13.90	13.93	13.90	13.83	13.79	13.95	13.77	138.80	13.88	99.14
พอใช้-ดี	13.73	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.73	139.46	13.95	99.61
พอใช้-ดีมาก	13.86	14.00	13.86	13.71	13.86	13.86	13.71	13.57	13.86	13.71	138.00	13.80	98.57
ดี-ดี	14.00	13.83	13.92	13.99	13.93	13.85	13.77	13.81	14.00	13.87	138.97	13.90	99.26
ดี-ดีมาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เอกชน	13.81	13.57	13.68	13.59	13.83	13.77	13.77	13.66	13.64	13.70	137.02	13.70	97.87
พอใช้-ดี	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
พอใช้-ดีมาก	14.00	13.93	13.86	13.64	14.00	14.00	14.00	13.93	13.86	13.79	139.01	13.90	99.29
ดี-ดี	13.24	12.34	12.84	12.71	13.32	13.08	13.06	12.71	12.71	13.00	129.01	12.90	92.15
ดี-ดีมาก	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
เฉลี่ยรวม	13.81	13.68	13.73	13.74	13.80	13.77	13.74	13.62	13.77	13.66	137.32	13.73	98.09
พอใช้-ดี	13.91	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.60	14.00	13.91	139.42	13.94	99.59
พอใช้-ดีมาก	13.75	13.62	13.59	13.51	13.66	13.64	13.59	13.63	13.59	13.44	136.02	13.65	97.16
ดี-ดี	13.75	13.39	13.59	13.57	13.75	13.64	13.61	13.51	13.57	13.60	135.98	13.88	97.13
ดี-ดีมาก	13.83	13.71	13.73	13.93	13.77	13.79	13.77	13.83	13.98	13.73	136.49	13.11	97.49

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียนและระดับพัฒนาการ โดยภาพรวมพบว่า

โรงเรียนขนาดเล็ก พัฒนาการระดับพอใช้ – ดี และพัฒนาการระดับดี – ดีมาก มีการปรับปรุงโรงเรียนมากที่สุด (100.00 %) รองลงมาคือพัฒนาการระดับดี – ดี (99.90 %) และพัฒนาการระดับพอใช้ – ดีมาก มีการปรับปรุงโรงเรียนน้อยที่สุด (98.57 %)

โรงเรียนขนาดกลาง มีการปรับปรุงโรงเรียนมากที่สุดในพัฒนาการระดับพอใช้ – ดี (99.81%) รองลงมาคือพัฒนาการระดับพอใช้ – ดีมาก (99.29 %) และพัฒนาการระดับดี – ดี มีการปรับปรุงโรงเรียนน้อยที่สุด (94.37 %)

โรงเรียนขนาดใหญ่ พัฒนาการระดับดี – ดี มีการปรับปรุงโรงเรียนมากที่สุด (99.93 %) รองลงมาคือพัฒนาการระดับดี – ดีมาก (98.62 %) และพัฒนาการระดับพอใช้ – ดีมาก มีการปรับปรุงโรงเรียนน้อยที่สุด (93.62 %)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียนและระดับพัฒนาการ

ขนาด/ พัฒนาการ	ยอมรับ	วิเคราะห์	แก้ไข	มีส่วนร่วม	กำหนด เป้าหมาย	วางระบบ	ตรวจสอบ	เผยแพร่	พัฒนา ตนเอง	แลกเปลี่ยน เรียนรู้	รวม	เฉลี่ย	ร้อยละ
เล็ก	13.95	14.00	13.95	13.90	13.95	13.95	13.90	13.86	13.95	13.86	139.27	13.93	99.48
พอใช้-ดี	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
พอใช้-ดีมาก	13.86	14.00	13.86	13.71	13.86	13.86	13.71	13.57	13.86	13.71	138.00	13.80	98.57
ดี-ดี	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.86	139.86	13.99	99.90
ดี-ดีมาก	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	140.00	14.00	100.00
กลาง	13.79	13.57	13.70	13.59	13.83	13.76	13.74	13.65	13.67	13.66	136.96	13.70	97.83
พอใช้-ดี	13.87	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.87	139.74	13.97	99.81
พอใช้-ดีมาก	14.00	13.93	13.86	13.64	14.00	14.00	14.00	13.93	13.86	13.79	139.01	13.90	99.29
ดี-ดี	13.49	12.79	13.23	13.14	13.49	13.28	13.22	13.01	13.14	13.33	132.12	13.21	94.37
ดี-ดีมาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ใหญ่	13.74	13.55	13.57	13.70	13.63	13.62	13.61	13.74	13.68	13.51	136.35	13.64	97.39
พอใช้-ดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พอใช้-ดีมาก	13.38	12.94	13.06	13.19	13.13	13.06	13.06	13.38	13.06	12.81	131.07	13.11	93.62
ดี-ดี	14.00	13.99	13.92	13.99	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	139.90	13.99	99.93
ดี-ดีมาก	13.83	13.71	13.73	13.93	13.77	13.79	13.77	13.83	13.98	13.73	138.07	13.81	98.62
เฉลี่ย	13.83	13.71	13.74	13.73	13.81	13.78	13.75	13.75	13.77	13.68	137.55	13.76	98.25
พอใช้-ดี	13.94	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.94	139.88	13.99	99.91
พอใช้-ดีมาก	13.75	13.62	13.59	13.51	13.66	13.64	13.59	13.63	13.59	13.44	139.27	13.60	99.48
ดี-ดี	13.83	13.59	13.72	13.71	13.83	13.76	13.74	13.67	13.71	13.73	140.00	13.73	100.00
ดี-ดีมาก	13.92	13.86	13.87	13.97	13.89	13.90	13.89	13.92	13.99	13.87	138.00	13.91	98.57

ตารางที่ 4.8 แสดงกระบวนการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา พบว่า กระบวนการปรับปรุงการปฏิบัติงานทั้ง 14 มาตรฐานมีค่าใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาตามรายมาตรฐาน พบว่ามาตรฐานที่มีกระบวนการปรับปรุงการปฏิบัติงานทั้ง 10 ขั้นตอนน้อยที่สุดคือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด ไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (9.67 คะแนน) และขั้นตอนที่มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานน้อยที่สุดคือ ขั้นตอนการวิเคราะห์สาเหตุ (ค่าเฉลี่ย 0.97)

ตารางที่ 4.8 กระบวนการปรับปรุงการปฏิบัติงานจำแนกตามมาตรฐานการศึกษา

ข้อ	มาตรฐาน	ยอมรับ	วิเคราะห์	แก้ไข	มีส่วนร่วม	กำหนดเป้าหมาย	วางระบบ	ตรวจสอบ	เผยแพร่	พัฒนาตนเอง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้	คะแนนรวม (10 ข้อ)
1	คุณธรรม	.99	.98	.99	.99	.99	.98	.98	.97	.98	.96	9.81
2	สุขภาพ	.97	.99	.99	.99	.99	.99	.97	.99	.98	.97	9.83
3	สุนทรียะ	.99	.98	.99	.97	.99	.98	.97	.97	.98	.96	9.78
4	การคิด	.98	.96	.96	.97	.97	.96	.96	.97	.98	.96	9.67
5	ผลสัมฤทธิ์	.987	.97	.98	.97	.98	.98	.98	.97	.98	.96	9.76
6	ใฝ่รู้	.96	.96	.99	.98	.98	.98	.98	.97	.98	.97	9.75
7	ทักษะทำงาน	1.00	.97	.98	.99	.98	.98	.99	.98	.99	.99	9.85
8	วุฒิกู	.97	.97	.98	.97	.97	.97	.98	.97	.97	.97	9.72
9	คุณภาพครู	.99	.97	.98	.99	.99	.99	.99	.97	.99	.97	9.83
10	คุณภาพผู้บริหาร	.99	.98	.97	.96	.98	.98	.97	.97	.98	.97	9.75
11	ระบบบริหาร	.99	.98	.98	.98	.99	.98	.97	.99	.98	.99	9.83
12	การเรียนการสอน	.99	.98	.98	.99	1.00	.99	.99	1.00	1.00	1.00	9.92
13	หลักสูตร	.98	.98	.98	.99	.99	.99	.98	.99	.99	.99	9.86
14	สัมพันธ์ชุมชน	.99	.97	.98	.99	.98	.99	.98	.98	.99	.99	9.84
	เฉลี่ยรวม	0.98	0.97	0.98	0.98	0.98	0.98	0.98	0.98	0.98	0.98	9.80
	รวม (14 ข้อ)	13.78	13.64	13.73	13.73	13.78	13.74	13.69	13.69	13.77	13.65	137.20

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการทำงานของครูจำแนกตามสังกัด/ขนาด โดยมีพฤติกรรมดังนี้คือ การประชุมบุคลากรในโรงเรียนให้ทราบผลการประเมินภายนอกในแต่ละมาตรฐาน การวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับผลการประเมินที่ได้รับในแต่ละมาตรฐาน การวางแผนผลการประเมินที่ต้องปรับปรุงแก้ไข การปรึกษาหารือกันของบุคลากรเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อดำเนินการตามมาตรฐานต่าง ๆ การประชุมครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐาน การมอบหมายงานให้ครูตามกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน การกำหนดแผนปฏิบัติงานของกิจกรรม/โครงการในการพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน การกำหนดภาคีหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ การตรวจสอบการดำเนินการปฏิบัติกิจกรรม/โครงการ การประเมินผลกิจกรรม/โครงการที่จัดขึ้น การรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการให้บุคลากรในโรงเรียนทราบ และการนำผลประเมินกิจกรรม/โครงการมาวิเคราะห์สรุปเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น พบว่าโดยภาพรวมครูในโรงเรียนทั้ง 3 สังกัดมีพฤติกรรมการทำงานตามขั้นตอนของกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกัน (คิดเป็นคะแนน 97.87 %) สังกัดเอกชน ครูมีการปรับปรุงการทำงานเฉลี่ยมากที่สุด (99.07 %) รองลงมาคือสังกัด สพฐ. และสังกัดเทศบาล (97.53 % และ 96.80 %) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสังกัดและขนาดโรงเรียน สังกัด สพฐ. โรงเรียนขนาดเล็กครูมีการปรับปรุงการทำงานโดยเฉลี่ยมากที่สุด (99.33 %) รองลงมาคือ ครูโรงเรียนขนาดกลาง (97.33 %) และครูโรงเรียนขนาดใหญ่ (95.13 %)

สังกัดเทศบาล ครูมีการปรับปรุงการทำงานต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่ ครูมีการปรับปรุงการทำงานมากที่สุด (100.00 %) รองลงมาคือ ครูโรงเรียนขนาดกลาง และครูโรงเรียนขนาดเล็ก (95.80 % และ 93.47 %) ตามลำดับ

สังกัดเอกชน ครูโรงเรียนขนาดเล็กมีการปรับปรุงการทำงานมากที่สุด (100.00 %) รองลงมาคือครูโรงเรียนขนาดใหญ่ (99.87 %) และครูโรงเรียนขนาดกลางมีการปรับปรุงการทำงานน้อยที่สุด (97.60 %)

นอกจากนี้ยังพบว่าสิ่งที่ปฏิบัติน้อยคือ การวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับผลการประเมิน และการประเมินผลกิจกรรม/โครงการที่จัดขึ้น (ค่าเฉลี่ย 0.95)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการทำงานของครูจำแนกตามสังกัด/ขนาด

สังกัด/ขนาด	ประมุข	วิเคราะห์	วางแผน	ทำหรือ	แบ่งหน้าที่	ประชุมครู	มอบหมาย	ทำแผน	จัดกิจกรรม	กำหนดภาคี	ดำเนินงาน	ตรวจสอบ	ประเมิน	สรุป	ปรับปรุง	รวม	เฉลี่ย	ร้อยละ
สพฐ	1.00	0.96	0.98	0.96	0.98	0.97	0.99	0.97	0.98	0.96	0.98	1.00	0.96	0.98	0.96	14.63	0.98	97.53
เล็ก	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.90	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	14.90	0.99	99.33
กลาง	1.00	0.96	0.96	0.96	0.96	0.96	0.96	1.00	1.00	1.00	1.00	0.96	0.96	0.96	0.96	14.60	0.97	97.33
ใหญ่	1.00	0.92	0.98	0.92	0.97	0.95	1.00	1.00	0.94	0.88	0.94	0.94	0.97	0.97	0.89	14.27	0.95	95.13
เทศบาล	1.00	0.89	0.99	0.99	0.95	0.95	0.95	1.00	1.00	0.93	1.00	1.00	0.89	0.99	0.99	14.52	0.97	96.80
เล็ก	1.00	0.86	1.00	1.00	0.86	0.86	0.86	1.00	1.00	0.86	1.00	0.86	1.00	0.86	1.00	14.02	0.93	93.47
กลาง	1.00	0.80	0.96	0.96	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.93	1.00	0.96	1.00	0.88	0.88	14.37	0.96	95.80
ใหญ่	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	15.00	1.00	100.00
เอกชน	0.99	1.00	1.00	1.00	1.00	0.99	0.98	0.98	0.98	0.99	0.99	0.99	1.00	1.00	1.00	14.89	0.99	99.07
เล็ก	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	15.00	1.00	100.00
กลาง	0.97	1.00	1.00	1.00	1.00	0.97	0.95	0.95	0.95	0.98	0.98	0.94	0.98	0.97	1.00	14.64	0.98	97.60
ใหญ่	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.98	1.00	14.98	1.00	99.87
เฉลี่ย	1.00	0.95	0.99	0.98	0.98	0.97	0.97	0.98	0.99	0.96	0.99	1.00	0.95	0.99	0.98	14.68	0.98	97.87
เล็ก	1.00	0.95	1.00	1.00	0.95	0.95	0.95	0.97	1.00	0.95	1.00	0.95	1.00	0.95	1.00	14.62	0.97	97.47
กลาง	0.99	0.92	0.97	0.97	0.99	0.98	0.97	0.98	0.98	0.97	0.99	0.95	0.98	0.94	0.95	14.53	0.97	96.87
ใหญ่	1.00	0.97	0.99	0.97	0.99	0.98	1.00	1.00	0.98	0.96	0.98	0.98	0.99	0.98	0.96	14.73	0.98	98.20

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบ คุณภาพ

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 2 ตอนดังนี้

- 4.1 ความต้องการจำเป็นและผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพโดยภาพรวม
- 4.2 ความต้องการจำเป็นและผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพจำแนกตามสังกัด

4.1 ความต้องการจำเป็นและผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน หลังการตรวจสอบคุณภาพโดยภาพรวม

4.1.1 ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ โดยภาพรวม

ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ วิเคราะห์จากการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพการดำเนินการที่คาดหวัง (I) และค่าสภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D) (I - D) หาค่าด้วยค่าสภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D) ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการประเมินภายใน หลักการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาโรงเรียน การพัฒนามาตรฐานด้านครูของโรงเรียน การพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียนของโรงเรียน และการพัฒนามาตรฐานด้านการบริหารของโรงเรียน ตารางที่ 4.10 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาระบบการประเมินภายใน ประกอบด้วย 10 รายการคือ การเผยแพร่ผลการประเมินให้ทราบทั่วกัน การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินภายนอก การวิเคราะห์สาเหตุ การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน การกำหนดแผนปฏิบัติการ การกำหนดวิธีการนำแผนสู่การปฏิบัติ การวางระบบกำกับติดตาม การประเมินระหว่างการดำเนินงาน การรายงานผลการดำเนินงานและการปรับปรุงการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาตามกระบวนการ PDCA ได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติงาน (P) การดำเนินงานตามแผน (D) การตรวจสอบประเมินผล (C) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) พบว่ารายการความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดคือการประเมินระหว่างการดำเนินงาน (0.098) ในขั้นการตรวจสอบประเมินผล (C) โดยขั้นนี้เป็น การวางแผนการประเมินอย่างเป็นทางการและเป็นระบบโดยใช้กระบวนการดำเนินงานแบบ PDCA ซ้อนอีกชั้น รองลงมาเป็นขั้นการดำเนินงานตามแผน (D) คือ เรื่องของการกำหนดวิธีการนำแผนสู่การปฏิบัติ มีค่า $PNI_{Modified}$ 0.096 การเผยแพร่ผลประเมินให้ทราบทั่วกันและการวิเคราะห์สาเหตุ ในขั้นการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) มีค่า $PNI_{Modified}$ 0.091 และ 0.090 ตามลำดับ การปรับปรุงการดำเนินงาน และการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนจากข้อเสนอแนะของผู้ประเมินภายนอก

ในขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) มีค่า $PNI_{Modified}$ เท่ากันคือ 0.089 การกำหนดแผนปฏิบัติการในชั้นวางแผนการปฏิบัติงาน (P) มีค่า $PNI_{Modified}$ 0.083 เท่ากับการรายงานผลการดำเนินงาน ที่อยู่ในขั้นการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) การวางระบบกำกับติดตามในชั้นการดำเนินงานตามแผน (D) มีค่า $PNI_{Modified}$ 0.082 เท่ากันกับการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน ในชั้นวางแผนการปฏิบัติงาน (P)

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาระบบการประเมินภายใน ตามกระบวนการ PDCA

ชื่อที่/รายการ	กระบวนการ PDCA	ค่าสภาพการดำเนินงานที่คาดหวัง	ค่าสภาพการดำเนินงานปัจจุบัน	$PNI_{Modified}$ (n=218)	อันดับความสำคัญ
		I	D		
การพัฒนากระบวนการประเมินภายใน					
8. การประเมินระหว่างการทำงาน	C ₂	4.15	3.78	.098	1
6. การกำหนดวิธีการนำแผนสู่การปฏิบัติ	D ₂	4.22	3.85	.096	2
1. การเผยแพร่ผลการประเมินให้ทราบทั่วกัน	A ₁	4.30	3.94	.091	3
3. การวิเคราะห์สาเหตุ	A ₁	4.12	3.78	.090	4
2. การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนจากข้อเสนอแนะของผู้ประเมินภายนอก	A ₁	4.15	3.81	.089	5
10. การปรับปรุงการดำเนินงาน	A ₂	4.13	3.79	.089	6
5. การกำหนดแผนปฏิบัติการ	P ₂	4.29	3.96	.083	7
9. การรายงานผลการดำเนินงาน	A ₂	4.17	3.85	.083	8
4. การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน	P ₂	4.22	3.90	.082	9
7. การวางระบบกำกับติดตาม	D ₂	4.08	3.77	.082	10

หมายเหตุ เนื่องจากค่า $PNI_{Modified}$ มีค่าเท่ากัน ทำให้ได้อันดับความสำคัญดังตาราง

เลข 1 หมายถึง การดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA ในวงจรรอบ 1

เลข 2 หมายถึง การดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA ในวงจรรอบ 2

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านหลักการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ประกอบด้วยการทำงานเป็นทีม การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การสร้างจิตสำนึกร่วม การวางระบบกำกับติดตาม การวางเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่ารายการความต้องการจำเป็นที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดคือการสร้างจิตสำนึกร่วม (0.126) รองลงมาคือการทำงานเป็นทีม (0.117) การวางระบบกำกับติดตาม (0.114) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (0.112) การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (0.109) และการวางเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน (0.105) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านหลักการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาโรงเรียน

ชื่อที่/รายการ	ค่าสภาพการ ดำเนินการที่ คาดหวัง	ค่าสภาพการ ดำเนินการ ปัจจุบัน	$PNI_{Modified}$ (n=218)	อันดับ ความสำคัญ
	I	D		
หลักการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาโรงเรียน				
13. การสร้างจิตสำนึกร่วม	4.29	3.81	.126	1
11. การทำงานเป็นทีม	4.38	3.92	.117	2
14. การวางระบบกำกับติดตาม	4.21	3.78	.114	3
16. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.28	3.85	.112	4
12. การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	4.28	3.86	.109	5
15. การวางเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.31	3.90	.105	6

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นการพัฒนามาตรฐานของโรงเรียน ประกอบด้วยการพัฒนามาตรฐานด้านครู การพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียนและการพัฒนามาตรฐานด้านการบริหารของโรงเรียน พิจารณารายด้านมีดังนี้

การพัฒนามาตรฐานด้านครูของโรงเรียน รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดคือ เรื่องของการแก้ปัญหาจำนวนครูไม่เพียงพอ (0.173) รองลงมาได้แก่ การจัดชั้นเรียนให้มีสัดส่วนครูต่อนักเรียนตามเกณฑ์ (0.151) การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน (0.146) มีค่าใกล้เคียงกับการจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด (0.145) การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง (0.144) การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียน (0.140) การฝึกอบรมครูด้านการประกันคุณภาพ (0.136) การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (0.124) การฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอน (0.117) และการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน (0.110) ตามลำดับ

การพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียนของโรงเรียน รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า PNI_{Modified} สูงสุดคือการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน (0.156) รองลงมาได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียน (0.152) การมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน (0.147) ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับนักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (0.139) นักเรียนมีทักษะในการทำงาน (0.134) นักเรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา (0.101) และนักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี (0.089) ตามลำดับ

การพัฒนามาตรฐานด้านการบริหารของโรงเรียน รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า PNI_{Modified} สูงสุดคือการบริหารด้านวิชาการ (0.114) รองลงมาได้แก่ การวางระบบการบริหารทั่วไป (0.111) การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน (0.107) การบริหารบุคลากร (0.098) การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการบริหารของผู้บริหาร (0.093) และการบริหารด้านกายภาพ (0.088) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นการพัฒนามาตรฐานของโรงเรียน

ชื่อที่/รายการ	ค่าสภาพการ ดำเนินการที่ คาดหวัง	ค่าสภาพการ ดำเนินการ ปัจจุบัน	PNI _{Modified} (n=218)	อันดับ ความสำคัญ
	I	D		
การพัฒนามาตรฐานด้านครูของโรงเรียน				
24. การแก้ปัญหาครูไม่เพียงพอ	4.20	3.58	.173	1
26. การจัดชั้นเรียนที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียนตามเกณฑ์	4.28	3.72	.151	2
21. การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.23	3.69	.146	3
23. การจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด	4.19	3.66	.145	4
25. การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง	4.37	3.82	.144	5
20. การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียน	4.31	3.78	.140	6
22. การฝึกอบรมครูด้านการประกันคุณภาพ	4.17	3.67	.136	7
18. การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.34	3.86	.124	8
17. การฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอน	4.38	3.92	.117	9
19. การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.34	3.91	.110	10
การพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียนของโรงเรียน				
32. นักเรียนมีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.14	3.58	.156	1

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อที่/รายการ	ค่าสภาพการ ดำเนินการที่ คาดหวัง	ค่าสภาพการ ดำเนินการ ปัจจุบัน	PNI _{Modified} (n=218)	อันดับ ความสำคัญ
	I	D		
30. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์	4.16	3.61	.152	2
27. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม	4.36	3.80	.147	3
31. นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตาม หลักสูตร	4.24	3.72	.139	4
33. นักเรียนมีทักษะในการทำงาน	4.23	3.73	.134	5
29. นักเรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้าน ศิลปะ ดนตรีและกีฬา	4.37	3.97	.101	6
28. นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	4.42	4.06	.089	7
การพัฒนามาตรฐานด้านการบริหารของโรงเรียน				
36. การบริหารวิชาการ	4.31	3.87	.114	1
35. การวางระบบการบริหารทั่วไป	4.32	3.89	.111	2
37. การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน	4.33	3.91	.107	3
39. การบริหารบุคลากร	4.27	3.89	.098	4
34. การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการ บริหารของผู้บริหาร	4.37	4.00	.093	5
38. การบริหารด้านกายภาพ	4.22	3.88	.088	6

4.1.2 ผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน

หลังการตรวจสอบคุณภาพ

รายการที่มีความสำคัญสูงสุด 10 ลำดับ ตามการพัฒนามาตรฐานด้านครู ด้านนักเรียนและด้านการบริหารของโรงเรียน โดยวิธีดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญพบว่า รายการที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือปัญหาครูมีจำนวนไม่เพียงพอ อันดับที่ 2 คือการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน อันดับที่ 3 คือความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียน อันดับที่ 4 คือการจัดชั้นเรียนที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียนตามเกณฑ์ อันดับที่ 5 คือการมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน อันดับที่ 6 คือ การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน อันดับที่ 7 คือ การจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด อันดับที่ 8 คือ การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง อันดับที่ 9 คือ การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับ

การประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียนและอันดับที่ 10 คือ นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

เมื่อแยกตามการพัฒนามาตรฐานด้านครู ด้านนักเรียนและด้านการบริหารของโรงเรียน พบว่าเป็นลำดับความต้องการจำเป็นในด้านการพัฒนามาตรฐานด้านครู 6 รายการและมาตรฐานด้านนักเรียน 4 รายการ โดยลำดับความต้องการจำเป็นในด้านการพัฒนามาตรฐานด้านครู ได้แก่ ปัญหาครูมีจำนวนไม่เพียงพอ การจัดชั้นเรียนที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียนตามเกณฑ์ การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน การจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้องและการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียน สำหรับการพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียนได้แก่ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียน การมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และนักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยวิธีดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ใน 10 ลำดับแรกแยกตามมาตรฐาน

มาตรฐานด้านครู ข้อที่/รายการ	$PNI_{Modified}$	อันดับ	มาตรฐานด้านนักเรียน ข้อที่/รายการ	$PNI_{Modified}$	อันดับ
24. การแก้ปัญหาครูไม่เพียงพอ	.173	1	32. นักเรียนมีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	.153	1
26. การจัดชั้นเรียนที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียนตามเกณฑ์	.151	2	30. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์	.152	2
21. การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน	.146	3	27. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม	.147	3
23. การจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด	.145	4	31. นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	.139	4
25. การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง	.144	5			
20. การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียน	.140	6			

4.2 ความต้องการจำเป็นและผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน หลังการตรวจสอบคุณภาพจำแนกตามสังกัด

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน หลังการตรวจสอบคุณภาพจำแนกตามสังกัด พบว่าโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีค่า PNI_{Modified} สูงสุด รองลงมาคือ สังกัด สพฐ. และสังกัดเอกชน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามด้านการพัฒนามีดังนี้

ด้านการพัฒนาระบบการประเมินภายใน โรงเรียนสังกัด สพฐ. ให้ความสำคัญในเรื่องของการ กำหนดวิธีการนำแผนสู่การปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ การปรับปรุงการดำเนินงานและการวิเคราะห์ สาเหตุ สังกัดเทศบาลให้ความสำคัญในเรื่องของการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนและข้อเสนอแนะจากผู้ ประเมินภายนอกมากที่สุด รองลงมาคือ การประเมินระหว่างการทำงานและการวิเคราะห์สาเหตุ สำหรับสังกัดเอกชน ให้ความสำคัญในเรื่องของการเผยแพร่ผลการประเมินให้ทราบทั่วกันและการ ดำเนินระหว่างการทำงานเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การกำหนดแผนปฏิบัติการ การรายงานผล การดำเนินงาน ตามลำดับ

หลักการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาโรงเรียน สังกัด สพฐ. ให้ความสำคัญในด้านการวางระบบ กำกับติดตามเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างจิตสำนึกร่วม สังกัด เทศบาลให้ความสำคัญในด้านการสร้างจิตสำนึกร่วมกันเป็นลำดับแรก รองลงมาคือการทำงานเป็นทีม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สังกัดเอกชนให้ความสำคัญในด้านการทำงานเป็นทีมมากที่สุด รองลงมา คือการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และการวางระบบกำกับติดตาม ตามลำดับ

การพัฒนามาตรฐานด้านครูของโรงเรียน โรงเรียนสังกัด สพฐ. ให้ความสำคัญในเรื่องของ ปัญหาครูมีจำนวนไม่เพียงพอเป็นลำดับที่แรก รองลงมาคือ การจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โท หรือความถนัด การจัดชั้นเรียนที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียนตามเกณฑ์ โรงเรียนสังกัดเทศบาลให้ ความสำคัญในเรื่องของปัญหาครูมีจำนวนไม่เพียงพอเป็นลำดับแรกเหมือนกับโรงเรียนสังกัด สพฐ. รองลงมาคือ การฝึกอบรมครูด้านการประกันคุณภาพ การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผลการ เรียนการสอนของนักเรียน การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนโรงเรียนสังกัดเอกชน จะให้ ความสำคัญในเรื่องของการฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การ ฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามลำดับ

การพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียนของโรงเรียน โรงเรียนสังกัด สพฐ. และโรงเรียนสังกัด เทศบาล ให้ความสำคัญในด้านของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียนเป็น ลำดับแรก รองลงมาคือ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน นักเรียนมีความรู้และทักษะที่ จำเป็นตามหลักสูตร โรงเรียนสังกัดเอกชนให้ความสำคัญในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

เป็นลำดับแรก รองลงมาคือนักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ตามลำดับ

ด้านการพัฒนามาตรฐานด้านการบริหารของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนสังกัด สพฐ. และโรงเรียนสังกัดเอกชน ให้ความสำคัญในด้านการบริหารวิชาการเป็นลำดับแรกเหมือนกัน สำหรับโรงเรียนสังกัด สพฐ. ลำดับที่รองลงมาคือ การวางระบบการบริหารทั่วไป การบริหารด้านกายภาพ โรงเรียนสังกัดเทศบาล ให้ความสำคัญในเรื่องของการวางระบบการบริหารทั่วไปเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การบริหารวิชาการ การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนสังกัดเอกชนให้ความสำคัญในเรื่องของการบริหารวิชาการเป็นลำดับแรกเหมือนโรงเรียนสังกัด สพฐ. รองลงมาคือ การวางระบบการบริหารทั่วไป และการบริหารความสัมพันธ์ชุมชน ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.14 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพจำแนกตามสังกัด

ข้อที่	รายการ	สพฐ.				เทศบาล				เอกชน			
		I	D	PNI _{Modified}	อันดับ	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ
	การพัฒนาระบบการประเมินภายใน												
1	การเผยแพร่ผลการประเมินให้ทราบทั่วกัน	4.45	4.08	.091	6	4.31	3.79	.137	4	4.16	3.91	.064	1
2	การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนจากข้อเสนอแนะของผู้ประเมินภายนอก	4.21	3.89	.082	9	4.21	3.63	.160	1	4.04	3.86	.047	6
3	การวิเคราะห์สาเหตุ	4.14	3.75	.104	3	4.19	3.68	.139	3	4.04	3.89	.039	7
4	การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน	4.26	3.88	.098	4	4.27	3.79	.127	7	4.14	4.01	.032	10
5	การกำหนดแผนปฏิบัติการ	4.22	3.89	.085	7	4.34	3.89	.116	10	4.31	4.09	.054	3
6	การกำหนดวิธีการนำแผนสู่การปฏิบัติ	4.25	3.79	.121	1	4.26	3.79	.124	8	4.15	3.96	.048	5
7	การวางระบบการกำกับติดตาม	4.11	3.76	.093	5	4.13	3.65	.132	6	4.01	3.88	.034	9
8	การประเมินระหว่างการทำงาน	4.09	3.78	.082	9	4.19	3.63	.154	2	4.16	3.91	.064	1
9	การรายงานผลการดำเนินงาน	4.18	3.86	.083	8	4.27	3.81	.121	9	4.08	3.89	.049	4
10	การปรับปรุงการทำงาน	4.14	3.71	.116	2	4.24	3.73	.137	4	4.03	3.91	.037	8

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	สภาพ.				เทศบาล				เอกชน			
		I	D	PNI _{Modified}	อันดับ	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ
	หลักการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาโรงเรียน												
11	การทำงานเป็นทีม	4.30	3.92	.097	6	4.52	3.87	.168	2	4.35	3.95	.101	1
12	การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	4.21	3.82	.102	5	4.34	3.81	.139	5	4.29	3.94	.089	2
13	การสร้างจิตสำนึกร่วม	4.21	3.75	.123	3	4.37	3.68	.188	1	4.31	3.97	.040	6
14	การวางระบบการกำกับติดตาม	4.17	3.66	.139	1	4.26	3.77	.130	6	4.21	3.89	.082	3
15	การวางเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.29	3.89	.103	4	4.40	3.84	.146	4	4.25	3.95	.076	4
16	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.28	3.80	.126	2	4.29	3.74	.147	3	4.27	3.98	.073	5
	การพัฒนามาตรฐานด้านครูของโรงเรียน												
17	การฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอน	4.37	3.95	.106	9	4.35	3.82	.139	9	4.40	3.98	.106	1
18	การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.34	3.86	.124	7	4.35	3.76	.157	8	4.34	3.94	.102	3

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	สพฐ.				เทศบาล				เอกชน			
		I	D	PNI _{Modified}	อันดับ	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ
19	การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.28	3.87	.106	9	4.31	3.84	.122	10	4.42	4.00	.105	2
20	การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการ ประเมินผลการเรียนการสอนของ นักเรียน	4.25	3.78	.124	7	4.35	3.61	.205	3	4.33	3.93	.102	3
21	การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้น เรียน	4.26	3.68	.158	4	4.35	3.61	.204	4	4.10	3.75	.093	6
22	การฝึกอบรมครูด้านการประกัน คุณภาพ	4.17	3.66	.139	6	4.23	3.48	.216	2	4.13	3.82	.081	8
23	การจัดครูให้เข้าสอนตรงตาม วิชาเอก/โทหรือความถนัด	4.18	3.47	.205	2	4.26	3.58	.190	5	4.15	3.89	.067	10
24	การแก้ปัญหาครูไม่เพียงพอ	4.12	3.36	.226	1	4.34	3.52	.233	1	4.16	3.84	.083	7
25	การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและ ครบห้อง	4.32	3.74	.155	5	4.47	3.76	.189	6	4.34	3.94	.102	3
26	การจัดชั้นเรียนที่มีสัดส่วนครูต่อ นักเรียนตามเกณฑ์	4.16	3.47	.199	3	4.37	3.69	.184	7	4.31	3.99	.080	9

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	สภาพ.				เทศบาล				เอกชน			
		I	D	PNI _{Modified}	อันดับ	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ
	การพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียน ของโรงเรียน												
27	นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม	4.32	3.68	.173	3	4.34	3.69	.176	5	4.43	4.00	.108	1
28	นักเรียนมีสุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดี	4.37	4.03	.084	7	4.45	4.02	.107	7	4.45	4.13	.078	2
29	นักเรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะ นิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา	4.34	3.91	.110	6	4.42	3.89	.136	6	4.35	4.10	.061	4
30	นักเรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์	4.07	3.42	.190	1	4.13	3.26	.267	1	4.26	4.05	.052	7
31	นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็น ตามหลักสูตร	4.18	3.57	.171	4	4.19	3.44	.218	3	4.33	4.09	.059	5
32	นักเรียนมีการแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง	4.05	3.45	.174	2	4.15	3.29	.261	2	4.22	3.93	.074	3
33	นักเรียนมีทักษะในการทำงาน	4.17	3.58	.165	5	4.23	3.48	.215	4	4.30	4.06	.059	5

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	สพฐ.				เทศบาล				เอกชน			
		I	D	PNI _{Modified}	อันดับ	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ
	การพัฒนามาตรฐานด้านการบริหารของโรงเรียน												
34	การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการบริหารของผู้บริหาร	4.37	3.96	.104	6	4.37	3.89	.123	6	4.37	4.11	.063	4
35	การวางระบบการบริหารทั่วไป	4.36	3.92	.112	2	4.39	3.74	.174	1	4.24	3.96	.071	2
36	การบริหารวิชาการ	4.25	3.80	.118	1	4.32	3.71	.164	2	4.35	4.05	.074	1
37	การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน	4.34	3.92	.107	5	4.32	3.73	.158	3	4.31	4.04	.067	3
38	การบริหารด้านกายภาพ	4.21	3.79	.111	3	4.29	3.71	.156	4	4.17	4.09	.020	6
39	การบริหารบุคลากร	4.26	3.84	.109	4	4.32	3.74	.155	5	4.24	4.04	.050	5

ตารางที่ 4.15 แสดงรายการที่มีความสำคัญสูงสุด 10 ลำดับจากรายการที่ได้ทั้งหมด 39 รายการ จำแนกตามสังกัด โดยวิธีดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญพบว่า โรงเรียนสังกัด สพฐ. ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาครูมีจำนวนไม่เพียงพอเป็นลำดับแรก รองลงมาคือการจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด การจัดชั้นเรียนที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียนตามเกณฑ์ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน การมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร นักเรียนมีทักษะในการทำงาน การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน และการจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง ตามลำดับ

โรงเรียนสังกัดเทศบาล ให้ความสำคัญในเรื่องของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ปัญหาครูมีจำนวนไม่เพียงพอ นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร การฝึกอบรมครูด้านการประกันคุณภาพ นักเรียนมีทักษะในการทำงาน การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน การสอนของนักเรียน การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน การจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด และการจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง ตามลำดับ

โรงเรียนสังกัดเอกชน ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียน การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง การทำงานเป็นทีม การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และปัญหาจำนวนครูไม่เพียงพอ ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.15 ผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยวิธีดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ใน 10 ลำดับแรก จำแนกตามสังกัด

สังกัด								
สพฐ.			เทศบาล			เอกชน		
ข้อที่/รายการ	PNI _{Modified}	อันดับ	ข้อที่/รายการ	PNI _{Modified}	อันดับ	ข้อที่/รายการ	PNI _{Modified}	อันดับ
24. การแก้ปัญหาครูไม่เพียงพอ	.226	1	30. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์	.267	1	27. นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม	.108	1
23. การจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด	.205	2	32. นักเรียนมีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	.261	2	17. การฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอน	.106	2
26. การจัดชั้นเรียนที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียนตามเกณฑ์	.199	3	24. การแก้ปัญหาครูไม่เพียงพอ	.233	3	19. การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	.105	3
30. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์	.190	4	31. นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	.218	4	20. การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผล การเรียนการสอนของนักเรียน	.102	4

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

สังกัด								
สพฐ.			เทศบาล			เอกชน		
ข้อที่/รายการ	PNI _{Modified}	อันดับ	ข้อที่/รายการ	PNI _{Modified}	อันดับ	ข้อที่/รายการ	PNI _{Modified}	อันดับ
32. นักเรียนมีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	.174	5	22. การฝึกอบรมครูด้านการประกันคุณภาพ	.216	5	18. การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	.101	5
27. นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม	.173	6	33. นักเรียนมีทักษะในการทำงาน	.215	6	25. การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง	.101	5
31. นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	.171	7	20. การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียน	.205	7	11. การทำงานเป็นทีม	.101	5
33. นักเรียนมีทักษะในการทำงาน	.165	8	21. การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน	.204	8	21. การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน	.093	8
21. การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน	.158	9	23. การจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด	.190	9	12. การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	.089	9
25. การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง	.155	10	25. การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง	.189	10	24. การแก้ปัญหาครูไม่เพียงพอ	.083	10

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นในด้านการพัฒนาครูและด้านการพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมพบว่าด้านการพัฒนาครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการพัฒนาด้านการส่งครูเข้ารับการอบรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้มากที่สุด (ร้อยละ 43.12) รองลงมาคือ การพัฒนาในด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 12.36) การอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน (ร้อยละ 9.17) การส่งเสริมครูให้พัฒนาตนเอง (ร้อยละ 6.89) เช่น การศึกษาต่อ ตามลำดับ ส่วนด้านการพัฒนานักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 17.89) รองลงมาคือ การพัฒนาด้านการส่งเสริมความสามารถของนักเรียนตามความถนัด ความสนใจ (ร้อยละ 14.22) การพัฒนาด้านการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียน (ร้อยละ 12.39) การพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 10.55) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสังกัดในด้านการพัฒนาครูพบว่า ในเรื่องของการส่งครูให้พัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด การส่งเสริมครูให้ทำงานเป็นทีม สังกัดเทศบาลมีผู้แสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนมากกว่าสังกัด สพฐ. และสังกัดเอกชน นอกจากนี้ยังพบว่าในเรื่องของการส่งเสริมให้ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สังกัดเทศบาลไม่มีผู้แสดงความคิดเห็น สำหรับเรื่องของการสร้างขวัญและกำลังใจพบว่ามีเพียงสังกัดเทศบาลเท่านั้นที่มีผู้แสดงความคิดเห็น

สำหรับด้านการพัฒนานักเรียนพบว่า สังกัดเทศบาลไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในเรื่องของการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพกายและจิต สำหรับสังกัดเอกชนไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นในเรื่องของการสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในด้านการพัฒนาครูและด้านการพัฒนานักเรียน

ลำดับ	รายการ	จำนวน				ร้อยละ
		สพฐ.	เทศบาล	เอกชน	รวม	
	การพัฒนาด้านครู	76	62	80	218	
1	การส่งครูเข้ารับการอบรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้	28	37	29	94	43.12
2	การจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	10	9	8	27	12.36
3	การอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน	8	8	4	20	9.17

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	จำนวน				ร้อยละ
		สพฐ.	เทศบาล	เอกชน	รวม	
	การพัฒนาด้านครู	76	62	80	218	
4	การส่งเสริมครูให้พัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	1	10	4	15	6.89
5	การจัดครูให้สอนตรงตามวิชาเอก/โท หรือความถนัด	1	8	4	13	5.96
6	การส่งเสริมครูทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่	7	3	3	13	5.96
7	การส่งเสริมให้ครูทำงานเป็นทีม	2	9	1	12	5.50
8	การส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม	2	6	2	10	4.59
9	การจัดนิเทศการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	2	2	5	9	4.13
10	การส่งเสริมให้ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	6	-	1	7	3.21
11	การจัดทำสื่อนวัตกรรมประกอบการเรียนการสอน	1	2	4	7	3.21
12	การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู	-	4	-	4	1.83
13	การใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและชุมชน	2	1	1	4	1.83
14	การจัดครูครบชั้นและครบห้อง	1	1	1	3	1.38
15	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ครูด้วยกัน	-	1	1	2	0.92
16	การจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน	1	-	1	2	0.92
	การพัฒนาด้านนักเรียน					
1	การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	4	23	12	39	17.89
2	การส่งเสริมความสามารถของนักเรียนตามความถนัด ความสนใจ	9	15	7	31	14.22
3	การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียน	12	8	7	27	12.39

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	จำนวน				ร้อยละ
		สพฐ.	เทศบาล	เอกชน	รวม	
	การพัฒนาด้านนักเรียน	76	62	80	218	
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	9	12	2	23	10.55
5	การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	13	-	2	15	6.88
6	การสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น	2	8	-	10	4.59
7	การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4	3	2	9	4.13
8	การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพกายและจิต	6	-	1	7	3.21
9	การส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4	2	1	7	3.21
10	การจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย	4	1	-	5	2.29
11	การส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและถูกต้อง	1	1	1	3	1.38

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงบรรยาย โดยเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 4 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา ตามตัวแปรด้านสังกัดและศึกษาระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอก (2) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์หลังการประเมินคุณภาพภายนอก (3) เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติจริงหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอกระหว่างโรงเรียนที่มีสังกัดและขนาดต่างกัน และพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกต่างกัน และ (4) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของโรงเรียนด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. ในจังหวัดสมุทรปราการทั้งสองรอบ ในเขตพื้นที่การศึกษา 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัด สพฐ. 6 โรงเรียน จำนวนครู 76 คน โรงเรียนสังกัดเทศบาล 4 โรงเรียน จำนวนครู 62 คน และโรงเรียนสังกัดเอกชน 5 โรงเรียน จำนวนครู 80 คน รวมทั้งสิ้น 218 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สถิติบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ลักษณะของกลุ่มครูที่มาจากโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด ได้แก่ สังกัด สพฐ. เทศบาล และเอกชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ครูในโรงเรียนสังกัด สพฐ. และสังกัดเทศบาลมีประสบการณ์การสอนมากกว่า 20 ปีมากที่สุด สำหรับโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี ผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด ส่วนใหญ่รับทราบผลประเมินของโรงเรียน และยังมีความคิดเห็นว่าผลการประเมินภายนอกช่วยให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาระดับมาก สำหรับผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานรอบแรก (พ.ศ. 2544-2548) และผลการประเมินรอบสอง (พ.ศ. 2549 – 2553) ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 สังกัดพบว่า โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของผลประเมินคุณภาพภายนอกทั้งรอบแรกและรอบสองไม่แตกต่างกัน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานของผลการประเมินรอบแรก มาตรฐานที่มีระดับผลการประเมินต่ำสุดใน 14 มาตรฐานคือมาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้าน

ศิลปะ ดนตรีและกีฬา สำหรับมาตรฐานที่มีระดับผลการประเมินต่ำสุดในรอบสองคือ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และเมื่อพิจารณาตามระดับพัฒนาการพบว่าโรงเรียน ทั้ง 3 สังกัดมีพัฒนาการจากระดับดีเป็นระดับดีมากที่สุด (ร้อยละ 40.00)

2. กระบวนการปรับปรุงโรงเรียน

จากผลการสังเคราะห์เอกสารพบว่ากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่ การทำให้เกิดการยอมรับผลประเมิน การวิเคราะห์สาเหตุ การร่วมกันหาวิธีแก้ไข การมีส่วนร่วมในการแก้ไข การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การวางระบบกำกับติดตาม การตรวจสอบผลการพัฒนา การเผยแพร่ผลประเมิน การพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. การเปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนของโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า โดยเฉลี่ยโรงเรียนมีการดำเนินงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน 10 ขั้นตอน ได้คะแนนการปฏิบัติงานร้อยละ 97.67 ของงานที่ควรจะทำเพื่อให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐาน การประเมินภายนอก และไม่ว่าจะเป็นสังกัดและขนาดใดต่างก็มีการปรับปรุงโรงเรียนอยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกกลุ่มโรงเรียนตามระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกจากรอบแรกและรอบสอง พบว่าการปรับปรุงโรงเรียนเกิดขึ้นมากในกลุ่มโรงเรียนที่มีพัฒนาการจากระดับพอใช้ในรอบแรกมาเป็นระดับดีในรอบสอง

4. ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนตามขั้นตอนการปรับปรุงโรงเรียนที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการมากที่สุด คือ ขั้นตอนการเผยแพร่ผลการประเมิน และการวิเคราะห์สาเหตุ และเร่งปรับปรุงการดำเนินงานในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ซึ่งพบว่ามี การปรับปรุงน้อยกว่ามาตรฐานอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ได้แก่ (1) การดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา (2) กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ (3) ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ

1. การดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

เป็นที่ทราบกันว่าการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักสำคัญ 5 ประการด้วยกัน ได้แก่ (1) เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้

เน้นการตัดสินใจ การจับผิด หรือการให้โทษ (2) ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) (3) มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษามาตรฐาน ให้มีเอกภาพเชิงนโยบายที่หลากหลาย และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและนักเรียน (4) มุ่งเน้นเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตร มากกว่าการกำกับและควบคุม (5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและการพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่วนวัตถุประสงค์ของการประเมินภายนอกมี 5 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อตรวจสอบ ยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษา (2) ได้ข้อมูลซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา (3) ช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (4) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง และ (5) รายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร และครูอาจารย์ จำเป็นต้องเข้าใจและตระหนักในบทบาทความสำคัญของการประเมินภายนอก และให้ความร่วมมือที่ดีกับการประเมินภายนอก โดยเฉพาะการนำผลการประเมินภายนอกมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน ดังนั้น หลังการประเมินภายนอก จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องแจ้งผลการประเมินภายนอกให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ จึงเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่จากการศึกษาติดตามข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ พบว่าครูส่วนใหญ่รับรู้ผลการประเมินภายนอก และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน หลังจากรู้ผลการประเมินภายนอกจากรอบแรก ส่งผลให้โรงเรียนที่คัดเลือกมาศึกษามีระดับพัฒนาการของผลการประเมินที่แตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่จะมีพัฒนาการในทิศทางที่ดี

เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพรอบแรกเปรียบเทียบกับผลการประเมินคุณภาพรอบสอง โดยภาพรวม พบว่าโรงเรียนแต่ละสังกัดมีพัฒนาการของระดับผลการประเมินจากดีเป็นระดับพัฒนาการดีมาก โดยเฉพาะในมาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีความสุข สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา และมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ แสดงว่าโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด น่าจะให้ความสำคัญกับการประเมินภายนอกเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการปรับปรุงการดำเนินงานในแต่ละมาตรฐาน จนทำให้บรรลุผลดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

แต่อย่างไรก็ตาม มาตรฐานที่พบว่ายังมีระดับของผลการประเมินค่อนข้างต่ำทั้งโรงเรียนสังกัด สพฐ. และโรงเรียนสังกัดเทศบาล คือมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยเฉพาะโรงเรียนสังกัดเทศบาล ที่มีระดับผลการประเมินรอบสองเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2.03 และมีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้เท่านั้น ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นว่า แม้โรงเรียนจะมีการปรับปรุงการดำเนินงานที่ดี แต่ผลที่เกิดขึ้นในมาตรฐานนี้ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากระดับ

ความเข้มของวิธีการที่ใช้ในการประเมินซึ่ง สมศ. ใช้ในการตัดสินระดับคุณภาพ โดยการใช้ผลการทดสอบรายขอระดับชาติในระดับดีใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 หรือในกรณีที่ไม่มีผลระดับชาติ ก็ให้ใช้ผลการทดสอบระดับเขตพื้นที่ หรือผลการเรียนระดับสถานศึกษาได้ตามลำดับ (สมศ., 2549) แสดงว่ามาตรฐานที่ 5 เป็นมาตรฐานที่พัฒนาได้ยากและเมื่อ สมศ. ใช้เกณฑ์การประเมินที่เป็นการทดสอบระดับชาติ เพื่อควบคุมมาตรฐานให้ใช้ไม่บรรทัดเดียวกัน ยิ่งทำให้เห็นชัดว่าคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนยังอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนจากผลการประเมินรอบแรกและรอบสอง ยังไม่เห็นผลชัดเจน และเป็นไปได้ที่สิ่งทีโรงเรียนดำเนินการยังไม่ได้มีผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนี้มาตรฐานที่ 5 ยังเป็นผลมาจากการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการดำเนินงานหลาย ๆ มาตรฐาน ดังนั้นโรงเรียนต้องมีการปรับปรุงอย่างมากเพื่อให้บรรลุผลในมาตรฐานที่ 5 กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนที่ผ่านมายังไม่ส่งผลโดยตรง และมีความเป็นไปได้ที่กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนตามขั้นตอนที่โรงเรียนได้รายงานซึ่งเป็นข้อค้นพบในการวิจัยนี้ยังไม่เพียงพอที่จะส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุผลตามมาตรฐาน จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไปโดยลึกซึ้งขึ้นว่าวิธีการที่โรงเรียนใช้ในการปรับปรุงพัฒนา ซึ่งในการวิจัยนี้ใช้การสอบถามว่าได้มีการปฏิบัติหรือไม่ อาจจะยังไม่เพียงพอ ควรมีการวิเคราะห์ระดับคุณภาพหรือความถูกต้องเหมาะสมของกระบวนการปฏิบัติว่าเป็นไปตามหลักการที่ควรจะเป็นหรือไม่ มีความคลาดเคลื่อนในกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหรือไม่ จำเป็นต้องคิดค้นหาแนวทางการสนับสนุนแก่โรงเรียนต่อไป

2. กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ

จากกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานของการประเมินภายนอกทั้ง 14 มาตรฐาน ซึ่งมีขั้นตอนทั้งหมด 10 ขั้นตอน ได้แก่ การยอมรับผลการประเมิน การวิเคราะห์สาเหตุ การร่วมกันหาวิธีแก้ไข การมีส่วนร่วมในการแก้ไข การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การวางระบบติดตามกำกับการพัฒนา การตรวจสอบผลการพัฒนา การเผยแพร่ผลประเมิน การพัฒนาตนเอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าขั้นตอนที่ครูปฏิบัติมากที่สุดทั้ง 14 มาตรฐานคือการยอมรับผลการประเมิน และการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา

การที่ครูยอมรับผลการประเมินเป็นขั้นตอนที่ครูปฏิบัติมากที่สุด อาจเนื่องมาจากว่าผลการประเมินภายนอกโดย สมศ. มีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับสภาพจริงของโรงเรียน การที่ สมศ. ได้วางระบบหลักเกณฑ์การประเมินภายนอก โดยให้ผู้ประเมินภายนอกให้ข้อชี้แนะในส่วนที่เห็นจุดที่ควรพัฒนา และจุดเด่นที่ควรรักษาให้คงอยู่ ทำให้โรงเรียนได้รับประโยชน์ และน่าจะสอดคล้องกับสภาพจริงของโรงเรียน จึงทำให้มีการยอมรับผลประเมินค่อนข้างมาก

สำหรับเรื่องของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาซึ่งเป็นขั้นตอนที่ปฏิบัติมากที่สุดเช่นกัน อาจเนื่องมาจากว่า มีการกำหนดนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้

ความสำคัญกับการจัดทำแผนงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยต้องมีการกำหนดเป้าหมายของงานที่ทำว่าพอใช้ ดี หรือดีมากเพียงใดเป็นปกติอยู่แล้ว จึงเป็นขั้นตอนที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่จนกลายเป็นงานประจำ ผู้ตอบไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นงานที่ต้องทำเพิ่มใหม่จากเดิม

สำหรับขั้นตอนที่ครูปฏิบัติมากรองลงมาคือการพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี แสดงว่านโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่ดำเนินการมาเป็นเวลาหลายปี มีส่วนในการผลักดันให้ครูมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การคิดหาวิธีในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับที่ Peter (1998) กล่าวถึงผลตอบรับของโรงเรียนหลังรับการประเมินภายนอกจาก OFSTED ว่าการประเมินทำให้เกิดจุดมุ่งหมาย 2 อย่างด้วยกันคือ เป็นการประเมินเพื่อการรายงานผลและการประเมินเพื่อการพัฒนา และงานวิจัยของ Heikki (2001) ที่กล่าวว่า การประเมินมีส่วนช่วยพัฒนาโรงเรียนหลายด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

สำหรับมาตรฐานที่ครูปฏิบัติน้อยที่สุดในการปรับปรุงการดำเนินงาน คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ อาจเนื่องมาจากว่ามาตรฐานการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ เป็นมาตรฐานพัฒนายากกว่ามาตรฐานอื่น เนื่องจากเป็นมาตรฐานที่หาครูรับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงได้ยาก เป็นคุณลักษณะที่ไม่ผูกติดกับเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระใดกลุ่มสาระหนึ่ง หมายถึง ไม่มีกลุ่มสาระใดรองรับหรือรับผิดชอบในการพัฒนาผู้เรียนในเรื่องนี้โดยตรง จึงอาจทำให้ครูปฏิบัติน้อยกว่าขั้นตอนอื่น ในประเด็นนี้โรงเรียนจึงน่าจะมีการบริหารจัดการเรียนการสอน ให้ครูทุกคนร่วมมือกัน เรื่องนี้ควรมีผู้รับผิดชอบหรือมีกลุ่มสาระที่รองรับโดยตรง เพื่อเป็นการพัฒนามาตรฐานนี้ให้ดียิ่งขึ้นหรือเพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนามาตรฐานอื่นให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สำหรับกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพในเรื่องของพฤติกรรมการทำงานของครูพบว่า ครูมีการวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับผลประเมินและการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมที่จัดขึ้นน้อยที่สุด การที่ครูไม่เห็นความสำคัญของการวิเคราะห์สาเหตุ อาจเป็นไปได้ที่ครูส่วนหนึ่งเห็นว่ากระบวนการประเมินภายนอกเสร็จสิ้นแล้ว ขั้นตอนต่อจากนั้นสามารถชะลอก่อนได้ ไม่ใช่เรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ประเด็นการอภิปรายนี้เป็นเพียงการคาดคะเน ผลการวิจัยครั้งนี้ยังไม่มีข้อมูลสะท้อนเด่นชัดว่า ทำไมครูจึงไม่ค่อยวิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่ผลการประเมิน น่าจะต้องมีการวิจัยต่อไป

3. ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ

การพัฒนาระบบการประเมินภายในใช้กระบวนการ PDCA ประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงาน (P) การดำเนินงานตามแผน (D) การตรวจสอบประเมินผล (C) และการนำผลการ

ประเมินมาปรับปรุงงาน (A) จากผลการวิจัยพบว่าด้านการพัฒนาระบบการประเมินภายใน ชั้นการตรวจสอบประเมินผล (C) ในเรื่องการประเมินระหว่างการค้าดำเนินงาน มีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาสูงสุดจากทั้งหมด 10 รายการ หมายความว่า ขั้นตอนนี้ควรได้รับการแก้ไขเป็นอันดับแรก เนื่องจากงานด้านการประเมินอาจเป็นงานที่ครูมีความสามารถจำกัดหรือไม่ถนัด ทำให้ไม่ค่อยได้เหมือนการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ครูทำไม่ค่อยเป็น ทำให้ขั้นตอนนี้ปฏิบัติน้อย และส่วนหนึ่งอาจคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเองในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ครูจะทำแต่การประเมินนักเรียน ไม่ได้ทำการประเมินตนเองด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งถ้าทำจะเหมือนกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพราะต้องคิดหาวิธีการพัฒนาตนเองต่อไปให้พัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้น ดังนั้นโรงเรียนควรมีการอบรมในเรื่องของการประเมินเพื่อให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างลึกซึ้งและถูกต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณาด้านหลักการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนา จากผลการวิจัยพบว่า รายการความต้องการจำเป็นที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดคือการสร้างจิตสำนึกร่วม ในเรื่องนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนไม่ได้มีการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ครูภายในโรงเรียนมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น บางครั้งอาจจะต้องใช้แรงเสริมเพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้ครูรักโรงเรียน เมื่อครูมีจิตสำนึกที่รักโรงเรียนแล้ว การพัฒนาโรงเรียนก็ย่อมเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น ในหลักความเป็นจริงพบว่าโรงเรียนที่ครูหรือบุคลากรทางโรงเรียนไม่มีจิตสำนึกร่วมกันที่จะพัฒนาโรงเรียนจะส่งผลเสียต่องานในทุก ๆ ด้าน การร่วมกันทำงานเป็นทีมก็จะไม่เกิดขึ้น หรือแม้ว่าจะร่วมกันทำงานก็จะทำให้งานที่ออกมาประสบความสำเร็จไม่ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกับโมเดลการเรียนรู้ขององค์กร (Organizational Learning Model) ของ Cameron (1984) อ้างถึงใน (สุวิมล ว่องวานิช, 2543) ที่กล่าวว่า โรงเรียนสามารถพัฒนาองค์กรให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยมีเงื่อนไขคือ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอกที่กดดันโรงเรียน สำหรับตัวบ่งชี้ที่สำคัญคือเรื่องของความตระหนัก หากโรงเรียนสร้างความตระหนักถึงเรื่องของการสร้างจิตสำนึกร่วมกัน การพัฒนาโรงเรียนก็จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียนของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า รายการความต้องการจำเป็นที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดคือ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ในเรื่องนี้อาจเป็นเพราะว่าครูยังคงสอนนักเรียนในรูปแบบเดิม ครูมีบทบาทเป็นผู้ให้มากเกินไปหรือเป็นการสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เนื้อหาที่ครูสอนมีมากและต้องสอนให้ทันตามหลักสูตรจึงเปรียบเสมือนการกรอกความรู้ให้นักเรียน ทำให้นักเรียนนั่งฟังหรือจดตามครูเพียงอย่างเดียวไม่มีโอกาสที่จะให้นักเรียนร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมในเนื้อหาที่เรียน นักเรียนขาดการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ไม่ได้สัมผัสบรรยากาศในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ขาดการเผชิญหน้ากับปัญหาคือไม่รู้ว่าจะอะไรคือปัญหา ก็จะส่งผลให้ไม่รู้สาเหตุของปัญหาตามมา ขาดการคิดหาแนวทางแก้ปัญหาและขาดการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา นั่น ทำให้เมื่อจบการศึกษา เผชิญปัญหาจริงก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เพราะการปรับตัวไม่ทัน และไม่เคยฝึกฝนในการหาทางแก้ไขปัญหามาก่อน จึงไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานและปัญหาชีวิตได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนของครูใน

ปัจจุบันควรมีทั้งทักษะการสอนแบบที่ครูเป็นศูนย์กลางและนักเรียนเป็นศูนย์กลางผสมผสานกันไป โดยมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น เพื่อที่เขาจะได้ใช้ความรู้ความสามารถตามที่ถนัด และมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่เผชิญหน้าของเขาได้ด้วย

ด้านการพัฒนามาตรฐานด้านการบริหารของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า รายการความต้องการจำเป็นที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดคือ การบริหารวิชาการ งานด้านวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญกับการบริหารงานในโรงเรียน เปรียบเสมือนเป็นพื้นฐานการเริ่มงานอย่างอื่นเนื่องจากว่างานด้านนี้มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียน หากโรงเรียนมีการจัดการกับระบบงานวิชาการได้ดี หลักสูตรที่ใช้เรียนมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถ หรือซ่อมเสริมนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ รวมทั้งมีการอบรมคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปกับแผนงานวิชาการของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีแล้ว ซ่อมส่งผลให้งานบริหารวิชาการของโรงเรียนมีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรสร้างระบบการดำเนินงานทางด้านการบริหารวิชาการให้ครอบคลุมในทุกด้าน ควรมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างมีระบบเพื่อประสิทธิภาพการทำงานและการดำเนินงานของโรงเรียนที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพจากรายการที่ได้ทั้งหมด 39 รายการ พบว่า รายการที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือปัญหาครุมีจำนวนไม่เพียงพอ อันดับที่ 2 คือการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน อันดับที่ 3 คือความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียน อันดับที่ 4 คือการจัดชั้นเรียนที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียนตามเกณฑ์ อันดับที่ 5 คือการมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน อันดับที่ 6 คือการฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน อันดับที่ 7 คือการจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด อันดับที่ 8 คือการจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง อันดับที่ 9 คือการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียน และอันดับที่ 10 คือนักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ซึ่งจะเห็นว่าทั้ง 10 รายการจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาของครูเป็นส่วนใหญ่ รายการที่ควรได้รับการแก้ไขเป็นอันดับแรกคือเรื่องของครุมีจำนวนไม่เพียงพอ โดยในภาพรวมในปี 2549-2551 พบว่ายังขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษาอยู่ถึง 90,262 คน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขาดแคลนครู 44,951 คน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ขาดแคลนครู 18,755 คน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาขาดแคลนครูและบุคลากรปฏิบัติการ 21,042 คน สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนขาดแคลน 2,814 คน สำนักงานบริหารงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนขาดแคลน 2,700 คน (<http://www.moc.go.th/modules.php?name=News&file=article&sid=2275>) ปัญหาครุไม่เพียงพออาจเนื่องจากว่า ขั้นตอนในการสรรหาครูหรือบรรจุครูเป็นขั้นตอนที่มีความซับซ้อนทางโรงเรียนแก้ปัญหาเรื่องนี้โดยตรงไม่ได้ ต้องมีการส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบอีกหลายหน่วยงาน และต้องใช้เวลาานานที่จะมีการสอบบรรจุครู ทำให้เกิดปัญหาครุขาดแคลนอย่างเช่นที่เป็น

ในปัจจุบัน เมื่อทางโรงเรียนเกิดประสบปัญหาครูไม่เพียงพอ ขอมส่งผลต่อนักเรียนเป็นลำดับแรก การเรียนการสอนก็ไม่เกิดประสิทธิภาพดีเท่าที่ควร ดังนั้นทางหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบควรต้องช่วยกันแก้ไขปัญหานี้อย่างเร่งด่วน เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการศึกษาของประเทศไทยจะได้ก้าวหน้าทัดเทียมประเทศอื่นได้ต่อไป

อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเพียง 15 โรงเรียน โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ผลการวิจัยที่ได้ไม่สามารถสรุปอ้างอิงไปยังประชากรของประเทศได้ แต่สามารถใช้ได้กับโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 โรงเรียน ซึ่งมีลักษณะดังนี้คือ เป็นโรงเรียนที่ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โรงเรียนอยู่ในเขตเมือง สภาพเศรษฐกิจทางบ้านของนักเรียนอยู่ในสภาพปานกลาง และครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ผลการวิจัยให้สิ่งที่สะท้อนถึงปัญหาที่พบบางส่วนเท่านั้น และจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาอย่างเร่งด่วน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องการส่งเสริมพัฒนาโรงเรียนควรดูสภาพตามบริบทของโรงเรียนเพื่อการดำเนินการตามกระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและส่งผลที่ดีต่อการศึกษาของชาติได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ ดังนั้นความต้องการจำเป็นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงปัญหาในกระบวนการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ควรนำไปใช้ในการดำเนินการแก้ไขและพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพในโรงเรียนสังกัด สพฐ. โรงเรียนสังกัดเทศบาล และโรงเรียนสังกัดเอกชนที่ประสบปัญหาเดียวกันในรายละเอียดดังนี้

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรับรู้และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ โดยเฉพาะขั้นตอนการวิเคราะห์สาเหตุและในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์เป็นขั้นตอนที่มีการปฏิบัติกันน้อยที่สุด ทางโรงเรียนควรมีผู้ดูแลรับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรง โดยต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย และครูทุกคนต้องร่วมกันแก้ปัญหายอย่างจริงจัง นอกจากนี้ทางโรงเรียนควรมีระบบติดตามการพัฒนา ตรวจสอบผลการพัฒนาแล้วนำผลการพัฒนามาประเมินสรุปผล เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

2. จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีผลการประเมินภายนอกรอบแรกและรอบสองอยู่ในระดับที่ดีขึ้น สำหรับมาตรฐานที่มีผลการประเมินในรอบสองที่ต่ำคือมาตรฐานที่ 5

ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร แสดงว่ากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนตามมาตรฐานนี้ยังไม่ได้ผล ดังนั้นทางโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างควรหาวิธีหรือแนวทางเพื่อที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาในมาตรฐานนี้ให้ดียิ่งขึ้น

3. ความต้องการจำเป็นการพัฒนามาตรฐานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การพัฒนาระบบประเมินภายใน ขั้นการตรวจสอบประเมินผล ด้านหลักการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาในเรื่องการสร้างจิตสำนึกร่วมกัน การพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียนในเรื่องการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน การพัฒนามาตรฐานด้านครูในเรื่องของปัญหาจำนวนครูไม่เพียงพอ และการพัฒนามาตรฐานด้านการบริหารของโรงเรียนในเรื่องของการบริหารวิชาการ ซึ่งมาตรฐานด้านต่าง ๆ เหล่านี้ โรงเรียนควรมีการจัดวางระบบในการพัฒนามาตรฐานดังกล่าวเป็นอย่างดี มีการวางแผนในการแก้ไข ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาในทุก ๆ มาตรฐาน บุคลากรในโรงเรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอันจะส่งผลดีต่อการพัฒนามาตรฐานในทุกด้าน

4. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ สามารถให้รายละเอียดและข้อมูลที่สะท้อนถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงโดยพบว่าโรงเรียนสังกัด สพฐ. ให้ความสำคัญในเรื่องของปัญหาครุมีจำนวนไม่เพียงพอ โรงเรียนสังกัดเทศบาลให้ความสำคัญในเรื่องของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ของนักเรียนและโรงเรียนสังกัดเอกชนให้ ให้ความสำคัญในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นลำดับแรก ปัญหาของโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด ถือเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีมาตรการหรือมีผู้ดูแลรับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรง หากสามารถแก้ปัญหาได้หรือได้รับการแก้ไขพัฒนาอย่างถูกต้องและตรงประเด็นแล้วย่อมสามารถทำให้ผลการดำเนินงานของโรงเรียนหรือประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยดี จึงควรนำผลจากการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและจะส่งผลดีต่อเด็กที่เป็นอนาคตของชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะ โรงเรียนในจังหวัดสมุทรปราการ เขตการศึกษา 1 เท่านั้น และขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีเพียง 218 คน ผลการศึกษาไม่สามารถสรุปอ้างอิงไปยังประชากรของประเทศได้ ดังนั้นการจะใช้ประโยชน์ในวงกว้างควรมีการศึกษาให้ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพที่สรุปอ้างอิงได้กว้างขึ้น

2. การศึกษาโดยใช้การถามสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ลงลึกถึงสาเหตุที่โรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการปรับปรุงโรงเรียน ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่สมบูรณ์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการสนทนากลุ่ม (focus group) ร่วมด้วย เพื่อที่จะได้ทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องเกี่ยวกับ

พฤติกรรมของกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนว่าถูกต้องตามกระบวนการหรือไม่ ควรมีการศึกษาประเด็นนี้ต่อไป

3. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยใช้ในเรื่องของมาตรฐานและพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน เป็นแบบ ใช่-ไม่ใช่ ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถจำแนกระดับการปฏิบัติมาก-น้อย ได้ชัดเจน ผลการวิจัยที่ได้จึงได้คำตอบจากกลุ่มครูที่คล้ายกัน ไม่ค่อยมีการกระจายในการวิจัยครั้งต่อไปควรปรับปรุงแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) เพื่อจะได้ข้อมูลที่ละเอียดยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). **ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ดวงใจ กฤดากร. (2545). **ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา หลังได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงราม เศรษฐพานิช. (2543). **การเตรียมตัวของโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอก**. แหล่งที่มา: http://www.geocities.com/komjan_2000/extmenu.htm 200617 [17 สิงหาคม 2549]

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงาน. (2547). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงาน. (2549). **มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ.2549 - 2553)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงาน. (2546). **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงาน. (2546). **หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

- สรกมล แจ่มจันทร์. (2547). การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาของโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชา
 หลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายใน
 ของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนัก
 นายกรัฐมนตรี.

ภาษาอังกฤษ

- Campbell, C. & Rozsnyai, C. (2002). **Quality Assurance and the development of Course Programmes.** Retrieved August 17, 2006. Available from :
<http://qualityresearchinternational.com/glossary/externalevaluation.htm>.
- Cheng, Y.C. (1996). **School Effectiveness and School – base Management: A Mechanism for Development.** London: The Farmer Press.
- Early, P. (1998). **School Improvement after Inspection.** London: A SAGE Publication.
- Harvey, L. (2002). **Quality assurance in higher education: some international trends' Higher Education Conference, Oslo.** Retrieved August 17, 2006. Available from:
<http://qualityresearchinternational.com/glossary/externalevaluation.htm>.
- Kaufman, R & English, F.W. (1979). **Needs Assessment : Concept and Application.** Englewood Cliffs, NJ : Education Technology Publication.
- Lyytinen, H.K. (2001). **The value of external evaluation to school's self-assessment.** Retrieved August 17, 2006. Available from:
<http://ktl.jyu.fi/arkisto/verkkokajulkaisuja/electronic/001/lyytinen.htm>.
- Rouda, R.H. & Kusy, M.E. (1995). **Need Assessment the first step.** Retrieved March 29, 2006. Available from : http://alumnus.caltech.edu/~rouda/T2_NA.html.
- Woods D. & Orlik S. 1994). **School Review and Inspection.** London. British Library Cataloguing in Publication.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๖(๑๗๕๕)/

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการประกอบการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ด้วยนางชนกนาถ เนื่องอาษา นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านในการเก็บข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งรอบหนึ่งและรอบสอง

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทร. ๐-๒๒๑๘-๒๕๘๓ โทรสาร. ๐-๒๒๑๘-๒๕๘๓

โทร. ๐๘๕-๕๓๓๐๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๖(๑๓๕๕)/

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนางชนกนถ เนื่องอาษา นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ กับผู้บริหารและครู ทั้งนี้ นิสิตจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางชนกนถ เนื่องอาษา ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทร. ๐-๒๒๑๘-๒๕๘๓ โทรสาร. ๐-๒๒๑๘-๒๕๘๓

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๖(๑๖๕๕)/

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนางชนกนถ เนื่องอาษา นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ กับผู้บริหารและครู ทั้งนี้ นิสิตจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางชนกนถ เนื่องอาษา ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทร. ๐-๒๒๑๘-๒๕๘๗ โทรสาร. ๐-๒๒๑๘-๒๕๘๗

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยดิฉัน นางชนกนาด เนื่องอาษา เป็นนิสิตระดับปริญญาโทสาขาศึกษาศาสตร์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ” เพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง ข้อมูลการตอบแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ โดยผู้วิจัยจะรายงานผลการวิจัยในภาพรวมเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

นางชนกนาด เนื่องอาษา

นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาวิจัยการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ โดยโรงเรียนสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพได้ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ

ตอนที่ 3 ความน่าจะเป็นเกี่ยวกับกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ

*****

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. สังกัดโรงเรียน (1) สังกัด สพฐ. (2) สังกัดเทศบาล (3) สังกัดเอกชน
3. สำเร็จการศึกษาระดับ

☐ (1) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	☐ (2) ปริญญาตรี
☐ (3) ปริญญาโท	☐ (4) ปริญญาเอก
☐ (5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
4. สอนในระดับชั้น

☐ (1) อนุบาล	☐ (2) ประถมศึกษา	☐ (3) มัธยมศึกษา
-------------------------------------	---	---
5. สอนวิชา

☐ (1) ภาษาไทย	☐ (2) คณิตศาสตร์	☐ (3) วิทยาศาสตร์	☐ (4) สังคมศึกษา
☐ (5) ศิลปะ	☐ (6) สุขศึกษาและพลศึกษา	☐ (7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี	
☐ (8) ภาษาต่างประเทศ		☐ (9) สอนหลายวิชา	
6. ประสบการณ์ในการสอน

☐ (1) 1-5 ปี	☐ (2) 6-10 ปี	☐ (3) 11-15 ปี	☐ (4) 15-20 ปี	☐ (5) มากกว่า 20 ปี
-------------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	--
7. ท่านทราบหรือไม่ว่าโรงเรียนท่านมีการประเมินภายนอก

☐ (1) ทราบ	☐ (2) ไม่ทราบ
-----------------------------------	--------------------------------------
8. ท่านทราบผลการประเมินภายนอกของโรงเรียนท่านหรือไม่

☐ (1) ทราบ	☐ (2) ไม่ทราบ
-----------------------------------	--------------------------------------
9. ท่านคิดว่าการประเมินภายนอกมีส่วนช่วยให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาระดับใด

☐ (1) น้อยที่สุด	☐ (2) น้อย	☐ (3) ปานกลาง	☐ (4) มาก	☐ (5) มากที่สุด
---	-----------------------------------	--------------------------------------	----------------------------------	--
10. ท่านคิดว่าท่านจะสามารถนำผลการประเมินภายนอกมาใช้ในการปรับปรุงโรงเรียนของท่านได้ในระดับใด

☐ (1) น้อยที่สุด	☐ (2) น้อย	☐ (3) ปานกลาง	☐ (4) มาก	☐ (5) มากที่สุด
---	-----------------------------------	--------------------------------------	----------------------------------	--

มาตรฐาน	ผลประเมิน				ท่านยอมรับ ผลประเมิน		โรงเรียนมี การวิเคราะห์ สาเหตุ		ครูร่วมกันหา วิธีแก้ไข		ท่านมีส่วน ร่วมในการ แก้ไข		โรงเรียนมี การกำหนด เป้าหมายการ พัฒนา		โรงเรียนวาง ระบบติดตาม กำกับการ พัฒนา		โรงเรียน ตรวจสอบผล การพัฒนา		โรงเรียน เผยแพร่ผล ประเมิน		ท่านมีการ พัฒนาตนเอง		โรงเรียนมี การ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	
	1 ปรับปรุง	2 พอใช้	3 ดี	4 ดีมาก	ใช่	ไม่ใช่	ทำ	ไม่ทำ	ทำ	ไม่ทำ	ทำ	ไม่ทำ	ใช่	ไม่ใช่	ทำ	ไม่ทำ	ทำ	ไม่ทำ	ทำ	ไม่ทำ	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
12. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม และการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ																								
13. สถานศึกษามีหลักสูตร ที่ เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มี สื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการ เรียนรู้																								
14. สถานศึกษาส่งเสริม ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับ ชุมชนในการพัฒนาการศึกษา																								

คำชี้แจง

ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพตามรายการดังต่อไปนี้หรือไม่ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

ลำดับ	รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีการประชุมบุคลากรในโรงเรียนให้ทราบผลการประเมินภายนอกในแต่ละมาตรฐาน		
2	มีการวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับผลการประเมินที่ได้รับในแต่ละมาตรฐาน		
3	มีการวางแผนถึงผลการประเมินที่ต้องปรับปรุงแก้ไข		
4	บุคลากรในโรงเรียนปรึกษาหารือกันเพื่อนำผลการประเมินในแต่ละมาตรฐานมาปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น		
5	มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการตามมาตรฐานต่าง ๆ		
6	มีการประชุมครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐาน		
7	มีการมอบหมายงานให้ครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียน		
8	มีการกำหนดแผนปฏิบัติงานของกิจกรรม/โครงการในการพัฒนาผู้เรียน		
9	มีการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน		
10	มีการกำหนดภาคีหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ		
11	มีการดำเนินงานตามกิจกรรม/โครงการที่จัดขึ้น		
12	ตรวจสอบความเหมาะสมของการดำเนินการปฏิบัติกิจกรรม/โครงการ		
13	มีการประเมินผลกิจกรรม/โครงการที่จัดขึ้น		
14	มีรายงานการสรุปผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการให้บุคลากรในโรงเรียนทราบ		
15	นำผลการประเมินกิจกรรม/โครงการมาวิเคราะห์ สรุปเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น		

ตอนที่ 3 ความน่าจะเป็นเกี่ยวกับกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ

คำชี้แจง

ท่านคิดว่า โรงเรียนของท่านควรปฏิบัติ/หรือมีพฤติกรรมเกี่ยวกับกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพตามรายการต่อไปนี้ในระดับใด และมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

1	น้อยที่สุดหรือไม่มี	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น	0 % - 20 %
2	น้อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น	21 % - 40 %
3	ปานกลาง	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น	41 % - 60 %
4	มาก	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น	61 % - 80 %
5	มากที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือพฤติกรรมเกิดขึ้น	81 % - 100 %

ลำดับ	รายการ	ระดับที่ควรจะเป็น					ระดับที่ปฏิบัติจริง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	การพัฒนาระบบการประเมินภายใน										
1	การเผยแพร่ผลการประเมินให้ทราบทั่วกัน										
2	การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนจากข้อเสนอแนะของผู้ประเมินภายนอก										
3	การวิเคราะห์สาเหตุ										
4	การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน										
5	การกำหนดแผนปฏิบัติการ										
6	การกำหนดวิธีการนำแผนสู่การปฏิบัติ										
7	การวางระบบการกำกับติดตาม										
8	การประเมินระหว่างการทำงาน										
9	การรายงานผลการดำเนินงาน										
10	การปรับปรุงการดำเนินงาน										
	หลักการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาโรงเรียน										
11	การทำงานเป็นทีม										
12	การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง										
13	การสร้างจิตสำนึกร่วม										
14	การวางระบบการกำกับติดตาม										
15	การวางเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน										
16	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้										

ลำดับ	รายการ	ระดับที่ควรจะเป็น					ระดับที่ปฏิบัติจริง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	การพัฒนามาตรฐานด้านครูของโรงเรียน										
17	การฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนการสอน										
18	การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้										
19	การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน										
20	การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียน										
21	การฝึกอบรมครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน										
22	การฝึกอบรมครูด้านการประกันคุณภาพ										
23	การจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก/โทหรือความถนัด										
24	การแก้ปัญหาครูไม่เพียงพอ										
25	การจัดชั้นเรียนให้มีครูครบชั้นและครบห้อง										
26	การจัดชั้นเรียนที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียนตามเกณฑ์										
	การพัฒนามาตรฐานด้านนักเรียนของโรงเรียน										
27	นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม										
28	นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี										
29	นักเรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา										
30	นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์										
31	นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร										
32	นักเรียนมีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง										
33	นักเรียนมีทักษะในการทำงาน										
	การพัฒนามาตรฐานด้านการบริหารของโรงเรียน										
34	การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการบริหารของผู้บริหาร										
35	การวางระบบการบริหารทั่วไป										
36	การบริหารวิชาการ										
37	การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน										
38	การบริหารด้านกายภาพ										
39	การบริหารบุคลากร										

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านได้ทำการปรับปรุงโรงเรียนให้มีการพัฒนาในด้านต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

1. วิธีการพัฒนาครู

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....
- 6).....
- 7).....
- 8).....
- 9).....
- 10).....

2. วิธีการพัฒนานักเรียน

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....
- 6).....
- 7).....
- 8).....
- 9).....
- 10).....

*****

“ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้”

นางชนกนาถ เนื่องอาษา
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือ

โรงเรียนเทศบาลป้อมแพลงไฟฟ้า   สังกัดเทศบาล
 เลขที่ 183 ต. ตลาด อ. พระประแดง จ. สมุทรปราการ 10130

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

สังกัด	สถานศึกษาที่	ชื่อ โรงเรียน
สพฐ.	1	โรงเรียนวัดคันลัด
	2	โรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งใน
	3	โรงเรียนวัดบางฝ้าย
	4	โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก
	5	โรงเรียนวัดกองแก้ว
	6	โรงเรียนวัดชนนนิมิตร
เทศบาล	7	โรงเรียนเทศบาลวัดแค
	8	โรงเรียนเทศบาล 1 (เยี่ยมเกษสุวรรณ)
	9	โรงเรียนเทศบาล 3 (คลองตาเค็ด)
	10	โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดกลางวรวิหาร)
เอกชน	11	โรงเรียนเขาวนาริคริสเตียน
	12	โรงเรียนสันติคุณ
	13	โรงเรียนสายอนุสรณ์
	14	โรงเรียนประชานาถ
	15	โรงเรียนทอรัค

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	ที่ตั้ง	ระดับชั้นที่ เปิดสอน	จำนวน นักเรียน	จำนวนครู
1	โรงเรียนวัดคันลัด	ม.1 ต.เพชรหึง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	อนุบาล 1- ประถม 6	108	7
2	โรงเรียนวัดบาง น้ำผึ้งใน	ม.10 บ้านบางน้ำผึ้ง ต.ศรีนคร เขื่อนขันธ์ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	อนุบาล 1- มัธยม 3	239	12
3	โรงเรียนวัดบางฝ้าย	ม.11 บ้านวัดบางฝ้าย ต.ปู่เจ้า สมิงพราย อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	อนุบาล 1- ประถม 6	514	9
4	โรงเรียนวัดบางหญ้า แพรก	20 ม.16 ต.บางหญ้าแพรก อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	ประถม 1- ประถม 6	883	33
5	โรงเรียนวัดกองแก้ว	ม.8 บ้านกองแก้ว ต.เพชรหึง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	อนุบาล 1- ประถม 6	214	10
6	โรงเรียนวัดชมนิมิตร	ม.3 ต. บางจาก อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	อนุบาล 1- มัธยม 3	1,154	29

โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่น

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	ที่ตั้ง	ระดับชั้นที่ เปิดสอน	จำนวน นักเรียน	จำนวนครู
1	โรงเรียนเทศบาล วัดแค	ต.ตลาด อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	อนุบาล 1- ประถม 6	120	8
2	โรงเรียนเทศบาล 1 (เยี่ยมเกษสุวรรณ)	เลขที่ 36 ซ.ถนนวัดชัยมงคล ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ 10270	อนุบาล 1- มัธยม 3	508	35
3	โรงเรียนเทศบาล 3 (คลองตาเค็ด)	เลขที่ 164 ถ.คลองตาเค็ดฝั่ง ตะวันตก ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ 10270	อนุบาล 1- ประถม 6	456	25
4	โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดกลางวรวิหาร)	เทศบาลนครสมุทรปราการ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ 10270	อนุบาล 1- ประถม 6	284	15

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	ที่ตั้ง	ระดับชั้นที่ เปิดสอน	จำนวน นักเรียน	จำนวนครู
1	โรงเรียนเขาวนารี คริสเตียน	1498 ถ.ทรงธรรม ต.ตลาด อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	อนุบาล 1- ประถม 6	208	19
2	โรงเรียนสันติคุณ	ม. 3 ต.บางครุ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	อนุบาล 1- ประถม 6	308	18
3	โรงเรียนสายอนุสรณ์	เลขที่ 11/1 ม.12 ถ.สุขสวัสดิ์ ซ.70 ต.บางครุ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	อนุบาล 1- ประถม 6	422	33
4	โรงเรียนประชานาถ	เลขที่ 485 ถ.พระยาพ่ายพิริยกิจ ต.ตลาด อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130	อนุบาล 1- มัธยม 3	977	46
5	โรงเรียนทอรัก	เลขที่ 209 - 210 โครงการโอเชียน วิลเลจ ถ. สุขุมวิท ต. ท้ายบ้าน อ.เมือง จ.สมุทรปราการ 10270	อนุบาล 1- อนุบาล 3	285	36

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
ผลการทดลองเครื่องมือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 243

Alpha = .9741

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ
- 1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 มีความกตัญญูกตเวที
- 1.4 มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
- 1.5 ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
- 1.6 ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้

- 2.1 รู้คุณค่าสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
- 2.2 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

- 3.1 มีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ
- 3.2 เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน
- 3.3 ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง
- 3.4 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.5 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

- 4.1 สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด คิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม
- 4.2 สามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการตัดสินใจได้
- 4.3 ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ
- 4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ

**มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
ตัวบ่งชี้**

- 5.1 มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์
- 5.2 มีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์
- 5.3 สามารถสื่อความคิด ผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่าง ๆ
- 5.4 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- 5.5 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

- 6.1 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียนและการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
- 6.2 สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว ใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ได้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
- 6.3 มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เรียนร่วมกับผู้อื่นได้ สนุกกับการเรียนรู้และชอบมาโรงเรียน

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้

- 7.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- 7.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
- 7.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุและปัญหาทางเพศ
- 7.4 มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
- 7.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา

ตัวบ่งชี้

- 8.1 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ
- 8.2 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์
- 8.3 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬา/นันทนาการ

มาตรฐานด้านการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ
หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูเพียงพอ

ตัวบ่งชี้

- 9.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 9.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน
- 9.3 มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน
- 9.4 มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ รับฟังความคิดเห็น ใจกว้างและยอมรับการเปลี่ยนแปลง
- 9.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป
- 9.6 สอนตรงตามวิชาเอก-โท หรือตรงตามความถนัด
- 9.7 มีจำนวนเพียงพอ (หมายรวมทั้งครูและบุคลากรสนับสนุน)

มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ

ตัวบ่งชี้

- 10.1 มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 10.2 มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 10.3 มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 10.4 มีความสามารถใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน
- 10.5 มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน และอิงพัฒนาการของผู้เรียน
- 10.6 มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- 10.7 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ
การศึกษา

ตัวบ่งชี้

- 11.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 11.2 มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 11.3 มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ

11.4 มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ
ครบวงจร

ตัวบ่งชี้

- 12.1 มีการจัดองค์กร โครงสร้างและระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามสถานการณ์
- 12.2 มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบครอบคลุมและทันต่อการใช้งาน
- 12.3 มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- 12.4 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 12.5 ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจผลการบริหารงานและการพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

ตัวบ่งชี้

- 13.1 มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา
- 13.2 มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ และใช้หลักการมีส่วนร่วม
- 13.3 มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา
- 13.4 มีรูปแบบการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- 13.5 มีการตรวจสอบและถ่วงดุล

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

- 14.1 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
- 14.2 มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ
- 14.3 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สนองความถนัดและความสามารถของผู้เรียน
- 14.4 มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 14.5 มีการจัดระบบการบันทึก การรายงานผล และการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน
- 14.6 มีระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- 14.7 มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย
ตัวบ่งชี้

- 15.1 มีการจัดและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้มแข็งและทั่วถึง
- 15.2 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทางวิชาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
- 15.3 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษและความถนัดของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- 15.4 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม
- 15.5 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ และกีฬา/นันทนาการ
- 15.6 มีการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย
- 15.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตาม
ธรรมชาติเต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้

- 16.1 มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม
- 16.2 มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
- 16.3 มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 16.4 มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี
- 16.5 มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น
ตัวบ่งชี้

- 17.1 มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 17.2 สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และ
องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน
ตัวบ่งชี้

- 18.1 เป็นแหล่งวิชาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน
- 18.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
: ประถมและมัธยมศึกษา

มาตรฐานด้านผู้เรียน

มี 7 มาตรฐาน ได้แก่

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (1,2)
- มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี (7)
- มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา (8)
- มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (4)
- มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5)
- มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (6)
- มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (3)

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มี 6 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1.1 ผู้เรียนมีวินัย มีความรู้ผิดชอบ (1.1)
- 1.2 ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต (1.2)
- 1.3 ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที (1.3)
- 1.4 ผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว (1.4)
- 1.5 ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (1.5)
- 1.6 ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (2 , 2.1 , 2.2 , 1.4)

หมายเหตุ * ตัวเลขในวงเล็บท้ายมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก แสดงถึงความสอดคล้องกับ
มาตรฐานและตัวบ่งชี้ในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
มี 5 ตัวบ่งชี้ คือ

- 2.1 ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่ำเสมอ (7.1)
- 2.2 ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ (7.2)
- 2.3 ผู้เรียนไม่เสพหรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา หลีกเลียงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคร้าย และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาทางเพศ (7.3)
- 2.4 ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น (7.4)
- 2.5 ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น และชอบมาโรงเรียน (7.5)

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

- 3.1 ผู้เรียนรู้มีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ (8.1)
- 3.2 ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/นาฏศิลป์ โดยไม่ขัดหลักศาสนา (8.2)
- 3.3 ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬานันทนาการ (8.3)
- 3.4 ผู้เรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นและของไทย (1.6 , 15.5 , 15)

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

- 4.1 ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบ และมีการคิดแบบองค์รวม (4.1)
- 4.2 ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดไตร่ตรอง (4.2 , 4.3)
- 4.3 ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ (4.4)

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มี 8 ตัวบ่งชี้ คือ คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติในระดับดี (ถ้าไม่มีผลระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับเขตพื้นที่ หรือผลการเรียนระดับสถานศึกษาตามลำดับ) ใน 8 กลุ่มสาระ ในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6

- 5.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 5.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- 5.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- 5.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- 5.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- 5.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- 5.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 5.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

- 6.1 ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัว (6.1)
- 6.2 ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (6.2)
- 6.3 ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ และสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (6.3)

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

- 7.1 ผู้เรียนสามารถวางแผน ทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3.1 , 3.4)
- 7.2 ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ (3.3 , 3.4)
- 7.3 ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ (3.5)

มาตรฐานด้านครู

มาตรฐานด้านครู มี 2 มาตรฐาน ได้แก่

- มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ (9)
- มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ (10)

มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ

มี 5 ตัวบ่งชี้

- 8.1 ครูมีคุณลักษณะที่เหมาะสม (9.1 , 9.2 , 9.3 , 9.4)
- 8.2 ครูที่จบระดับปริญญาตรีขึ้นไป (9.5)
- 8.3 ครูที่สอนตรงตามวิชาเอก/โท หรือความถนัด (9.6)
- 8.4 ครูได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนตามที่คุรุสภากำหนด (12.4)
- 8.5 สถานศึกษามีจำนวนครูตามเกณฑ์ (9.7)

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มี 8 ตัวบ่งชี้

- 9.1 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 9.2 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 9.3 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 9.4 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 9.5 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 9.6 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 9.7 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 9.8 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานด้านผู้บริหาร

มี 5 มาตรฐาน ได้แก่

- มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ (11)
- มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา (12 , 13)
- มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (14 , 15 , 16)
- มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (14)
- มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา (17 , 18 , 14.7)

มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มี 4 ตัวบ่งชี้

- 10.1 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่น และอุทิศตนในการทำงาน (11.1)
- 10.2 ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์ (11.2)
- 10.3 ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการ (11.2 , 11.3)

10.4 ผู้บริหารมีการบริหารที่มีประสิทธิผลและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจในการบริหาร (11.4)

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มี 4 ตัวบ่งชี้

- 11.1 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารและระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูง ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม (12.1 , 12.2 , 12.4 , 13.1 , 13.4)
- 11.2 สถานศึกษามีการบริหารเชิงกลยุทธ์ (12.1 , 12.2 , 12.4 , 13.1 , 13.4)
- 11.3 สถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม และมีการตรวจสอบ ถ่วงดุล (12.1 , 12.2 , 12.4 , 13.1 , 13.4)
- 11.4 สถานศึกษามีระบบและดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นไปตามกฎกระทรวง (12.1 , 12.2 , 12.4 , 13.1 , 13.4)

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มี 3 ตัวบ่งชี้

- 12.1 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ (16)
- 12.2 สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (14)
- 12.3 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย (15)

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

มี 2 ตัวบ่งชี้

- 13.1 สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น (14.1 , 14.2 , 14.3)
- 13.2 สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ (14.4)

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา
มี 2 ตัวบ่งชี้

- 14.1 สถานศึกษามีระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา (17 , 18 , 14.7)
- 14.2 สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา (14.7 , 14.2 , 17.2 , 18.2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตารางเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก**

มาตรฐานการศึกษาของชาติ	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก
มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก	มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา	มาตรฐานด้านผู้เรียน มี 7 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (1,2) มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี (7) มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา (8) มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (4) มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5) มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (6) มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (3)

มาตรฐานการศึกษาของชาติ	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก
มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา	มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ความสามารถ ตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูเพียงพอ มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบ การงานและพัฒนาองค์กร อย่างเป็นระบบครบวงจร มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหาร และจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ	มาตรฐานด้านครู มาตรฐานด้านครู มี 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ (9) มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (10) มาตรฐานด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ (11) มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและ การบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา (12 , 13) มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (14 , 15 , 16) มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียน การสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (14) มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา (17 , 18 , 14.7)

มาตรฐานการศึกษาของชาติ	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก
<p>มาตรฐานที่ 3</p> <p>แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้</p>	<p>มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้</p> <p>มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น</p> <p>มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน</p>	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย

มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก

มาตรฐานที่ 1 เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน
- 1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 มีความกตัญญูกตเวที
- 1.4 มีเมตตากรุณา มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
- 1.5 ประหยัด รู้จักใช้และรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 1.6 มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย

มาตรฐานที่ 2 เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตัวบ่งชี้

- 2.1 รับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
- 2.2 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 เด็กสามารถทำงานจนสำเร็จ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต ตัวบ่งชี้

- 3.1 สนใจและกระตือรือร้นในการทำงาน
- 3.2 ทำงานจนสำเร็จและภูมิใจในผลงาน
- 3.3 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 4 เด็กสามารถคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้

- 4.1 มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้
- 4.2 แก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 4.3 มีจินตนาการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 5 เด็กมีความรู้และทักษะเบื้องต้น ตัวบ่งชี้

- 5.1 มีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก
- 5.2 มีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

- 5.3 มีทักษะในการสื่อสาร
- 5.4 มีทักษะในการสังเกตและสำรวจ
- 5.5 มีทักษะในเรื่องมิติสัมพันธ์
- 5.6 มีทักษะในเรื่องจำนวน ปริมาณ น้ำหนัก และการกะประมาณ
- 5.7 เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ

มาตรฐานที่ 6 เด็กมีความสนใจ ใฝ่รู้ รักการอ่าน และพัฒนาตนเอง
ตัวบ่งชี้

- 6.1 รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล และมีความสนใจใฝ่รู้
- 6.2 มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว และสนุกกับการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 7 เด็กมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
ตัวบ่งชี้

- 7.1 รักการออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพ และช่วยเหลือตนเองได้
- 7.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
- 7.3 เห็นโทษของสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา
- 7.4 มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- 7.5 ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 เด็กมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
ตัวบ่งชี้

- 8.1 มีความสนใจและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ
- 8.2 มีความสนใจและร่วมกิจกรรมด้านดนตรี
- 8.3 มีความสนใจและร่วมกิจกรรมการเคลื่อนไหว

มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเองเข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูเพียงพอ

ตัวบ่งชี้

- 9.1 มีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 9.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน
- 9.3 มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาเด็ก
- 9.4 มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ๆ รับฟังความคิดเห็นที่กว้าง และยอมรับการ

เปลี่ยนแปลง

- 9.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป
- 9.6 สอนตรงตามวิชาเอก-โท หรือตรงตามความถนัด
- 9.7 มีจำนวนพอเพียง (หมายรวมทั้งครูและบุคลากรสนับสนุน)

มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

- 10.1 มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
- 10.2 มีการวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคล
- 10.3 มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
- 10.4 มีความสามารถในการใช้สื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก
- 10.5 มีการประเมินพัฒนาการของเด็กตามสภาพจริงโดยคำนึงถึงพัฒนาการตามวัย
- 10.6 มีการนำผลการประเมินพัฒนาการมาปรับเปลี่ยนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ
- 10.7 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและนำผลไปใช้พัฒนาเด็ก

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้

- 11.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 11.2 มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 11.3 มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ
- 11.4 มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

ตัวบ่งชี้

- 12.1 มีการจัดองค์กร โครงสร้าง และระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูง และปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามสถานการณ์
- 12.2 มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครบคลุมและทันต่อการใช้งาน
- 12.3 มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

- 12.4 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 12.5 ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจผลการบริหารงานและการพัฒนาเด็ก

**มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
ตัวบ่งชี้**

- 13.1 มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา
- 13.2 มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ และใช้หลักการมีส่วนร่วม
- 13.3 มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา
- 13.4 มีการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- 13.5 มีการตรวจสอบและถ่วงดุล

**มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
ตัวบ่งชี้**

- 14.1 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับเด็กและท้องถิ่น
- 14.2 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตอบสนองความสนใจและเหมาะสมกับวัยของเด็ก
- 14.3 มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ และสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 14.4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการผ่านการเล่นและเด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
- 14.5 มีการบันทึก การรายงานผล และการส่งต่อข้อมูลของเด็กอย่างเป็นระบบ
- 14.6 มีการนิเทศและนำผลไปปรับปรุงการจัดกิจกรรม / ประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ
- 14.7 มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดประสบการณ์

**มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพเด็กอย่างหลากหลาย
ตัวบ่งชี้**

- 15.1 มีการจัดและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กอย่างทั่วถึง
- 15.2 มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการทางสมองตอบสนองความสนใจและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
- 15.3 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม
- 15.4 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
- 15.5 มีการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย
- 15.6 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาตามธรรมชาติ
เต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้

- 16.1 มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม
- 16.2 มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของเด็ก
- 16.3 มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนแบบมีส่วนร่วม
- 16.4 มีห้องเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใ้การใช้การได้ดี
- 16.5 มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

- 17.1 มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 17.2 สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และ
องค์กรภาคเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

ตัวบ่งชี้

- 18.1 เป็นแหล่งวิชาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน
- 18.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การศึกษาปฐมวัย

มาตรฐานด้านผู้เรียน

มาตรฐานด้านผู้เรียน มี 7 ได้แก่

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (1)
- มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี (7)
- มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา (8)
- มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (4)
- มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5)
- มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (6)
- มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (3)

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มี 6 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1.1 ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน (1.1)
- 1.2 ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต (1.2)
- 1.3 ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวทิตา (1.3)
- 1.4 ผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น (1.4)
- 1.5 ผู้เรียนมีความประหยัด รู้จักใช้และรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (1.5)
- 1.6 ผู้เรียนมีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย (1.6)

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

- 2.1 ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานและมีพัฒนาการตามวัย (7.1)
- 2.2 ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขอนามัย และดูแลตนเองให้มีความปลอดภัย (7.2)
- 2.3 ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (7.4)
- 2.4 ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น (7.5)

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ข้อกำหนดสำหรับการศึกษาปฐมวัย ผู้เรียนมีความสนใจกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

- 3.1 ผู้เรียนรู้มีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ (8.1)
- 3.2 ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรีและการเคลื่อนไหว โดยไม่ขัดหลักศาสนา (8.2 , 8.3)
- 3.3 ผู้เรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการออกกำลังกาย (8.3)

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

ข้อกำหนดสำหรับการศึกษาปฐมวัย ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์

มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

- 4.1 ผู้เรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ (4.1)
- 4.2 ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย (4.2)
- 4.3 ผู้เรียนมีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (4.3)

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ข้อกำหนดสำหรับการศึกษาปฐมวัย ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานตามพัฒนาการทุกด้าน

มี 6 ตัวบ่งชี้ คือ

- 5.1 ผู้เรียนมีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก (5.1)
- 5.2 ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 (5.2)
- 5.3 ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสารที่เหมาะสมกับวัย (5.3)
- 5.4 ผู้เรียนมีทักษะในการสังเกตและสำรวจ (5.4)
- 5.5 ผู้เรียนมีทักษะในเรื่องมิติสัมพันธ์และการกะประมาณ สามารถเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ (5.6 , 5.7)
- 5.6 ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง ชุมชนชาติ และสิ่งต่างๆ รอบตัว (5.5)

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อกำหนดสำหรับการศึกษาปฐมวัย ผู้เรียนสนใจใฝ่รู้ รักการอ่าน และพัฒนาตนเอง

มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ

- 6.1 ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ รักการอ่าน (6.1)

6.2 ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว และสนุกกับการเรียนรู้ (6.2)

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ข้อกำหนดสำหรับการศึกษาปฐมวัย ผู้เรียนเล่น / ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ และชื่นชมในผลงานตนเอง มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ

7.1 ผู้เรียนทำกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนและชื่นชมในผลงาน (3.2)

7.2 ผู้เรียนเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ (3.3)

มาตรฐานด้านครู

มาตรฐานด้านครู มี 2 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ (9)

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (10)

มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ มี 5 ตัวบ่งชี้

8.1 ครูมีคุณลักษณะที่เหมาะสม (9.1 , 9.2 , 9.3 , 9.4)

8.2 ครูที่จบระดับปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไปหรือเทียบเท่า (9.5)

8.3 ครูที่สอนตรงตามวิชาเอก/โท หรือความถนัด (9.6)

8.4 ครูได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนตามที่คุรุสภากำหนด (12.4)

8.5 สถานศึกษามีจำนวนครูตามเกณฑ์ (9.7)

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มี 8 ตัวบ่งชี้

9.1 ครูมีความรู้ ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย (10.1)

9.2 ครูมีความสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (10.1 , 10.3 , 10.4)

9.3 ครูสามารถประเมินพัฒนาการของผู้เรียนครบทุกด้านอย่างเหมาะสมตามวัยและสอดคล้องกับสภาพจริงของผู้เรียนรู้ (10.5)

9.4 ครูสามารถนำผลการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนมาปรับการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ (10.6)

มาตรฐานด้านผู้บริหาร

มี 5 มาตรฐาน ได้แก่

- มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ (11)
- มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา (12 , 13)
- มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (14 , 15 , 16)
- มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (14)
- มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา (17 , 18 , 14.7)

มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มี 4 ตัวบ่งชี้

- 10.1 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่น และอุทิศตนในการทำงาน (11.1)
- 10.2 ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์ (11.2)
- 10.3 ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการ (11.2 , 11.3)
- 10.4 ผู้บริหารมีการบริหารที่มีประสิทธิผลและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจในการบริหาร (11.4)

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มี 4 ตัวบ่งชี้

- 11.1 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารและระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม (12.1 , 12.2 , 12.4 , 13.1 , 13.4)
- 11.2 สถานศึกษามีการบริหารเชิงกลยุทธ์ (12.1 , 12.2 , 12.4 , 13.1 , 13.4)
- 11.3 สถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม และมีการตรวจสอบ ถ่วงดุล (12.1 , 12.2 , 12.4 , 13.1 , 13.4)
- 11.4 สถานศึกษามีระบบและดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นไปตามกฎกระทรวง (12.1 , 12.2 , 12.4 , 13.1 , 13.4)

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 ข้อกำหนดสำหรับการศึกษาปฐมวัย สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริม
 กระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ
มี 3 ตัวบ่งชี้

- 12.1 สถานศึกษามีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (14)
- 12.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย (15)
- 12.3 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ
 เต็มศักยภาพ (16)

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อ
 ต่อการเรียนรู้

มี 2 ตัวบ่งชี้

- 13.1 สถานศึกษามีหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับ
 เป้าหมายการศึกษา และความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น (14.1)
- 13.2 สถานศึกษามีสื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ (14.2)

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา
มี 2 ตัวบ่งชี้

- 14.1 สถานศึกษามีระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนใน
 การพัฒนาการศึกษา (17 , 18 , 14.7)
- 14.2 สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนา
 การศึกษา (14.7 , 14.2 , 17.2 , 18.2)

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตารางเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย
และมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก**

มาตรฐานการศึกษาของชาติ	มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย
มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก	มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มาตรฐานที่ 3 เด็กมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 4 เด็กมีความสามารถคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 5 เด็กมีความรู้และทักษะเบื้องต้น มาตรฐานที่ 6 เด็กมีความสนใจใฝ่รู้ รักการอ่านและพัฒนาตนเอง มาตรฐานที่ 7 เด็กมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 8 เด็กมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว	มาตรฐานด้านผู้เรียน มี 7 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (1,2) มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี (7) มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา (8) มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (4) มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5) มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (6) มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (3)

มาตรฐานการศึกษาของชาติ	มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย	มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย
มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา	มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ ความสามารถ ตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูเพียงพอ มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นเด็กเป็นสำคัญ	มาตรฐานด้านครู มาตรฐานด้านครู มี 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ (9) มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (10)
	มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดการองค์กร โครงสร้าง ระบบ การงานและพัฒนา องค์กรอย่างเป็นระบบ ครบวงจร มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหาร และจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดการหลักสูตรและ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ เน้นเด็กเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดการ กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพ เด็กอย่างหลากหลาย	มาตรฐานด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ (11) มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดการองค์กร โครงสร้างและ การบริหารงานอย่างเป็น ระบบครบวงจร ให้บรรลุ เป้าหมายการศึกษา (12 , 13) มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดการ กิจกรรม และการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ (14 , 15 , 16) มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ เหมาะสมกับผู้เรียนและ ท้องถิ่น มีสื่อการเรียน การสอนที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ (14)

มาตรฐานการศึกษาของชาติ	มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย	มาตรฐานเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาปฐมวัย
	มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ	
มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้	มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน	มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา (17, 18, 14.7)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางชนกนาถ กัปตพล เกิดวันที่ 30 ธันวาคม 2520 ที่อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
 อยู่บ้านเลขที่ 57 หมู่ 6 ตำบลท่าอิบุญ อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ สำเร็จการศึกษาปริญญา
 วิทยาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกคณิตศาสตร์ จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อปีการศึกษา
 2543 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2548 ปัจจุบันรับราชการครู โรงเรียนเทศบาลป้อมแฉวงไฟฟ้า
 อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย